

La primera acomodadora va fer el senyal convingut. La resta van fer pinya en silenci al voltant d'un home que havia sortit amb la caçadora al braç i que passant havia escabellat tota una filera de gent

Els crims del Metropol

S'acabava la funció de tarda i alguns impacients ja sortien amb els abrics al braç. A l'escenari quedava una estesa de condons desinflatats, que els actors havien alçat a manera de globus brillants sota els focus quan saludaven. S'havia parlat de sexe a l'estil de Dario Fo/Oriol Grau. El públic aplaudia amb entusiasme i els actors saludaven i saludaven. Els que marxaven destorbaven l'eufòria final i escabellaven les dones encara assegudes, perquè els passaven l'embalum d'abric i caçadores pel clatell.

Quan tothom era fora, un acomodador va trobar un home que semblava adormit i en realitat era mort. "El tercer!", va cridar el noi als seus companys fent botzina amb la mà. "Potser és un atac de cor", va dubtar la primera acomodadora mentre el personal feia rotllana al voltant del

cadàver. "En tot cas, és el tercer mort de la temporada." "Podria ser trempera, perquè ja saps com s'ha inflat de riure, la gent", afegia un altre que encara esbufegava. "A veure?", provava una noia. "Tu quieta, ¿què vols tocar? Avisa la bòfia, ràpid."

La primera acomodadora feia guàrdia al costat del difunt mentre els seus companys recollien de sota les butaques la resta de condons que els actors havien llançat al públic. Arribava la policia amb el forense. "Com els altres: punxada cervical amb objecte esmolat; no fa ni mitja hora", va sentenciar el forense. Tots tres morts eren comerciants de la Rambla, de mitjana edat; costava trobar un motiu i, pel que semblava, encara més descobrir l'assassí. "Res de trempera, doncs", digué a l'orella d'un company la noia que volia comprovar el cas; el company va arronsar les espatlles: "Pitjor per a ell."

Als seus camerinos, els actors rebien fe-

licitacions i discutien de sexe amb els qui s'havien pres al peu de la lletra la invitació feta des de l'escenari. Quan algú va escampar la notícia del tercer mort, els actors van pensar que potser n'havien fet un gra massa, i que el difunt no fos un polític de dretes, perquè hi havia tres fileres de jerarquies amb motiu d'una celebració local. Quan van saber que era un assassinat, i ja en portaven dos més a la temporada, van respirar alleujats. ¿Què passaria amb la funció de nit? "No res, la policia ha muntat un servei de vigilància", els va tranquil·litzar l'organització.

"Però l'assassí no l'han trobat", remugava la primera acomodadora mentre es ficava un sobret de condons a la butxaca; ara la bòfia els vigilaria de prop, i

EL CONTE

XAVIER RAMIRO

allò la neguitejava. La bòfia era un cos estrany infiltrat al teatre, i el teatre era domini dels acomodadors. "L'hem de descobrir nosaltres, i aviat; no m'agrada que ningú ens fiscalitzi. Penseu que ha de ser un habitual, perquè jo no he detectat gent estranya", va exposar la primera acomodadora als seus companys i companyes, que hi van estar d'acord i van pensar una estratègia. Ells coneixien el seu teatre com ningú més.

La funció de la nit va ser apoteòsica, amb gent enfilada a les baranes i asseguda als corredors, perquè a les converses sobre sexe hi havia el morbo afegit dels assassins. Els policies suaven, i els acomodadors, que a les fosques hi veuen com els gats, vigilaven cada gest que sortís del corrent. "Potser no serà avui", confiaven. "Home, una nit així, amb aquest ple, és un repte: jo ho faria", xiuxiuejava algú. "Calla, que la bòfia et pot fer la punyeta."

De sobte, la primera acomodadora va

fer el senyal convingut. La resta d'acomodadors va fer pinya en silenci al voltant d'un home que havia sortit amb la caçadora al braç i que passant havia escabellat tota una filera de gent. El van conduir a un dels recambrons del teatre, i encara duia a les mans el punxó fatídic. "És senzill; fa dies que ho rumio, i havia de ser així: dissimula el punxó amb la caçadora i el clava quan passa", va explicar la primera acomodadora. "¿I com saps que és precisament aquest home?", s'estranyaven els altres. "No ho sé, i reconec que m'exposo al ridícul, però porta el punxó, i ara veurem si tenim mort; primer cal que la funció s'acabi. De moment el tanquem aquí i tornarem al pati de butaques."

"Alceu les mans, que us farem un regal", cridaven els actors mostrant les cistelletes plenes. Tothom aixecava les mans menys un home que semblava adormit. "És el mort, i la bòfia ni se n'ha adonat." Els acomodadors s'hi van acos-

tar aprofitant l'esvalot i les rialles del públic. El van sacsejar i van notar que ja es refredava. Van tornar al recambró. L'home havia fugit per la trampeta de terra, que era oberta.

"Imbècils, som imbècils. No ens hem recordat de la trampeta. I ara què?" "Ara, al carall", va interrompre la bòfia amb males maneres. "On va, aquest passadís?" Els acomodadors es van mirar esclafint el riure: "Al·l'infèrn", van dir a cor; aquí assaïgen *Els Pastorets*, i el dimoni pega puntada de peu a terra i..."

Ara busquen l'assassí del Metropol a la cova subterrània. A la ciutat hi ha una enorme cova subterrània amb grans llacs, descoberta l'any passat i encara no explorada del tot. És un cas d'alarma social, perquè la cova té connexions sota alguns edificis, per on podria aparèixer l'assassí en qualsevol moment. La gent pateix malsons, però el teatre s'omple a cada sessió.

El jove forense

Comencem bé l'any", va pensar el forense, movent el cap amb pesar. El forense era un jove de pell blanca, alt i de moviments suaus, i portava ulleres rodones on es reflectien els focus i els instruments afilerats de la taula. L'havien avisat per fer l'autòpsia d'un cas rutinari: un home jove cremat en un accident d'automòbil la nit de Cap d'Any. El cadàver corresponia al grup 2 de la classificació segons causes de la mort; els del grup 1 eren els cadàvers amb perill sanitari, generalment infecciosos. El jove cremat resultava en principi inofensiu. Com que ningú l'havia reclamat i no duia documents, en va determinar l'edat per l'estat d'un canell que no havia resultat gaire afectat pel foc. Devia tenir divuit o vint anys.

El jove forense solia gratar-se el clatell amb una maneta de fusta que treia del calaix i deixava al costat dels instruments. No era cosa de barrejar materials ni fregar-se el clatell amb el guant. Aquella tarda treballava amb calma. Primer de gener, i a fora era tot glaçat, asèptic. Per una vegada es posaven d'acord el món exterior i l'ambient de la sala d'autòpsies, tret de les olors. Al jove l'havien trobat estibat amb el cotxe i anava sol; potser una nit de gresca, una relliscada i barranc avall. Ell ja n'havia tractat sis, de casos semblants, i encara li venia de nou. Per això, en aquell moment meditava sobre el silenci: al cadàver l'havia voltat el silenci de la neu després de l'incendi i ara el silenci de la sala. Però el jove forense sabia dialogar amb els seus morts, i sempre confessaven el que ell els preguntava amb els ulls i amb les mans. Per això es gratava sovint el clatell, perquè moltes vegades es quedava perplex amb aquelles confidències *post mortem*.

Mentre rentava i preparava el cos, pensava que la gent solia estimar poc la

L'havien avisat per fer l'autòpsia d'un cas rutinari: un home jove cremat en un accident d'automòbil la nit de Cap d'Any. El forense, absort, mirava les despulles cremades i el bocí de llana, que en ser extret de la gola s'havia esponjat

Olga Xirinacs

vida, s'arriscava per no res. Ell, des que feia aquell ofici, apreciava cada hora d sol i de llum, cada abraçada càlida, l roba flonja i abrigada, cada bocí de fruit polposa i dolça i un bon torró d'ametll cruixent. De carn no en tastava, tret d pollastre, ànec i gall dindi. Sobretot l cua, ben torradeta, que algú en deia *bisbe*, per la semblança amb una mitra.

En aquestes coses pensava, compadint el difunt des del fons del seu cor que era generós. Va resseguir els llavis secs i de sobte va descobrir un detall insignificant, que li va fer venir picor a clatell: d'entre les dents serrades de cadàver en sortia un fil, negre, gairebé imperceptible, però un fil. Amb tot: cura va obrir-li la boca. El fil, dins de la cavitat bucal, es feia més gruixut, verdós i resistent. El forense hauria dit que era fibra de llana, que la boca tancada i la mucosa haurien preservat del foc. Llavors sí que es va gratar el clatell amb la maneta de fusta, i continuà la feina. Amb les pinces va provar d'estirar, i e que el va seguir, davant dels ulls astorats del jove forense, va ser una bufanda de llana fosca de punt, prima i curta, però adaptable, que havia taponat perfectament la gola.

Examinant pulmons i vísceres va tenir la certesa: al noi l'havien asfixiat abans de ser cremat. Llavors els interrogants van començar a ballar entre els instruments i els focus i al jove forense li venia una calor que li enrogia les galtes. Aquel ja no era un cas rutinari. El difunt començava a explicar-se. El forense es va estremir i de la calor va passar al fred, de nou.

Dues arrugues de perplexitat se li marcaven al front. ¿Qui era el difunt en realitat? ¿Per què aquella mort doblement cruel? ¿Qui ho havia fet?

El forense dictava els seus informes a la gravadora. A vegades, repassant les gravacions, es notava canvis involuntaris

de veu, i corresponien a detalls que l'havien impressionat. Va decidir que, en endavant, donaria el mateix to de veu impersonal a tot el procés de gravació. S'havia de mostrar fred, impertorbable. Tal com ho feia en passar els informes al paper i signar expedients.

L'operació s'acabava. El jove forense netejava i desava l'instrumental i la maneta de fusta. A fora ja feia estona que era fosc, però ell no es recordava de la neu. Encarat al cadàver, va tenir una estranya sensació de plenitud, que volgué analitzar. Li feia l'efecte que el mort se li havia confiat. Indefens, desfigurats, el cos encara va tenir una força pòstuma: la de revelar una realitat diferent. Ja no era el jove bevedor estimat després d'una nit de gresca. Llavors era un assassinat que encara podia aportar proves. I el mort es refiava d'ell.

Al forense, que meditava amb els llargs dits plegats sobre el taulell, li va semblar que el seu difunt, el primer de l'any per ell, l'havia triat per dues coses importants: per demanar-li justícia i, amb un sentiment que ell detectava encara més fort, per començar la venjança.

El forense, absort, mirava les miserables despulles cremades i el bocí de llana, que en ser extret de la gola s'havia esponjat. A poc a poc li va fer que sí amb el cap. S'hi comprometia. A ell, els seus difunts no li retraïen mai res, i aquell pensament el confortava. Sabia que eren a prop, que el rondaven. La mort violenta tenia aquells efectes i els esperits no

renunciaven fàcilment als cossos. Però ell hi connectava. Per això va sortir d'allà amb una sensació estimulants.

EL CONTE

El remolcador

Aquest és el conte número 150 de l'autora per a aquest dominical

Energia Mendoza va baixar al port amb Floresta Gómez. Era la tarda de Reis, i ja es començava a veure moviment a l'Escala Reial, per on, com el seu nom indicava, els Reis desembarcaven. Energia anava al remolcador *Stella Pollux*, convidada per Floresta, que era la dona d'un dels mariners, el del bigoti perfilat.

La tarda era neta i a ponent es tornava groga i taronja. A Energia li semblava mirar a través dels papers de caramels que col·leccionava quan era petita. Energia volia escriure un article sobre remolcadors.

El patró l'esperava a peu de passarel·la. El mar estava mogut, i Energia dubtava d'entrar al remolcador, però el patró li donava la mà. La dona del patró somreia discretament al darrere. Carmelina, la dona, era de prop de La Estrada.

—La meva àvia era de La Estrada—deia Energia, per seguir conversa—, i jo vaig ser un temps a la riu de Corme i Lage. Preciós, tot allò.

—Home, jo sóc de Corme!—saltà el patró.

—Doncs m'estava a la fonda del Borrachón, on em tractaven molt bé—reia Energia— ves quines coincidències. Ja deu saber que el Borrachón es va morir dues vegades...

—Què si ho sé? La meva mare viu dues portes més avall.

Llavors ja reien tots: Carmelina, el patró, els dos mariners i Floresta, l'amiga d'Energia.

Els dos mariners no sabien la història. Tots plegats van pujar al pont, i darrere els vidres, mentre els colors de ponent s'encenien i els Reis encara no havien entrat a port, el patró es va explicar:

—José, el Borrachón, va morir per primera vegada als vint-i-un anys. Una mort sobtada. Hi va haver gran dol pel noi de la casa, mort a la flor de la joventut. Mentre el vetllaven, ja entrada la nit el vent passava per les esclotxes i feia brandar les flames dels ciris. Llavors José es va alçar del llit on el tenien amortallat i va demanar *papas*, una mena de sopes de farina de blat. La segona mort de José, a qui ja deien el Borrachón per les seves aficions evidents, va ser quan venia de pesca. Havia estat un dia d'esforç, de lluitar contra tempesta, i li va fallar el cor, segons certificà el metge. A la segona vetlla, mentre ul·lulava l'òliba entre les bigues, el Borrachón es va despertar, però llavors demanava vi. Tenia quaranta anys. La tercera...

—És mort, el Borrachón? No ho sabia—Energia estava sorpresa.

—Sí, no ho he volgut dir abans, perquè...

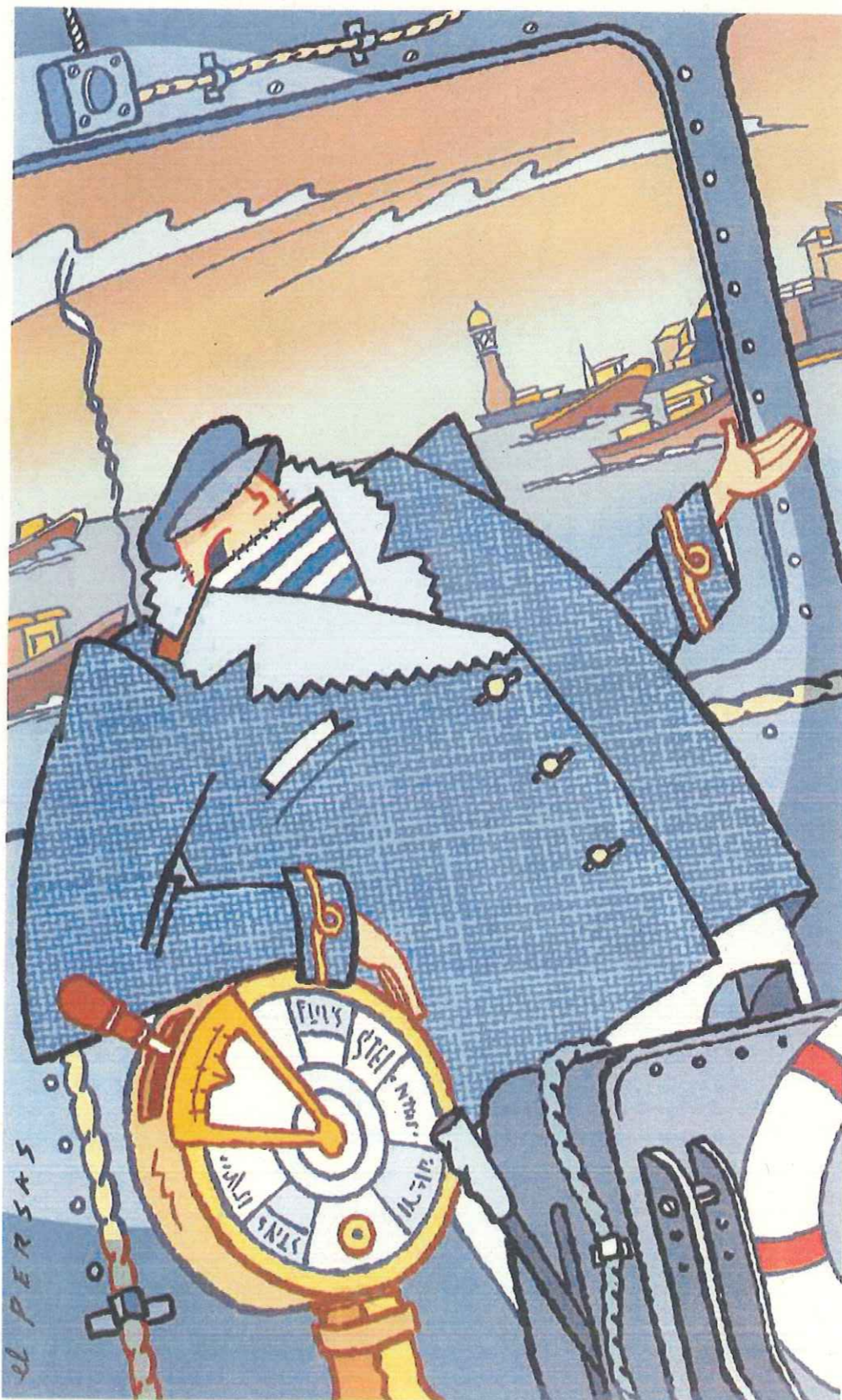
—Què?—demanà un dels mariners, el del bigoti perfilat.

—Porta mala sort, ja ho sabeu—el patró es grinyolava el clatell mentre mirava l'horitzó, per on havia vist aparèixer els Reis—. El va trobar una barca de pesca. Entre les xarxes.

—Cony—comentà el segon mariner, el de les patilles.

—Sí. Ningú sabia que hagués sortit. "Devia anar al percebe, i una mala caiguda des de les roques... van decidir els familiars. El cas és que el cos del Borrachón presentava cops i talls. Les roques que es fan els percebes són escarpades, ja ho sabeu. I el mar, rabiosa, et pot estavellar contra el pedregar. Després els corrents t'allunyen i... les barques troben. Els mariners van quedar fumuts, perquè el pitjor era que li faltaven els ulls. Mal seny,

Energia Mendoza somreia i feia "hola" als Reis, alçant la mà. Quan els Reis van haver pujat l'Escala Reial, Energia va demanar al patró que acabés el relat de la tercera mort del Borrachón

Aquella vegada no el va voler vetllar ningú. Només s'hi van quedar els dos fills, i encara a la porta de la cambra. Semblava mort de debò.

En aquell moment van sonar els petards d'arribada dels Reis. S'havia fet fosc, i els remolcadors d'escorta llançaven bengales de colors. Totes les embarcacions feien sonar les sirenes de manera frenètica, i el patró va callar. El grup va sortir a coberta, per veure els monarques amb corones lluents, capes de vellut i patges amb turbants de seda. Una filera de trompeters els donava la benvinguda, i els cavalls del seguici romà peülaven nerviosos.

Energia Mendoza somreia, i feia "hola" als reis, alçant la mà. Quan els Reis van haver pujat l'Escala Reial, Energia va demanar al patró que acabés el relat de la tercera mort del Borrachón. El remolcador es gronxava per la mar inquieta, i els pneumàtics de banda fregaven el moll amb un xerric sinistre.

—El van arribar a enterrar i tot. El capellà va ruixar la sepultura amb aigua beneïda. Però... un dia que la vídua escatava i obria un moll per fer a la brasa, es va trobar els dos ulls a l'estómac del peix. Va fer un crit i va fugir esperitada. Després anava dient que els ulls la miraven, que eren vius.

—I, què se'n va fer, dels ulls?—ara era la dona del patró que ho volia saber.

—Hi va haver d'anar el capellà. Els va fer enterrar, també. Els de la casa no han tornat al cementiri. Tenen por dels ulls. Sembla mentida, eh?

Ningú deia res. Se sentia l'aigua brandar contra el remolcador. A la cabina s'hi estava bé i les llums del port es reflectien, llargues, com estrelles caigudes. Els Reis ja eren ciutat endins, ciutat amunt.

Tot està bé

Reacciona, Magda; no et pots quedar així parada tanta estona." Magda Foraster enraonava amb ella mateixa per donar-se ànims. Magda, per l'esclatxa de la cortina, veia un noi al carrer que parlava amb un telèfon portàtil. Després va passar Barbapalla, el professor d'anglès, que anava a l'acadèmia del costat. I una dona que es cordava el botó de dalt de tot de l'abric, perquè feia vent. Ella, Magda, s'estava allà quieta, amb el davantal de plàstic i les mans brutes.

Ja faltava poc i el pare havia marxat; l'havia deixada sola, que acabés la feina. Ella s'havia escapat a mirar el carrer i la mica de sol a les cases del davant. Magda va aclucar els ulls i se li va marcar un plec d'arrugues fines vora cada parpella: no s'atrevia a jutjar son pare. Més aviat es jutjava ella mateixa, i es deia covarda. Tenia por? Va sospirar a fons, perquè tampoc gosava reconèixer la por. La por estava tan amagada, tan covada, que era com els nervis o els ossos dins del seu cos: no els veia.

EL CONTE

Mig carrer ja era a l'ombra i la gent que passava es veia blava. S'havia d'afanyar, que semblava un estaquirot allà

plantada. El pis era gran, molt gran, i la part del darrere quedava dividida i dissimulada per una paret falsa. Passada la paret falsa hi havia una sala, una alcova i una galeria amb safareig, aïllada amb porticons de fusta. Allà treballaven les vegades que...

Magda Foraster deixà la finestra del davant i tornà a la galeria a acabar la feina. No s'havia acabat d'acostumar a les olors: dolces i aspres, a vegades calentes i fumoses, de tacte pastós, llefiscós i també cantellut. La feina més difícil la feia el pare. A ella li quedava el més petit i la neteja. Després ell ho revisaria, i si veia algun rastre... No en quedaria, de rastre, perquè, si no, ell se la començaria a mirar amb els ulls encesos sota les celles terribles i... "Magda, reacciona, no et pots encantar més", es va dir, forçant-se ella mateixa a acabar.

Va embolicar amb diaris els bocins que ja s'havien escorregut de sang al safareig i els va ficar a les bosses. Després va diluir amb aigua l'àcid del cossi i el va abocar al desguàs de terra, a la placa de ciment. Va recollir les restes que quedaven al cossi i també les va embolicar bé, en bosses i ficades al carret de comprar. I, per acabar, la neteja, amb bons productes perfumats. Llestos. Va penjar el davantal i va llançar els guants en una de les bosses per prendre.

Es va mirar el rellotge. Les set. Hauria de començar a sortir amb el carret, no fos

cas que tanquessin la botiga. Però Magda Foraster aquella tarda se sentia cansada i va trencar el ritual: es va fer una tassa de xocolata. No volia pensar res, només tancar els ulls. Però quan els tancava li venien figures a les parpelles, com si fossin gravades amb foc a la pell de seda; les figures passaven del vermell al blanc, i quan eren blanques reien ensenyant els ossos de la cara.

Magda es fregava els ulls per escampar les imatges. La cuina estava en silenci; la casa sencera estava en silenci. El pare volia quietud. Quan portava els seus joves amics també els parlava en veu baixa. Jugaven, sempre jugaven i reien, tancats a l'habitació del pare. I de sobte es feia el silenci, un silenci de mort. La primera vegada, quan el pare li va manar que l'ajudés a fer desaparèixer el cos del noi, Magda va dir que no. Llavors l'ombra espantosa del pare, amb les seves celles terribles, va caure sobre Magda, que va sentir com si el pare l'enterrés viva dins del seu cos gran. S'hi ofegava. Després, les altres vegades, ja va callar. Havia perdut les paraules.

Amb el gust de la xocolata a la llengua, Magda es va posar l'anorac i els guants i va agafar el carret per sortir. El metro anava cap als suburbis, on se sentia l'olor de les fogueres dels vigilants d'obres. Llençà una bossa al contenidor, i una mica més avall una altra, i encara una altra més. Buf! Ja estava. Magda s'espolsà

Va embolicar amb diaris els bocins que ja s'havien escorregut de sang al safareig i els va ficar a les bosses. Després va diluir amb aigua l'àcid del cossi i el va abocar al desguàs de terra

les mans i mirà els fanals de llum taronja i els cotxes que circulaven, enllà, per la via ràpida. L'alè es condensava en l'aire fred.

Primer vivien en una casa amb jardí. Amb el jardí la feina era més fàcil, deia el pare, però s'havia tornat perillosa. La bòfia ensumava i remenava massa. Llavors Magda tenia quinze anys. "¿Per què, pare?", li havia preguntat la primera vegada. "Calla! Has de callar i prou." Era quan el pare se li havia acostat, amb aquelles celles i les manasses a sobre, bavejant amb els llavis a l'orella: "Callaràs! No en podràs dir res a ningú, perquè tu també m'hauràs ajudat."

Magda Foraster ja tenia vint-i-set anys i encara callava. Per segona vegada aquella tarda va trencar el ritual i entrà en un bar a prendre cafè i conyac. Aquí l'olor que se sentia era suau, i no hi feia fred. "I si no vull callar més?", es va preguntar mentre s'empassava el conyac amb una ganyota. Es va mirar les mans, i després el carret, que era allà al costat, buit. ¿Quants viatges hauria de fer, encara? I es va espantar de les preguntes rebels.

"Va, Magda, mou-te", es donava ànims ella mateixa. Havia de comprar el sopar i preparar-lo. El pare arribaria amb fred i ensumant, com un gos. Més aviat com un ós de pell fosca. Va pensar que el pare tenia una ombra terrible i pesada. Però que era el seu pare. Tot estava bé.

Tarda de fira

Maria Rosa acabava de comprar-se una bola de cotó fluix de sucre rosa i hi ficava la cara fins a sentir-se les celles apesgaloses. Les amigues reien i rosegaven morenc fregit i pipes. La fira era un reclam de llums, sirenes, xiscles i música frenètica. Elles ja havien pujat a la balança i al pop. Llavors anaven a la platja, passant per darrere de les caravanes dels firaires, i a través dels baladres i de les palmeres baixes. Les vuit noies van córrer fins a la vora del mar, que reflectia el sol de mitja tarda, inflat i espès de rovell.

Una noia va esquitxar amb les mans i totes cridaven, perquè l'aigua de mar encara era freda. El sol brillava als vidres de les caravanes, on hi havia roba estesa i algun gos lligat que mandrejava. No es veia ningú més, allà.

El grup de Maria Rosa no es va adonar de les ombres blaves que s'acostaven. Les ombres, en silenci, també havien sortit dels baladres i les palmeres. Devien ser deu noies, un grup si fa no fa com el de Maria Rosa. Es diria que les seguien. Ja hi eren a prop. Les envoltaven.

Quan Maria Rosa les va veure, el cor li va fer un salt, i el núvol de sucre rosat que portava a la mà es va quedar a mig camí de la boca; les amigues també es van girar: estaven atrapades entre l'aigua i el grup que venia.

—Mircu les nenes com s'entretenen! Ui, un polo de sucre! —la noia blava li empastifà a Maria Rosa el cotó fluix dolç per tota la cara—. Vinga, ara renta't, em sents? Va, de cara a l'aigua de seguida, et mano!

Maria Rosa es va girar cap a les seves amigues. No es movien, i abaixaven els ulls a mesura que les mirava, una per una. Les llàgrimes li arribaven sense voler, des

de tan endins que cremaven. Les altres feien guàrdia perquè no fugissin. No podrien. Vistes des de les caravanes devien semblar un grup de jovent que va una estona a la platja a jugar després de passar per la fira. Maria Rosa va saber que no les ajudaria ningú.

Quan Maria Rosa s'acotxava per rentar-se la cara a les primeres ones, primes i arriacades, que morien sense força, la noia que havia parlat li donà una puntada de peu que la va fer caure bocaterrosa. Va provar d'alçar-se però l'altra li tenia el peu damunt, a la cintura. Un peu calçat amb bota negra de sola forta.

—Ja està bé, què voleu, ara? No us hem fet res, nosaltres —mormolava una noia del grup de Maria Rosa.

Dues noies contràries la van agafar pels braços i els hi torçaven enrere:

—Que no ens heu fet res? ¿Qui va denunciar-nos al director?

—Ens havíeu pres les caçadores... —llavors el fil de veu ja era prim.

—Què dius? No et sentim, crida més!

La noia cridava, però de dolor; potser li trencarien els braços, de manera que va dir fort "no, no ens vau prendre res!", però no la van deixar anar. Maria Rosa encara era a terra. Les seves companyes la volien alçar, però les del segon grup les tenien ben agafades i no es podien moure.

—Deixeu-la anar, ¿no veieu que s'ofegàrà? —provava de dir Laura, la més amiga de Maria Rosa. Feia estrebades per desfer-se de les mans.

—Ofegar-se? Les rates no s'ofeguen i vosaltres sou unes rates delatores —anaven dient les noies del segon bàndol—. Ara

EL CONTE

veureu si és veritat, això que diem. ¡Vinga, tu que has parlat, de nas a l'aigua, i de pressa!

Van obligar Laura a ajeure's al costat de Maria Rosa, i li tenien un peu al damunt. Laura sentia com els grans de sorra se li incrustaven a la cara. La sal li coïa als ulls i el nas se li enfonsava a la sorra quan l'aigua anava i venia. Va provar de cridar, però només li sortia un esgarip confós amb la remor de les ones i els crits de les gavines, i la boca se li omplia de sorra desfeta.

Quan se'n van adonar, Laura, que havia parlat a favor de Maria Rosa, era morta, però Maria Rosa no. Les unes es van apartar, i les altres es van agenollar al voltant de les dues noies estirades. L'ombra blava de la tarda ja cobria la meitat de la platja. Feia fred i les noies tremolaven.

Les que havien arribat últimes van desaparèixer entre les palmeres i els baladres, per allà on havien vingut. Algun gos, inquiet, bordava, però la gent es divertia a l'altra banda de les caravanes dels firaires, on el soroll apagava els crits i els plors, allà lluny.

Maria Rosa, l'endemà, va portar un pom de margarides vora l'aigua. De fet, tot l'institut va desfilat per la platja, i algú hi va deixar també un gatet de peluix; portaven flors i cartes amb llaços que deien: "T'estimàvem, Laura", amb lletra gran i dibuixos de colors. Les flors feien bonic, tantes i tan variades.

Tot l'institut menys deu noies. De les deu, potser vuit no es podien treure dels ulls la imatge de Maria Rosa amb el cotó fluix de sucre empastifat per la cara. Veien Maria Rosa més que Laura. Les llàgrimes de Maria Rosa eren rosades, pel sucre, i regalimaven avall. De pensar-hi, elles també ploraven.

Van obligar Laura a ajeure's al costat de Maria Rosa, i li tenien un peu al damunt. Laura sentia com els grans de sorra se li incrustaven a la cara. La sal li coïa als ulls i el nas se li enfonsava a la sorra quan l'aigua anava i venia

Olga Xirinacs

Don Coloma

Don Coloma va tornar al seu niu d'excrements i branques, sota un balcó de la Cambra de Comerç. Havia estat de sort. Quan van renovar la façana, els de la Cambra van protegir l'edifici amb tensors i cables per evitar els coloms. Don Coloma es va veure amenaçat. Li agradava aquell edifici de còmodes cornises protegides pels balcons: tenia l'aigua a prop i de menjar no en faltava.

Don Coloma es reia dels tabús; va ser el primer de la colla a traspasar la barrera i fer niu a la seva cornisa de sempre, i els cables li feien de balconet protector. Estava content, es va aparellar i va criar molts colomins; alhora el niu de colomassa es feia més consistent, sòlid com una roca.

Els dies eren plàcids: festejar entre les acàcies, covar, empaitar gent que tirava pa i arròs i esquivar puntades de peu. Però l'ocupació preferida de Don Coloma era observar; s'hi divertia molt.

Com que Don Coloma era festejador de mena, li agradava veure el festeig dels altres i s'estarrufava de la gargamella a la cua. Llavors solia parrupejar, satisfet. Veia els veïns com es llevaven i com es ficaven al llit, sobretot les nits d'estiu, que la gent es refiava de l'alçada i obria les finestres de bat a bat. A Don Coloma no se li escapava res, ni de nit ni de dia, perquè els coloms, com els gossos, sempre dormen amb un ull obert.

El dia que el veí de l'àtic esquerre va posar cortines negres Don Coloma es va malfiar.

-Aquell en pensa alguna -va dir-li a Dona Palumba, que arribava amb un branquilló per reforçar el niu.

-Ja saps que és un malparit, i les dones més de tres nits no li duren. No sé per què les retrata, després de les patacades, mig

ploroses i amb els mocs al nas -va respondre Dona Palumba, espollant-se la pitrera-: sort que després espolsa les molles fora, i de teca n'hi ha.

-Però ara en deu voler fer una de grossa. Llàstima que no ho veurem.

-Això ho dius tu, perquè jo penso espaiar. Sempre queda una esclatxa, i no ens costa res passar una estona a la seva terrassa.

-Anem, doncs -Don Coloma, arrapat al niu, estirava les ales amb mandra i contemplava el sol ponent amb nostàlgia-. Palumba, ¿vols dir que ja sóc tan vell que em fa mandra volar?

-I tant, Coloma, i tant: mira't el nas encrostat i les potes: si n'han gratat, de merda! Això sí, Coloma, els ous sempre els hem mantingut calents.

-¿Quants fills nostres viuen ara a la plaça, eh? Innombrables, com les arenes del mar o les estrelles del cel. M'agrada pensar això. El Pare Colom de l'Arca estaria orgullós de nosaltres, i no cal dir el Pare Colom del patriarca Abraham, i el de...

-Ets massa tradicional, Coloma.

-Sí, però amb dignitat. Pensa que els nostres mai han servit l'exèrcit amb misatges. Sempre hem estat independents.

-Mira, els de l'àtic es mouen. Som-hi, que potser hi haurà bon menjar.

Dona Palumba empetitia els ulls carbassa brillant, divertida del que veia.

-M'agradaria tastar aquesta nata que ell li posa pel cos. Mira, Coloma, tota la dona és blanca de nata, i ara ell se la

menja. Sempre tenen gana. Però, què fa? ¿Per què l'ha de lligar? No deu voler que mengi, ella, pobra dona.

EL CONTE

Els dies eren plàcids: festejar entre les acàcies, covar, empaitar gent que tirava pa i arròs i esquivar puntades de peu. Però l'ocupació preferida de Don Coloma era observar; s'hi divertia molt

Olga Xirinacs

-No és això, Palumba, no és això. S no, ella no cridaria tant. No la sents? És que ell se la menja de debò. Per sota de la nata, vull dir. ¿Veus com li tapa la boca amb un mocador? Així no despertarà el veïns.

-Què és això? Ara porta xocolata i li pinta de xocolata. Em sembla que ella no ho vol, perquè es belluga molt. Però con que està lligada...

-Potser li fa pessigolles amb el pinzell vés a saber.

-A ell sí que li fa gràcia, mira com riuen, apa, torna a mossegar. Aquesta dona s que no menjarà, avui, però ell...

-És que li deu quedar gana. Però no veig que hi hagi res de profit, aquí. Ni coca ni pastissos. No faran molles aquests. Poca gent pensa en nosaltres a la ciutat. Més aviat ens en voldrien fora. He sentit a dir coses terribles, Palumba. Ara hauríem de tornar a casa, que no és bé vetllar amb el pap buit.

-Està bé, està bé, anem. Llàstima de nata.

En la calma de la nit, a la llum carbassa dels fanals, Don Coloma i Dona Palumba se'n van tornar al niu, a la cornisa de la Cambra de Comerç. Damunt seu brillaven algunes estrelles i més avall els vapors de les fàbriques químiques donaven un to rellevant a la calitja humida.

-¿Què has sentit a dir, Coloma, tan terrible?

-Ens volen agafar amb xarxes i ofegar-nos en basses. Però ara dorm.

-Per què, Coloma, per què? ¿Qui ens pot voler mal?

-No ho sé, Palumba, però a vegades m'agradaria tornar als vells temps, quan els coloms érem estimats. La Tercera Persona diuen que era blanca. Com la nata aquella que hem vist. ¿Ja dorms, Palumba?

Sí, ella ja dormia.

Llàgrimes de sang

Olga Xirinacs

La meua professió d'antiquari em porta a situacions estranyes: he d'accontentar certs clients especials, que en tinc, i molt bons. Sagitari Miró, farmacèutic retirat i amb una fortuna considerable, em va demanar, fa tres anys, que li trobés alguna de les marededéus que ploren sang, com ara la de Civitavecchia, a Itàlia, i la de Weyer, a Àustria; però aquestes eren controlades pel clero i la premsa. La de Civitavecchia, per exemple, estava incautada per la fiscalia, per prevenir abusos que afectaven la credulitat popular. En canvi, Sagitari Miró sospitava, per conversacions entre amics, que a Sirnea i a Risnov, prop de Brasov, a Romania, existien algunes imatges ploroses de sang, que els propietaris amagaven per por de persecucions policials.

"Trobi-me-les, a qualsevol preu, i no hi planyi despeses", em va encarregar Sagitari Miró, que no sortia de la seva finca al bosc del Marquès. Sempre m'ha agradat viatjar. Les comandes de Miró, malgrat el risc, em permeten estades a països diversos i ho aprofito per proveir la botiga. Coses de la professió.

De manera que a primers de març agafava l'avió cap a Bucarest i d'allà a Brasov, a les muntanyes. M'allotjava al Cerbul Carpatin, bastant confortable pel que és el país. Vaig sondejar el personal, però notava que tothom es feia el desentès. Ignoraven el tema, deien, però se'ls posava una estranya lluosor als ulls que els desmentia.

La segona nit de ser allà, un cambrer servicial em va dir que ell sabia del cert que, a Bran, el vigilant del castell tenia una imatge d'aquelles: "Digui-li que hi va de part d'Ucea Arpagu, i l'atendrà." Vaig ser generós amb l'home. L'endemà arribava a Bran quan el petit castell, encara entre les boires de la nit, a penes despuntava entre els boscos. Feia un fred que encarcerava.

El castell de Bran no és gran cosa, però la gent creu que hi va viure Vlad

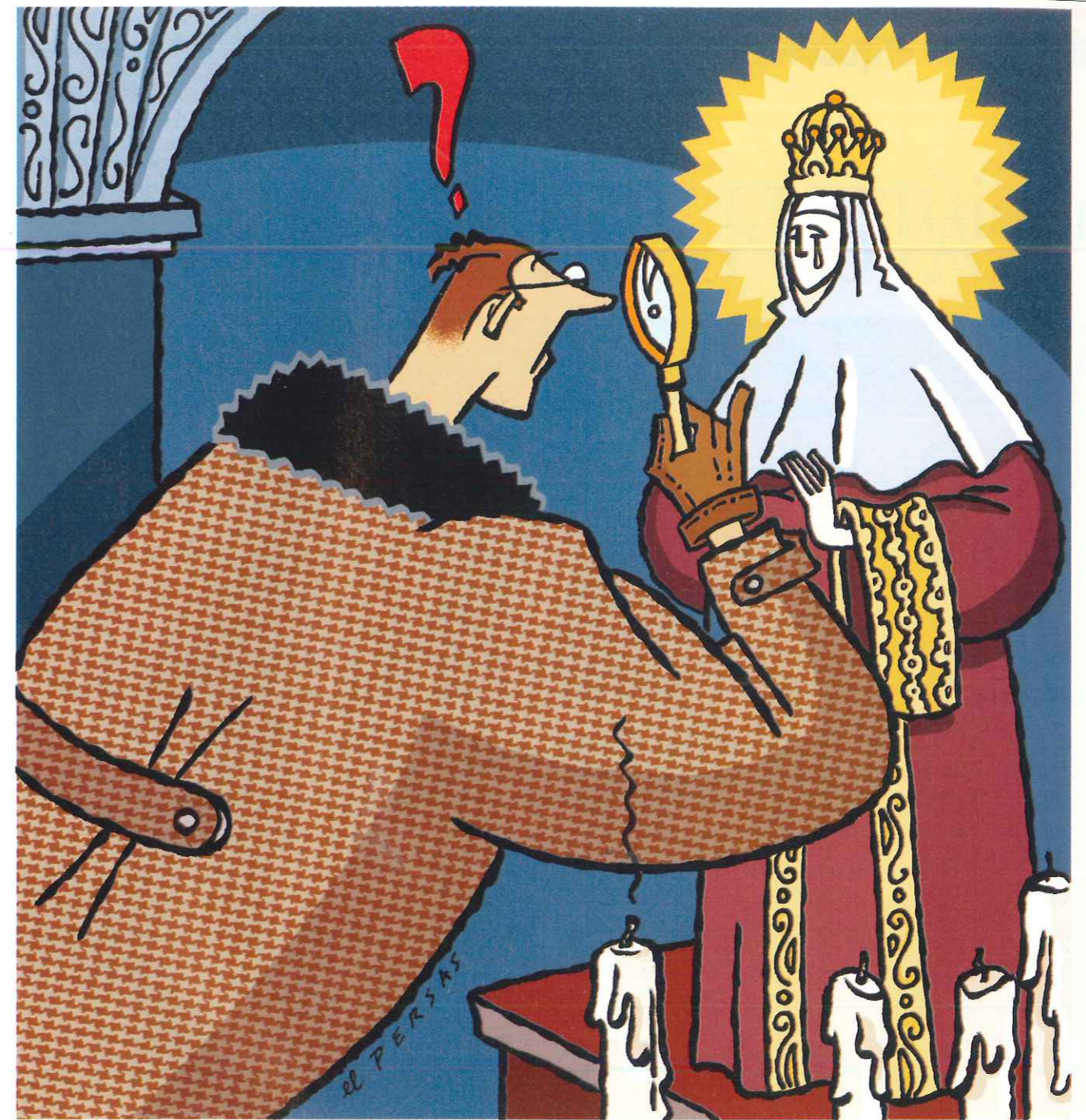
Tepes, de l'estirp dels Drakul, i això els fa esfereir. El vigilant és un home baixet amb mostatxo, que em va fer entrar al celler per oferir-me aiguardent de cireres, desitjant llarga vida a Ucea Arpagu. Llavors, amb gestos misteriosos, va alçar una llosa de terra i en va treure una petita imatge, ben embolicada en drap de fil. Era una marededéu preciosa, una talla pintada de blau i daurat, amb uns senyals ben visibles de color rovellat que li baixaven dels llagrimals.

"Plora cada dissabte, no sabem el perquè. Petites gotes que hem notat calentes, com llàgrimes de veritat", va fer, amb un gest vague. "Ningú sap per què ploren aquestes imatges", li vaig dir, traient importància al cas i esmentant-li la marededéu italiana. Vam fer tractes, i aquesta va ser la primera imatge que vaig comprar per a Sagitari Miró.

La segona va ser la de Risnov, aquella mateixa tarda. Queia una nevada considerable, i ser als Carpats amb aquell temps em trasbalsava, però no vaig tenir més remei que fer-hi nit, i allà la fonda era més incòmoda. La marededéu la tenia un pastor, amagada sota el fenàs de l'estable. La figura era de pedra grisa i feia dos pams. "Plora el primer de mes, i aquell dia les vaques donen més llet, ho hem comprovat, però els formatges no quallen." De manera que el pastor em va vendre la imatge, que es veia gastada pel temps.

A Sirnea també en tenien una, però aquesta me la vaig quedar jo. Sagitari Miró no ho sap. Vaig tornar a casa amb tres marededéus, quatre cofrets de marfil treballat i dos violins que semblaven Guarnerius autèntics. Els Carpats i la neu van quedar enrere, i jo vaig presentar la talla de Bran a Sagitari Miró en disabte, un migdia fosc de boira i pluja. Miró es va extasiar perquè la imatge plorava sang de veritat, que ell va recollir en un frascó de cristall de roca. La de Risnov encara no plorava, perquè no n'era temps. La de Sirnea em va omplir dos mocadors de manera escandalosa. La tinc en una vitrina, amb dos llacrimaris enganxats sota els ulls, i espero que Miró no la descobreixi mai.

De Sagitari Miró en tornaré a parlar un altre dia, perquè el

De nit a la de Sirnea se li encenen els ulls com robins il·luminats, buits i profunds, sense nineta, que brillen endins. La primera nit va ser com mirar per uns prismàtics a l'inrevés

nou encàrrec que m'ha fet fa posar la pell de gallina i us el vull contar més detalladament. Però acabo aquest escrit explicant el perquè em vaig quedar la marededéu comprada a Sirnea, la que tinc a la vitrina.

Veureu. De nit se li encenen els ulls com robins il·luminats, buits i profunds, sense nineta, que brillen endins. La primera nit, encara a Romania, quan els contemplava de prop, va ser com mirar per uns prismàtics a l'inrevés: al fons de tot, petit, es veia un paisatge de neu. Sobre la neu apareixien personatges diminuts, com en una pintura de Brueghel, i darrere els personatges, soldats que els tallaven el cap. Tota la neu es tacava de sang, com quan aboques tinta vermella i s'escampa. Amb la claror del matí, la visió s'esborrava.

Allò em va fer pensar molt. Amb la lent he pogut veure que les figures petites són nens i dones, i que van despallats. Els soldats, vestits de negre i amb estendards on hi ha un drac groc, tallen caps i obren panxes. Devia ser l'escena d'una guerra. O un gran càstig, potser ordenat per Vlad Tepes el Sanguinari. Ho estudiare, però almenys sé el perquè plora llàgrimes de sang la meua imatge de Sirnea. Us demano que no en digueu res a Sagitari Miró.

EL CONTE

El 'chupacabras'

Olga Xirinacs

Poc després d'haver-li portat la marededús que ploren sang, Sagitari Miró em va encarregar que li procurés un *chupacabras*, costés el que costés, i em vaig preparar per a un llarg viatge, perquè sóc aventurer de mena. Jo sabia que s'havien vist *chupacabras* a Sonora, a Mèxic, però un conegut meu de Cuzco em va dir confidencialment que a Taique se n'havien detectat d'autèntics, i fins i tot em va descriure la lluita a mort entre un còndor i un *chupa*, com els diuen allà.

Trencant el secret, diré que Sagitari Miró, farmacèutic retirat i home de pela llarga, es dedica a la farmacologia dels morts vivents. És cosa complicada d'explicar, però un antiquari com jo sap una mica de tot i no s'estranya mai de res. Hauríeu de veure el laboratori que ha muntat a la seva casa del bosc del Marquès. I els experiments que hi fa, que no dic per no pertorbar-vos.

"Pren això." Em va posar a la mà una caixeta metàl·lica amb injectables. "És extracte de *diodon hystrix*. Conté una neurotoxina, TTX, que bloqueja el pas dels ions de sodi a les membranes de les cèl·lules nervioses i musculars. La bèstia o el que sigui es paraitzarà, semblarà morta i la podràs traslladar sense dificultats." "¿I si revifa?", vaig demanar, amb aprensió, perquè el *chupacabras* s'alimenta de sang fresca dels ramats o de qui se li posi al da-

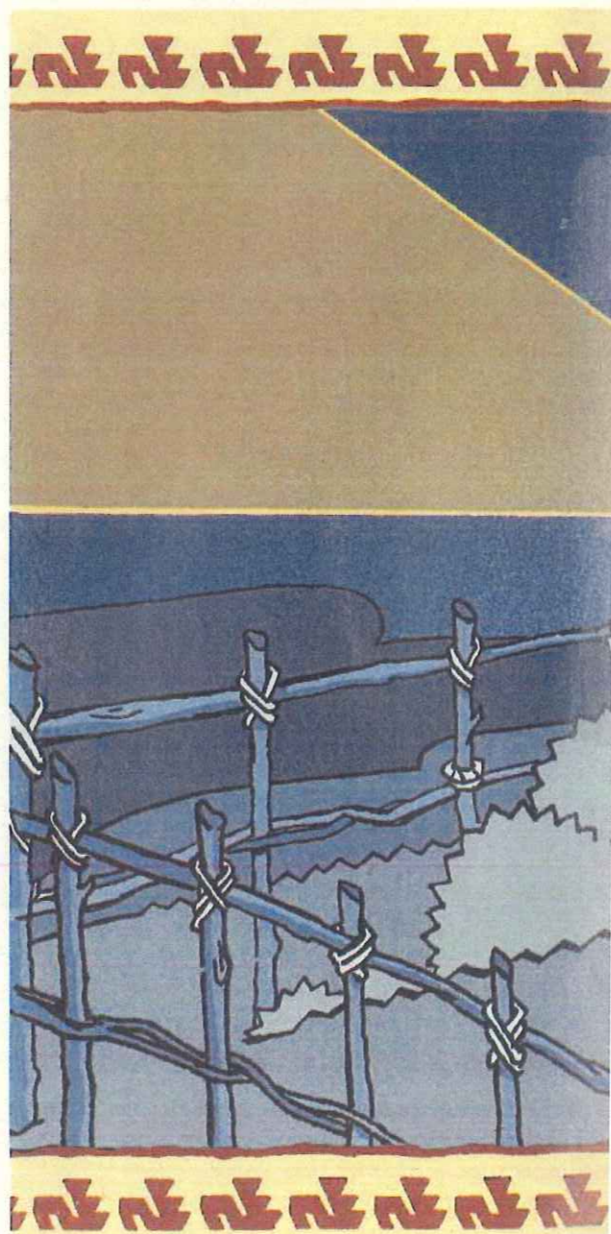
vant. "La revifaré aquí, però primer cal que la trobis. Té els calés i bon viatge. A reveure."

Taique és a la mateixa espinada dels Andes, entre Pillpinto i San Juan. M'hi estava a casa d'Antonio Fancero, guia de muntanya a San Juan. Taique són quatre cases de pedra i teules, amb canalla, gossos i gallines pels dos carrers fangosos. "Por allá, de nohita, viene el chupa y se mama el caballo, el choto y a quien encuentre, Dios padrecito nos bendiga." Fan el senyal de la creu i escupen a terra, potser per conjurar el mal. Aquella gent repeteixen els mateixos gestos que els pastors de la Transsilvània feien respecte als vampirs. Admirable.

Antonio es va comprometre d'amagat a ensenyar-me un *chupacabras*. "No vaya a decirlo, compadrito, pero los huelo de lejos." Amb la injecció a punt i un fred que pelava, coberts amb una capa de plomes com si fóssim esquers, vam sortir als afores sense fer soroll. Antonio tremolava, però els diners són diners.

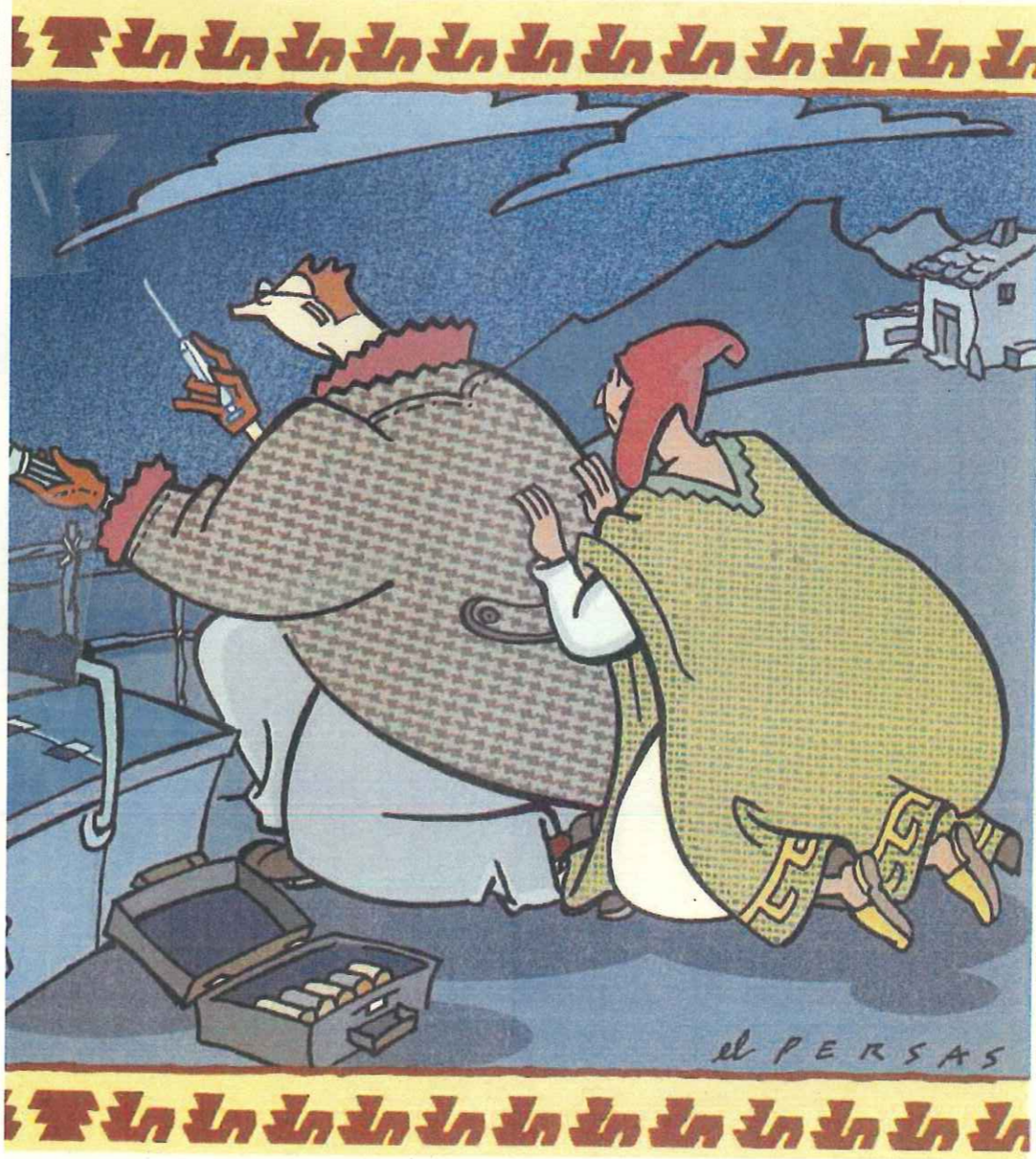
Després d'una hora entumits en una cleda, vam notar que el ramat s'inquietava, i Antonio em va dir a l'orella: "Lo huelo, aborita aparece", i va fugir esperitat, el covard. Les quatre cases del poble eren a les fosques i el vent gemegava entre les pedres, com si les ànimes en pena s'hi arrossegessin.

El que vaig veure quan li enfocava la llanterna als ulls va ser una mena de mico

EL CONTE

Respecte als 'chupacabras', els habitants de Taique fan el senyal de la creu i escupen a terra, potser per conjurar el mal. Repeteixen els mateixos gestos que els pastors de Transsilvània feien respecte als vampirs. Admirable

tapat fins a les celles amb un ponxo esparacat, que no va reaccionar en clavar-li jo la xeringa. Hauria dit que era un nan, però no s'assemblava gens al Ieti, i en vaig tenir un desengany. Vaig ficar allò en un cistell portagossos i em vaig acomiadar de la família d'Antonio. Un helicòpter em va recollir, i un xàrter discret em tornava aquí. Dels cinc injectables només me'n van caldre tres.

Sagitari Miró es fregava les mans. Jo

també sóc discret i no faig preguntes, però aquesta mateixa discreció fa que em tinguin confiança i un moment o altre m'assabento del que vull. El cert és que sentia una gran curiositat per saber què menjaria el *chupacabras* a casa del farmacèutic, si la sang era el seu aliment habitual.

Els diaris em van donar pistes. Els amics dels xalets propers al bosc del Marquès denunciaven robatoris de gos-

sos i gats; s'havien trobat cadàvers de bèsties estimbats als penya-segats de costa, totalment xuclats i amb ferides coll, però ningú va veure empremta d'animal estrany.

Una tarda tranquil·la d'abril vaig visitar Sagitari Miró, que era al seu jardí contemplant els cirerers florits.

-I el xupa? -em vaig interessar.

-Bé de salut, gràcies. -Sagitari no s'explicava gaire.

-És mico o persona?

Sagitari em mesurava amb els ulls. I costava confiar-se, es notava.

-És persona. Una pigmea. No em miris així. Ja estava aclimatada als Andes perquè anys enrere una caravana de fireres la hi va abandonar, es veu. Sobrevivia com podia, però allò és miserable, ja t'has sap, i es va dedicar a xuclar sang. Alguns pobles del desert ho fan quan hi ha escassetat d'aigua...

-I ara encara en xucla, pel que veig a diaris. Com t'hi has entès?

-Tinc recursos, jo. La vaig revifar amb base d'estrimoni, i en les seves al·lucinacions creu que és morta. Em serveix bé però no es deixa veure. Ja és vella, i encara té una força com set dimonis, ha, ha, ha. És fantàstic.

Jo aquella alegria de Sagitari la trobava més aviat sinistra.

-I si un dia, en comptes de gossos i ovelles... eh?

-Té uns principis, la Xupa. Li deixo la Xupa. És religiosa, i amb la seva mateixa fe la tinc ben lligada. ¿Saps les marededús que em vas portar? Les que ploren sang, vull dir, les dels Carpats. Doncs la Xupa es porta bé, li deixo llepar les llàgrimes que ploren. Li agraden amb de liri. És una mística, la Xupa.

Vam continuar el passeig pel jardí entre els xiprers i els pins, i jo estava espantat de cada ombra que veia. Eren mortes, però em semblaven vives.

Tombees romanes

Olga Xirinacs

Ja és massa tard, no hi ha res a fer”, remugava entre dents Perceval Homs, mentre passejava pel terreny excavat on havia tingut casa seva. Feia poc s’hi havien mort la dona i els dos nois. ¿Per a què la volia, ja? El jardí amb el nesprer, les frèsies, els rosers i la cabana ara l’excavadora se l’havia endut. Encara veia alguna branca entre pedres amuntegades a les vores i pensava: “És del nesprer.” Ara Perceval s’havia comprat un petit estudi vora la catedral, on no sentia el mar ni hi arribava l’olor de les frèsies, els jacints, la xeringuilla o els nards que ell mateix havia plantat.

“Tanta il·lusió que hi havia posa, i ara té, se m’ha tornat pols, com el meu cor.” Perceval Homs mirava feinejar els camions, pales i perforadores, tot voltat de núvols de pols vermellós. L’Ajuntament obria un camí més ample, que li agafava mitja casa. Mal venuda, però amb el suficient per comprar-se l’estudi. Perceval sentia que les llàgrimes es barrejaven amb la terra estovada del camí.

“Qui m’havia de dir que era això?” Es retorçava les mans amb un desesper atiat pel descobriment de les tombes, mentre contemplava el treball dels arqueòlegs. Entre la via del tren i la platja apareixien restes romanes amb facilitat: vil·les, vies, necròpolis. En general, no es podia remoure cap sector de la ciutat que no es sentís dir: “Allà hi ha alguna cosa...”, i els arqueòlegs hi corrien, afamats. Aquí havien trobat el fonament d’una casa amb quatre tombes.

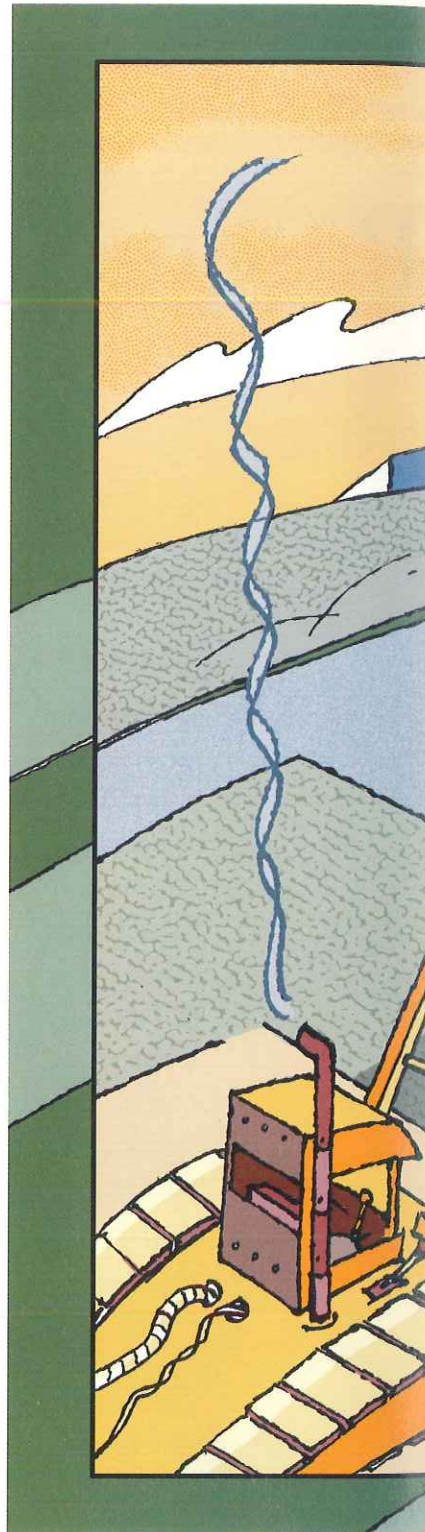
“Si ho hagués sabut a temps...”, cavil·lava Perceval, prement-se el front amb les mans. Just on tenien els dormi-

toris apareixien els quatre enterraments. I ell allà a sol i serena, veient com retiraven les pedres, com raspallaven les peces: “Just sota el llit teníem la mort mateixa.” Ara Perceval n’estava segur: “Ells me’ls han matat.” No sabia pensar res més. Ells, els morts antics, tenien poder. Les tombes eren de fang cuit amb cobertes de plom i encastades als nínxols perfectament tallats a la pedra. “Els teníem a sota i ens han xuclat el millor de la vida.” Melissa i els dos petits s’havien consumit sense saber per què. “Al·lèrgia asmàtica, la nostra ciutat n’és molt afectada...”, decidien els metges. La pell se’ls tornava blanca, cerosa, els sortien crostes i úlceres, se’ls feien cercles violacis sota els ulls enfonsats. Es fonien, Perceval ho veia. Melissa sortia al jardí, sota els pins, i a penes podia aguantar una revista amb les mans. Es quedava mirant els jacints blaus fins que la tarda es tornava com el mar, lila i blava, també.

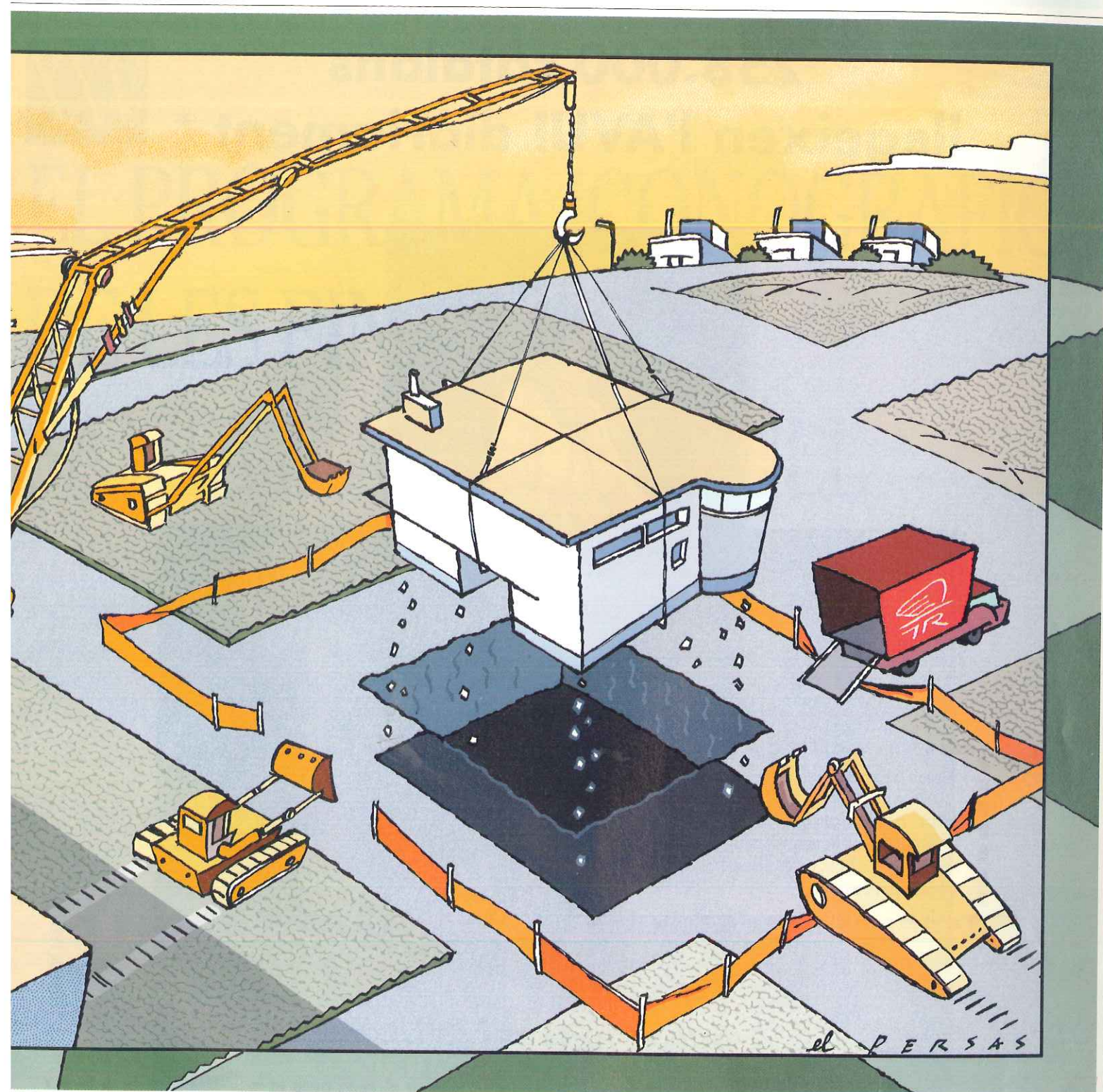
“Maleïts, que porteu la mort als innocents”, mormolava amb llengua amarga Perceval Homs. Dins de les sepultures s’hi havia trobat un líquid espès, de color de vi, i Perceval sabia que era sang. “Una filtració”, sentenciaven els arqueòlegs. “La sang dels meus –decidia Perceval– que s’ha escolat per rajoles, conduccions i fonaments per satisfer la set de venjança que tots els morts porten dins.” De nit, Perceval feia una guàrdia macabra allà on només

hi havia, ja, pedregam i ruïnes. Però ell tenia la casa i el jardí vius dins del cap. I Melissa i els nois li rosegaven el cor.

EL CONTE

“Ho hauria hagut de preveure; de senyals n’hi havia, ¿com vaig poder ser tan cec?” Les evasives de l’agència: “¿Com és que en demanen tan poc, ben situada com és?” Els propietaris havien marxat a Austràlia i volien liquidar com fos. Però els veïns tenien una mirada estranya. Un dia que Perceval prenia mesures per renovar la tanca, li van insinuar que no eren a Austràlia, sinó que havien mort allà. No en va treure res més. Perceval, com que la casa era alegre, se sentia el mar i les gavines, i les tórtres niaven als pins, va pensar que era el lloc millor per a Melissa i el primer fill que naixeria. Va muntar una abeuradora per a les merles i

“Just sota el llit teníem la mort mateixa.” Ara n’estava segur: “Ells me’ls han matat.” No sabia pensar res més. Ells, els morts antics, tenien poder

niets de fusta per a les mallerengues.

“Tot va ser tan ràpid...” La casa era nova, com si no hi hagués viscut ningú. “Ara m’adono que hi vivien poc, els que hi anaven. Quants n’hi devien passar? Morien i això és tot.” Morien i els veïns més vells ho sabien prou, però es guardaven de dir-ho. Perceval Homs descobria amb horror que, en el fons més fons, als veïns els lluïa una espurna de malícia satisfeta que els alegrava els ulls. Devien pensar: “Nosaltres vius i ells van desfilar.” Era terrible, però semblava que s’hi divertien. Perceval s’adonava d’aquella lluïssor als ulls dels veïns i covava la ràbia.

“Ara ja és massa tard, no hi ha res a

fer”. Perceval veia amb claredat que per descobrir les tombes, ja netes i excava-des, havien hagut de morir, quanta pobra gent? i aterrar la casa on podien haver estat feliços. Ara els morts antics resplendien de glòria, però els altres, quants? eren cendra anònima. Per això quan Perceval Homs contemplava del seu estudi estant l’incendi que cremava els xalets del voltant de l’ample camí, vora les tombes romanes excava-des, anava dient en veu baixa, com sempre que parlava amb ell mateix: “No sé si he fet prou justícia, però aquells ullets ja no els brillaran més. Ja és massa tard, no hi ha res a fer.”

Primavera

Al jardí havien florit les frèsies i els jacints; als horts les pomeres gronxaven les flors i, darrere l'última casa del poble, de portes pintades de blau, es veien les pruneres silvestres i les espírees carregades de poncelles. Les merles refileaven de branca en branca i les mallerengues picotejaven escorces.

El temps era encara fresc i Joel acariciava el teclat intentant dominar el *Clar de lluna* de Debussy; volia que els arpegis fluïssin com l'aigua tranquil·la dels rierols, a penes sense fressa. De sempre, el professor li havia dit: "Com un soldat; els dits són soldats que fan la instrucció, plam, plam, plam. El sentiment l'hi posaràs després." Però Joel era impacient, atacava en conjunt i interpretava com si fos davant d'un públic atent i el volgués meravellar amb el seu art. En el fons, el seu públic es resumia en Clara.

Per altra banda, Joel sentia bordar els gossos fora, potser per un conill o un gat que passava. Els lladrucs el distreien dels arpegis. La tarda baixava sense pressa la llarga corba del dia i el món es tornava dens, concentrat i ardent. Joel tenia un ull a la finestra i l'altre a la partitura, i el cor dividit entre el bosc i el piano. El bosc va guanyar la partida.

Sortí per la porta del darrere, la porta blava que mirava el camí del bosc. A ponent volaven els corbs, lluent i airosos. Entre l'herba apuntaven narcisos i muscària, i els pins espessos deixaven passar clarors d'aventura llunyana. Joel començà a córrer pel fenàs del sotabosc, saltant pedres plenes de líquens i enfilant-se, de pas, en alguna alzina de branques acollidores. De petit hi havia muntat cabanes, perquè li agradava llegir entre els arbres i sovint s'hi emportava el berenar. Ara, a setze anys, encara s'hi trobava bé, però s'ho mirava amb una certa nostàlgia de tresor perdut. Altres interessos li havien pres la dolça des preocupació del joc.

Preparava el concert de final de curs al conservatori; ell tocava Debussy, i Clara, unes petites peces de Schubert. Eren els alumnes millors i se-

gurament els enviarien a Lió a perfeccionar-se amb *madame* Thérèse Llacuna.

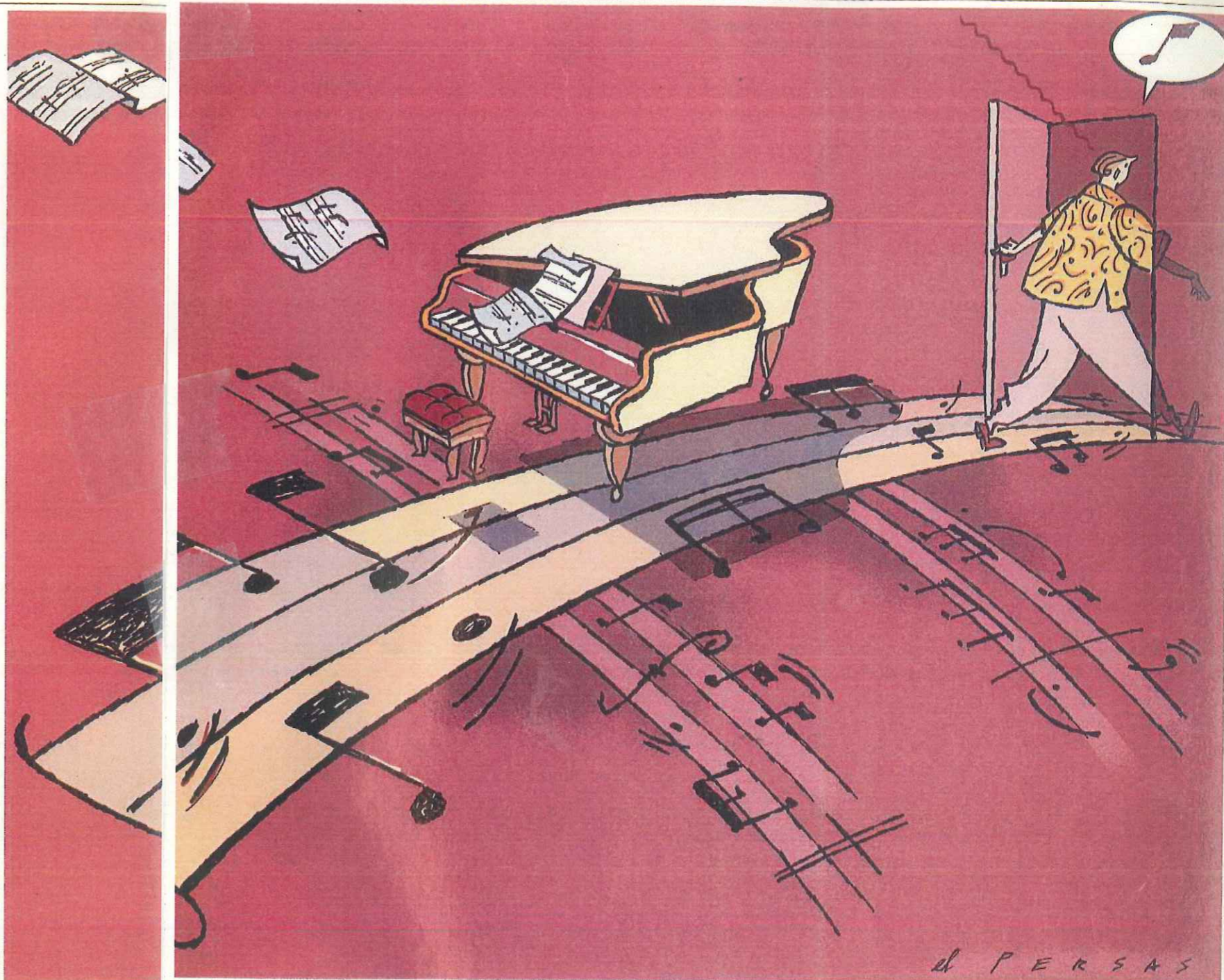
Joel estimava Clara, però encara no li havia dit res. No deixaria passar el concert sense que ella ho sabés. Com ho faria? Un bonic vespre de maig, quan ella assajaria l'*Impromptu Hongarès*? El tendre passatge final s'hi prestava del tot. Havia de ser vora un piano, per descomptat. O bé li diria: "Escolta aquest *tempo rubato* de *Clar de lluna*, què et sembla com em surt?" I llavors parlaria.

Joel saltava marges de velles pedres grises, del temps en què allò eren conreus i masies solitàries, ara engolit tot pel bosc espès. Marges amunt, plans estrets verdejaven d'herba tendra i una preciosa floració de vincapervinques alegrava suaument l'horabaixa. El sol hi entrava de biaix i il·luminava el bosc com en un paisatge de conte: aviat passaria alguna cosa meravellosa. Joel cantava cançonetes de Schubert, uns *lieder* de *La bella molinera*.

Quan deia "È tu il mio cor..." va relliscar d'un marge amb pedres poc fermes i va caure d'esquena sobre boixos i falgueres. Pedres i plantes es van desprendre amb ell, que va quedar estès sobre la vegetació blana i fresca. Allà, estirat a terra com estava, somreia sense alçar-se. No s'havia fet mal i podia veure grups de núvols flonjos que passaven ràpids sobre les capçades dels pins. S'hi sentia bé i en aquell moment quiet pensava en Clara i se la imaginava amb ell, sobre l'herba, tots dos amb les mans àgils, acariciant-se mentre el falcó caçava amb el seu crit agut.

El dolor sí que va ser agut i Joel retirà la mà esquerra amb vivesa. Què era, allò? La mà li rajava sang d'una petita mossegada. Allà a la vora no es veia ni rata ni gat, n'hauria sentit el soroll. Potser una punxada d'esbarzer, però Joel no s'hi havia repenjat. No en va fer gaire cas; estava bé mirant els núvols i el sol ponent entre els arbres, que brillava en una explosió de glòria.

Notava la mà inflada. Alguna ortiga, segur. Vaja, un contratemps per acabar el passeig, però passaria de seguida. Va endormiscar-se una

EL CONTE

Olga
Xirinacs

Quan deia "È tu il mio cor..." va relliscar d'un marge amb pedres poc fermes i va caure d'esquena sobre boixos i falgueres. Pedres i falgueres es van desprendre amb ell, que va quedar estès sobre a vegetació blana i fresca

mica. Tot el dia al piano, ara es notava cansat i amb el cap una mica espès i tot. Era lluny de casa i aviat es pondria el sol, però coneixia bé el camí i podia tornar ni que fos vespre entrat. La mà li pesava i ara se li inflava el braç, per això descansava a terra. Com que no tenia esma d'alçar-se, tancà els ulls i s'adormí del tot.

Mentrestant, l'escurçó contemplava el que havia estat el seu cau, desfet per un noi maldestre que havia destrossat el marge. I que l'havia destrossat justament llavors, quan l'escurçó preparava la posta. L'home no marxava d'allà, estirat, i feia nosa. S'hi va estar tota la nit. Cantava el gall carboner, i l'escurçó vigilant l'home, a veure on aniria a fer més mal. Ja era de matinada quan va arribar gent que el buscaven cridant.

Quan per fi se'l van emportar i el bosc tornà de nou al silenci, l'escurçó s'enfilà al marge i va triar un racó més segur. Volia pondre els ous al mateix territori on sempre havia tingut la casa.

Olga Xirinacs

L'esquelet d'Horaci

Es va acabar de fregar tot el cos. En aquells moments, l'esquelet es trobava com al paradís. Ni un àngel era tan lleuger i afinat de formes

L'esquelet va començar a sortir del cos d'Horaci Vergés aprofitant la migdiada. Era la primera vegada que ho provava, i no ho volia fer de nit. Horaci Vergés dormia de gust a l'estudi, després d'haver pintat tot el matí per acabar els quadres d'una exposició al Palau Raimat.

L'esquelet d'Horaci sortia amb compte per no fer bellugar el cos. En aquest primer passeig havia decidit portar el cervell, ben acomodat a la cavitat craniana. Va repassar-se mans i peus, mirant que no hi hagués senyals de residus viscosos, i es va posar dret a la catifa. Li va agradar el que sentia: una suau carícia de seda, de l'estora xinesa. Últimament, els nervis i els músculs d'Horaci el feien patir, i volia provar d'alliberar-se'n.

Va fer unes quantes passes mentre estirava els braços amb satisfacció. Començava a sentir plaer i es notava lleuger de moviments, sense el

pes de carns i de budells que el destorbessin. Es veia reflectit al mirall de la paret, de motlures daurades barroques, i es somreia a ell mateix: es trobava d'un delicat color de

vori, i el vori a l'esquelet sempre li havia agradat d'allò més, potser per afinitat, pensava.

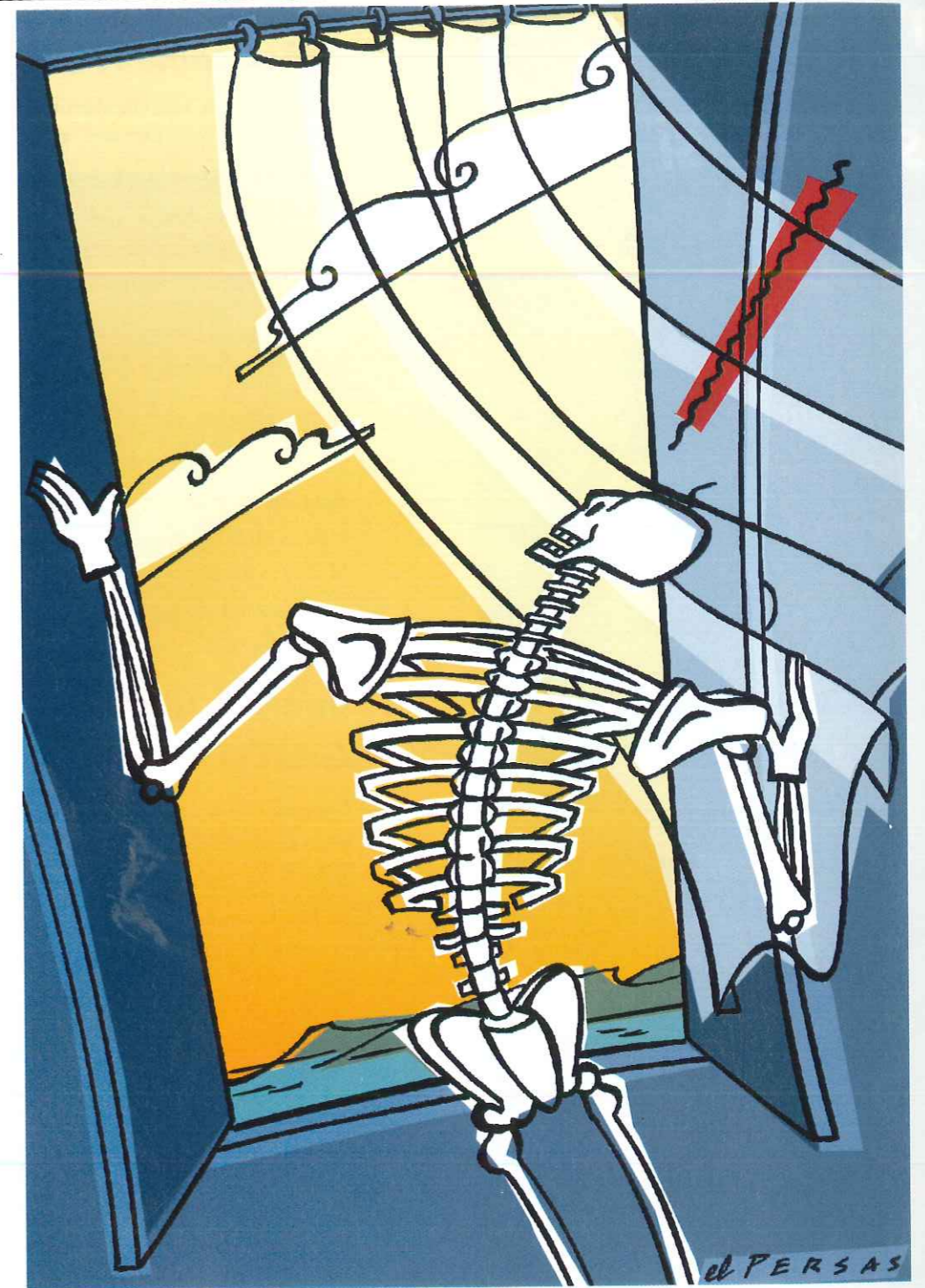
Recordant el vori, es va acostar a la vitrina del menjador, on Horaci desava els seus records de viatge, i va agafar un llarg i sedós obrecartes, treballat al mànec amb un pom de muguet. Quin goig, poder tocar el vori amb les mans, per fi, sense mediació de carn i pell. S'acaricià els propis ossos i comprovà que no eren tan afinats com la peça de vori polida; li va saber greu, però potser hi havia remei.

Sense fer soroll passà a la cambra de bany. Horaci Vergés gastava bones cremes de mans, perquè la pintura i els dissolvents li deixaven la pell rústega. L'esquelet provà d'untar-se l'húmer amb la crema i polir-lo amb una tovallola. Al cap d'una estona de fregar, li semblà que l'os brillava més, amb un toc setinat semblant al de la peça de vori. Es va acabar de fregar tot el cos, incloses les vèrtebres cervicals i lumbars, que eren les que a Horaci el castigaven més. En aquells moments, l'esquelet es trobava com al paradís. Ni un àngel era tan lleuger i afinat de formes.

L'esquelet buscava un dels llibres que Horaci tenia en faristols per tot l'estudi. El llibre contenia grans il·lustracions de Gustau Doré per al *Poema del vell mariner*, de Coleridge. A l'esquelet l'havia impressionat molt veure el llibre quan Horaci se'l mirava: hi sortien infinitat d'esquelets arrossegant cossos en diferents estadis de putrefacció i intentant atrapar les poques persones vives que navegaven per un oceà de fantasmes.

Amb el temps, l'esquelet havia acumulat un odi creixent contra el gravador Doré i altres artistes que volien servir-se dels esquelets per crear horror. I els esquelets no eren horribles de cap manera. Gustau Doré calumniava una bellíssima obra d'arquitectura admirable i, cosa que era pitjor, oblidava que cada cos disposava d'un esquelet, massa sovint esclavitzat, oblidat i maltractat pels seus amos. Ell es rebel·lava contra aquest estat de coses.

L'esquelet sabia que era immortal o, almenys,

que els seus ossos excel·lents tenien una llarga durada, molt superior a la de la matèria del cos que aguantava. Si els paleontòlegs s'alegraven tant de trobar ossos primitius, els raspallaven i conservaven com una joia, alguns dibuixants mal nascuts utilitzaven els esquelets per provocar l'espant i la tristesa. Era injust, i calia acabar amb aquell estat de coses.

De manera que l'esquelet va destruir una per una les làmines en què hi sortien restes putrefactes i ossamentes en actituds negatives i gestos terribles. Mentrestant, vigilava el cos d'Horaci Vergés, que encara jeia confiat, amb un braç penjant sobre l'estora de seda.

L'esquelet es va acostar a les finestres de l'estudi. El mar de mitja tarda, brillant i tallat per corrents verds i blaus, efecte del mestral, era d'una bellesa compacta. Obrí la finestra i deixà

que l'aire lluminós i eixut li acariciés els ossos i penetrés pels racons que tenia sempre ocupats per pesantors opaques. No havia notat delícia semblant en tots els seus anys de viure.

Però passat un moment d'aquesta nova sensació el va estremir una desagradable contracció de vèrtebres. Tenia fred. Aquella també era una percepció nova. Es girà per mirar amb recança el cos d'Horaci, i va tenir una certesa: hi havia de tornar. L'esquelet no es podia morir de fred, però el cos sí. Ell es glaçava per moments, i allò l'incomodava. Hauria de renunciar a la llibertat estrenada?

Molts segles d'ossos acumulats al món li aconsellaven prudència. Havia tastat el paradís, i veuria de millorar la situació en altres sortides properes. De manera que s'acostà a Horaci, li prengué una mà entre les seves i es va fondre en el cos per abrigar-se.

Ho havíem advertit
mil vegades: vora el
barranc hi ha avencs
sense senyalitzar,
que ningú hi entri
sense prendre
precaucions.
Però els senyals
no s'havien posat

Ho vam sentir

Erem al mig del bosc i feïem poms de corniol i orquídies blanques. Al barranc dels Martagons, el sol de tarda ens descobria massissos de violetes tardanes, sense olor; tot el fenàs era ple de polígalas blaves i rosades, com un mocador de seda posat a eixugar. L'abril s'acabava.

Potser era massa tard quan ens vam ficar al barranc de les falgueres, cobert de vegetació com un túnel. El sol de biaix s'amagava darrere els Mollats, però nosaltres observàvem les noves falgueres que apareixien de terra com punys encara tancats, braços minerals poderosos, empeltats de la força interior primària. Era el seu territori. Les velles, rovellades de la tardor passada i encara dretes, eren com escultures de Chillida.

El vol rasant d'un duc, de plomatge blanquinós, ens va advertir que la nit s'acostava. Les ombres passaven a verd profund i ja es confonien amb les escorces, enfosquides per la pluja recent.

EL CONTE

A mi el refrec de les plantes em feia estremir; semblava que em volguessin retenir al bosc.

No ens podíem perdre, perquè el camí el sabíem, però mai hi

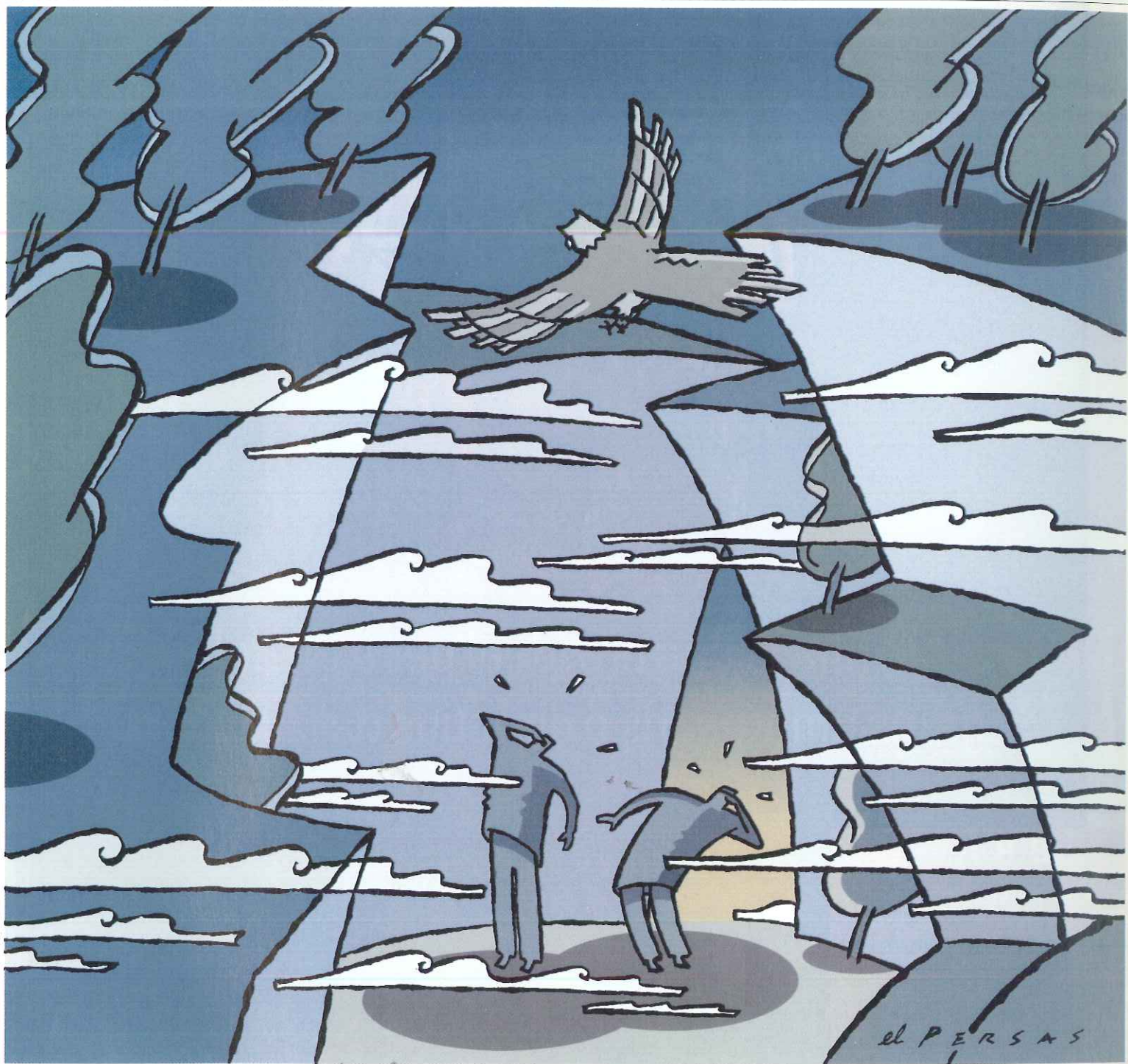
haviem estat de nit. En aquell moment, la boira apegalosa, com una alenada molla, s'introduïa al bosc i en desfigurava els contorns. Vam començar a córrer, ensopegant amb arrels travessades i rellicant amb el fang dels tolls. Amb la pressa, les branques xopes ens fujetejaven la cara i sentíem fred a l'esquena per la mateixa por del que endevinàvem darrere nostre.

Ho havíem advertit mil vegades: vora el barranc hi ha avencs sense senyalitzar, que ningú hi entri sense prendre precaucions. Però els senyals no s'havien arribat a posar, i nosaltres en teníem part de culpa. Els volíem acabar de pintar i allà s'estaven, al petit garatge de casa. De totes maneres, ¿de què ens hauria servit llavors un senyal, si no dúiem llanterna? O pitjor, ¿de què ens hauria servit el senyal si de nit allà hi passaven certes coses?

El barranc era abandonat de temps, des de les últimes desaparicions d'espeleòlegs, cinc anys enrere. No es podia dir si havien passat pel barranc de les falgueres, perquè d'avencs tot el terreny n'és ple. Però allà el fang és verdós i putrefacte, les pedres rellisquen i l'accident és fàcil.

També s'ha de comptar amb les llegendes, i des de llavors ja en corren. És a dir, s'han afegit a les que ja hi havia, contades per vells caçadors i llenyataires, potser gelosos del seu terreny i interessats a mantenir-lo net d'intrusos. Deien que de nit se sentien els senglars i les guilles com rose-

**Olga
Xirinacs**

gaven els cossos dels morts. Però, ¿tants morts hi havia?, preguntaven els tafaners de cafè, incrèduls. Llavors, els homenots sabuts reien amb mitja boca: “No tot són excursionistes perduts, no. N’hi ha més dels que surten de sota, i els senglars, les mosteles i les guineus els mantenen a ratlla; com brillen, els ulls, quan els enfoqueu la llanterna! I com ragen, els ullals, de sang espessa! No us hi volgueu trobar.”

Nosaltres no ens ho havíem cregut mai, allò, però ens agraden les llegendes. A vegades n’inventem de noves, i ens satisfà comprovar la credulitat de la gent quan els expliques un fet imaginat com si fos real. Reconeixem que, en el fons, també volem mantenir feréstec un terreny que voldríem per a nosaltres sols. Per això fa tant de temps que tenim els rètols al garatge.

A vegades, en converses entre amics, asseguts a la vora del foc amb una bona ampolla de vi negre,

ens hem preguntat si les llegendes—ells no sabran mai que n’hem creat— ens poden arribar a influir fins al punt de ser-ne esclaus. Sempre hem mantingut que no. Però en el fons, de tant repetir-les i sentir-les a dir com a fets acceptats, no podem passar pel camí de les falgueres sense una certa prevenció. Notem una frescor esgarrifosa al clatell, i no és res més que la humitat de la fondalada; la fressa és la dels animalons habituals, però ja la sentim augmentada i amenaçadora; els vols rasants són els dels falcons i ducs quan cacen, però endevinem unes ales estranyes, furtives. I dels avencs, tot i sabent que no hi ha res dins, com que no se’n coneix la fondària, pensem que bé podrien tenir l’origen al caos més primari, encara no explorat. Són les arrels del subconscient.

I aquella tarda d’orquíidies i corniol, a pesar de la nostra experiència ens hi trobàvem atrapats. El dintell de pedra per on se surt del barranc no el

sabíem trobar, i ens vam asseure a terra, a esperar que passés la boira. La nit cobria el bosc i no feia vent, de manera que ens sentíem els batecs del cor, i teníem les orelles atentes a la més petita remor.

I ho vam sentir. Vam sentir l’arrossegar-se dels cossos i el cruixir de les queixalades; grunys i esbufecs, calcigades, corredisses i algun udol; al fons de tot, el crit del gall carboner feia posar els pèls de punta. Es diria que l’aire vibrava de moviments feréstecs mentre nosaltres dos, abraçats i amb les caputxes posades, tancàvem els ulls i conteníem la respiració. Hi vam passar la nit.

L’endemà, amb la claror prima, vam tornar enrere i ens vam acostar a un dels avencs; hi havia rastres de sang i terra a la mateixa boca d’entrada, però ni plomes ni ossos d’animal. Ens vam mirar, i les nostres rialles es confonien amb el crit dels gaigs. Decididament, no posàrem els senyals.

Tremolors

Olga Xirinacs

Aviat va fugir corrents com si l'empaités el diable: alguna cosa viscosa se li havia arrapat a l'espinada, i ell es reconeixia temorós de mena

L'esquelet d'Horaci Vergés va provar de sortir una nit, tot i que la foscor l'espantava. Les hores fosques l'esquelet sempre disposava de la companyia del cos d'Horaci i s'hi sentia segur; era el seu coixí protector i l'agraïa. Però els primers dies de la seva independència, l'esquelet d'Horaci va comprendre que si volia ser autònom s'havia d'enfrontar amb una sèrie d'obstacles, entre ells la nit. De dia ja havia sortit algunes vegades a tombar per l'estudi, a la migdiada.

S'hi va pensar molt perquè hi veia inconvenients. D'una banda el fred; era molt dur per a l'os descarnat rebre l'impacte de l'aire, perquè produïa alhora una sensació estimulants i esgarri-fosa, de xoc. Per altra banda, la soledat de la nit l'atemoria. Ell sol, indefens i fràgil, es podia trencar per qualsevol error de càlcul: distàncies, volums, disposició de mobles i parets.

Encara hi havia una altra consideració de caràcter moral: la fidelitat a Horaci Vergés. Sense ell, Horaci quedava abatut i desarticulat. Si provava d'aixecar-se no podria, i l'esquelet no li volia fer mal, perquè compartien la vida en bona harmonia. Per això va calcular una sortida només d'una hora, i després tornaria al cos.

Mentre Horaci dormia el son profund l'esquelet va lliscar suaument mirant de deixar el cos en bona posició. Un cop dret a la moqueta, es va estirar de braços i es va sentir lliure i lleuger com era el seu natural.

L'excitant sensació de llibertat i agilitat era un dels motius pels quals l'esquelet desitjava sortir. La primera vegada havia estat tan esplèndida que arribà a creure que allò era el cel, tan-tes vegades discutit per Horaci i els seus amics.

Tastada aquesta delícia, a l'esquelet se li plantejava un dilema: tornar al cos o no tornar-hi. Triar l'opressió o la llibertat.

L'esquelet d'Horaci era de naturalesa reflexiva i sovint meditava aquesta i altres qüestions. Reconeixia que encara no estava prou segur de tenir la força de viure sense el cos, i també que devia lleialtat a Horaci, amb qui havia crescut des que era un esquitx mocós. No tenia queixes d'Horaci, que era un artista savi. Solament li feia un retret que aviat disculpava: que no el tingués gens en compte a ell, l'esquelet, com a entitat autònoma amb qui també podia haver conversat i compartit pensaments d'interès. Tanta indiferència el molestava.

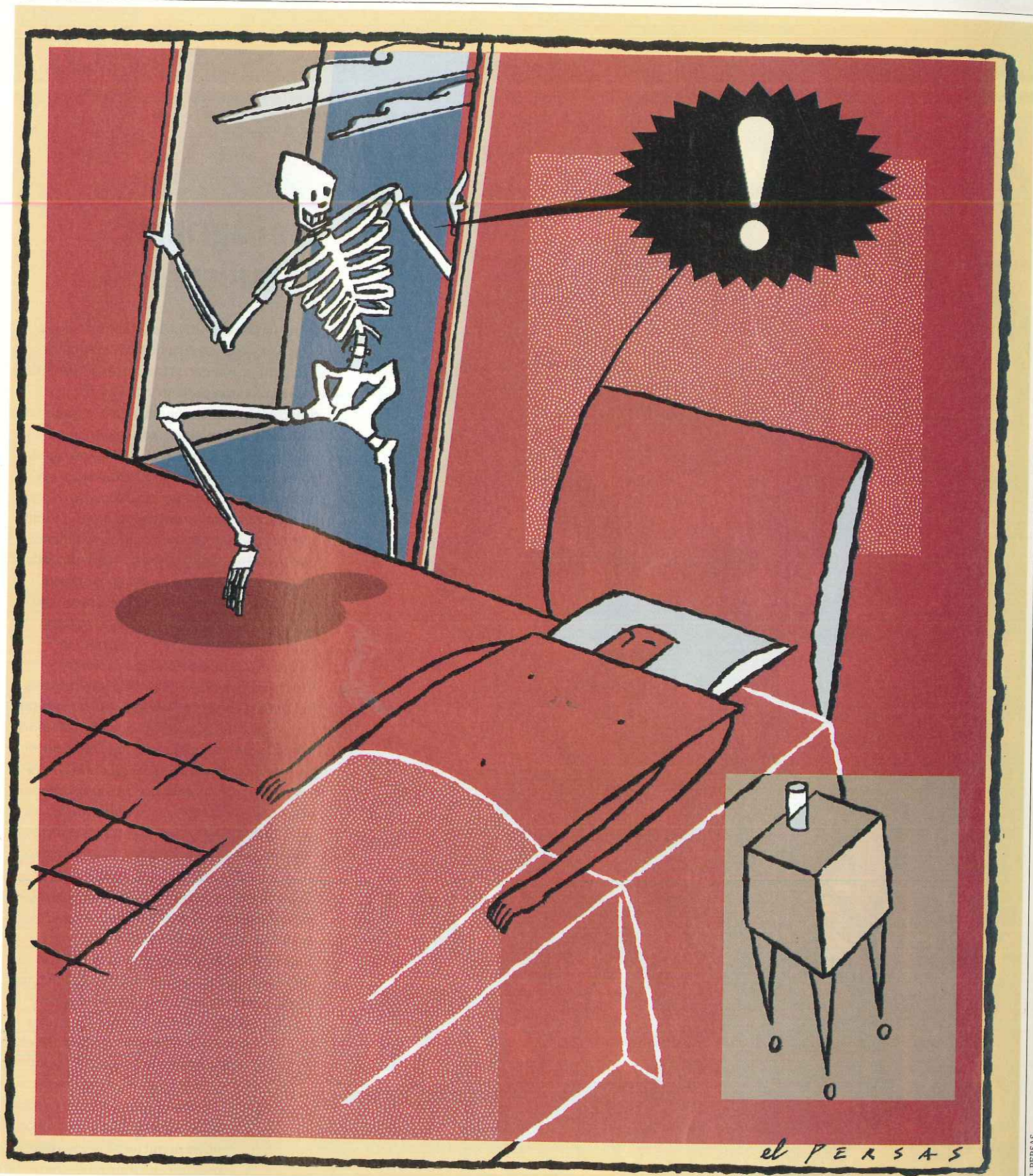
Aquella nit, quan ja era a l'estudi, va obrir la finestra per tastar l'aire de finals de maig. Havia triat la primavera entrada per a les seves primeres sortides, perquè l'aire era tebi i acariciava sense ferir. Ara notava l'olor del mar i el fum d'alguna foguera llunyana, potser d'un jardí on havien cremat fulles. La fosca de la nit no era tal a causa dels fanals del carrer, i allò l'animà a sortir.

L'esquelet considerava que dins del pis encara se sentia empresonat, de manera que deixà la porta ajustada, baixà les escales amb compte i sortí a l'aire lliure. On sí que no s'hi veia gens era vora mar, però calia vèncer la por, i en un no res va ser a la platja. Quina sensació més estranya: els ossos s'enfonsaven a la sorra i l'aigua freda era gel comparada amb la sang, la medul·la i els músculs.

Va tenir el coratge de ficar-se a mar tot sencer, apuntalat a la sorra del fons perquè les ones no el fessin caure. Però aviat va fugir corrents com si l'empaités el diable: alguna cosa viscosa se li havia arrapat a l'espinada, i ell es reconeixia temorós de mena.

Tremolant i petant de dents va tancar la porta del pis i retornà de manera brusca al cos d'Horaci. Un cop aquietat, amb l'escalfor de les vísceres

EL CONTE

el PERSAS

EL PERSAS

res s'adormí dolçament. No es despertà fins molt tard, i encara en un llit estrany.

Horaci jeia amb una ampolla de sèrum connectada al braç, i un metge l'interrogava:

-S'ha injectat aigua de mar? S'ha empassat algues?

-No he trepitjat la platja des de l'estiu passat.

-Doncs presenta alguns símptomes com d'haver-se ofegat a mar. Miri: les anàlisis de-

mostren que el seu cos porta aigua marina. I el que és més estrany: filaments d'algues s'han introduït pels canals circulatoris, amb perill de produir una trombosi per acumulació. El seu estat és greu, i ara provem d'absorbir els filaments, però és una feina lenta i no sé si ens en sortirem. Si vostè no s'ho explica, nosaltres tampoc. Té fred, que tremola tant? Infermera, porti més mantes, que el pacient peta de barres.

Amb les paraules del metge l'esquelet d'Horaci va saber dues coses: una, que allò que se li havia aferrat a l'espinada eren algues. La segona cosa era pitjor i el va fer tremolar de mala manera, perquè li plantejava un nou dilema, més greu que l'anterior: abandonar el cos d'Horaci Vergés a la seva mala sort, que ell havia provocat sense voler, o quedar-se al cos i exposar-se a morir en breu per incineració.

La caravana

**Olga
Xirinacs**

Era una caravana petita i l'havien deixat en un replà, arrecerada en una alta paret vertical de la muntanya. Per sobre hi passava la carretera. Per sota, prop del replà, hi havia el camí que portava al bosc. La caravana estava tancada i buida, deien. Amb el temps l'herba va cobrir les rodes.

Jeremies passava a peu cap al bosc i tenia el costum de pujar al replà, on abans s'aplegaven conills i merles. Des que hi havia la caravana no es veien rastres de vida. Jeremies ja no anava tan confiat per aquell indret. Si s'acostava a la caravana se sentia un intrús, tot i saber que estava tancada. Ell sempre va pensar que no estava buida, i allò l'intranquil·litzava.

Cap al vespre, quan les merles cantaven a les fondalades i Jeremies tornava del bosc, la caravana era un senyal inquietant: dominava el camí i, per tant, Jeremies era vigilat des que sortia del bosc fins que arribava a casa seva, en un tombant a tres-cents metres. Se sentia en descobert, incòmode.

Jeremies recollia herbes que assecava i venia als herbolaris de la ciutat i d'algun poble: polígala, cua de cavall, fetgera, sabonera, pericó, farigola, romaní, orega, sajolida, espernal·lac, flor de pi i de saüc, arítjol, xicoira, espígol. Bones herbes curatives i d'olor, però també cicuta, belladona, escanyallops, talpera, muguet, baies de grèvol i de teix, perilloses si se'n feia mal ús. Jeremies era un savi de les petites coses que fan la vida tolerable.

L'última tarda, quan Jeremies sortí de casa veié la Maria, la petita del bar, que seia a la tauleta de la terrassa fent els deures. Tenia al seu davant el plumier i les llibretes; els rosers florien als costats de la terrassa i els gossos feien la becaina vora les piles de llenya pel foc a terra. Es van saludar com sempre, amb un somriure. Eren bons amics, i la Maria l'esperava en tornar, perquè li portava flors estranyes i n'hi ensenyava els noms.

Quan arribà a la caravana, Jeremies veié la porta oberta i el cor li va fer un salt. El forat fosc de la porta atreia els ulls de Jeremies. Per què devia ser oberta? ¿Què s'hi amagava, o qui n'havia sortit? Va sentir un calfred a l'espina, i tot el camí fins al bosc va tenir la sensació que l'observaven. No una sensació grata, com saber que la Maria petita el seguia amb els ulls i li somreia. No: Jeremies sentia l'amenaça des del moment que ell era visible i l'altre, furtiu, s'amagava. I es va apressar a entrar al bosc com en un refugi.

Aquella tarda fins i tot el bosc li semblava feréstec; no se sentien ocells ni el vent creixent a les branques. Només els seus passos aixafant branquillons i fullaraca; Jeremies s'espantava de la seva mateixa remor. Va seure al fenàs, entre els boixos, a

reflexionar. La seva por era absurda, perquè venia d'una porta oberta i de res més. Es reconeixia un terror irracional, que no dominava.

Mirava al voltant i li semblava que l'espesset de pins i aurons amagava ulls que l'espia en la negra verdor; allà la vegetació era densa, però el bosc, que sempre li havia estat amic ara era opressiu; sentia l'olor de la humitat dels torrents i de les molses com el respir vaporós d'animal que es desvetlla. La cua de cavall tremolava lleugerament a la riba molla, com pel eriçada.

Sense haver recollit gran cosa, girà cua per sortir del bosc com més aviat millor. En trobar el camí eixut i l'escalfor del sol ja baix, respirà a fons i es preguntà si, després de tants anys, ara es tornava poruc. Però no tots els dies són iguals, es digué, i aquell resultava estrany, de manera que per rematar la tarda entraria a fer una cervesa al bar i preguntaria si sabien qui vivia a la caravana. Amb un pomot de corniol per a la nena marxà camí amunt.

Quan va ser a l'alçada de la caravana veié que la porta brandava amb l'airet lleuger que s'havia alçat. Amb els ulls clavats al buit d'aquella porta Jeremies se sentia atret com per un imant i obligat a entrar. Fascinat, va pujar el talús fins a arribar davant de la caravana oberta. Una suor freda li naixia de les mans i se li escampava pel cos. Agafà fort el bastó, que tenia bona punxa de metall. I per primera vegada ficà el cap dins de la caravana.

L'ambient era sufocant; no s'hi veia pel contrast amb la claror de fora i perquè les persianes eren abaixades. En la foscor d'un angle, Jeremies va poder distingir un embalum gros, com embenat amb roba clara; una figura que no es movia. Sense esperar que es mogués, va fer acció de retirar-se, però en aquell moment la porta es va tancar tan fort que li va atrapar el coll fins a escanyar-lo.

Quan es feia fosc, la Maria s'estranyà que Jeremies encara no hagués passat. Ho va anar a dir a la seva mare, que preparava el pa torrat i l'escalivada per als primers clients que arribarien a sopar. La mare i el pare van sortir al camí perquè la petita insistia, i van arribar fins al replà de la caravana. La porta estava tancada com sempre, i no hi havia rastre de Jeremies.

No el van veure més. Quan l'agutzil va obrir la caravana només hi va trobar un pomot de corniol encara tendre, i es va pensar que la canalla jugava allà dins, tot i que la Maria va dir i redir que ella i els seus amics no hi havien entrat mai. La Maria no en va dir res a ningú, però pel pomot de corniol va endevinar el que Jeremies ara ja sabia. I ho va dibuixar tot a la seva llibreta.

EL CONTE

Una suor freda li naixia de les mans
i se li escampava pel cos. Agafà fort
el bastó, que tenia bona punxa
de metall. I per primera vegada ficà
el cap dins de la caravana

L'almirall llença les armes

**Olga
Xirinacs**

Un dia l'estàtua imponent de l'almirall Roger de Llúria es va cansar d'estar-se dreta al seu monument. "M'ha arribat l'hora del descans –es va dir l'almirall–, ja són lluny els dies de glòria." Va llançar l'espasa, que es va clavar al jardinet que vorejava el monument, es va treure el casc i la cuirassa, s'estarrufà els cabells amb la mà dreta i sospirà com no ho havia fet mai. El seu sospir va ser com el llebeig de migdia i les fulles d'acàcies, oms i tipuanes petaven les unes amb les altres en un picar de mans.

– Roger ha deixat les armes! –proclamaven satisfetes.

– Compte, Roger ha llençat l'espasa! –avisaven les sargantanes, que corrien per l'herba esquivant les peces de bronze que l'almirall es treia.

– Vigileu, que l'estàtua es belluga! –advertien els coloms roquers que pujaven a descansar al monument així que es feia de dia.

L'almirall es va girar de cara al mar, perquè els ciutadans l'havien col·locat d'esquena a l'aigua i l'enyorava. Tants anys allà dret, mirant els camps, les muntanyes i les fumeres industrials de ponent, sense poder veure el seu Mediterrani, el trànsit de vaixells i barques i la gent que reia feliç a la platja.

Quan es va trobar de nou amb el mar, aquella cara quadrada i espessa, de gest ferreny i celles amenaçadores, tota ella es va distendre, endolcir, suavitzar. Els braços molsuts i tibats, en actitud d'amenaça permanent, es van relaxar. Les cames poderoses, de cuixes musculades i panxells garrotats, es van afluir, de manera que li van permetre jeure a l'alta base de pedra prou ampla que li feia de suport.

Els ulls li brillaven pel reflex del sol sobre el mar, com un escut de plata resplendint en una batalla gloriosa. Roger de Llúria comprovà que el seu mar era el mateix. Tenia certa por que no fos així, perquè la ciutat on residia sí que havia canviat amb els anys. S'havia fet gran, sorollosa, conglomerada de

EL CONTE

gent, i per això el seu gest també s'havia tornat dur i malagradós. Era vell i els neguits l'amoïnaven, s'ho reconeixia. Ja es mereixia la pau.

En canvi, el mar era com sempre l'havia vist des de jove, i allò li va humitejar els ulls endurits. Li va fer pensar en l'eternitat, on res no can-

via i les converses antigues es retroben amb les noves i es reconeixen. Era confortant.

Li agradava sentir-se els cabells acariciats per l'aire després de tants anys d'opressió. Mirà avall, i al seu casc buit ja s'hi havia cagat un gos dels que cada dia emporcaven els jardins. "Misèria", va pensar mentre li disparava un gargall ben apuntat. Amb les armes passava això: un cop abandonades eren ferralla inútil i tothom s'hi pixava. El descans del guerrer comportava certes humiliacions, rumiava Roger. Però, per sobre de tot, se sentia feliç perquè es notava lliure.

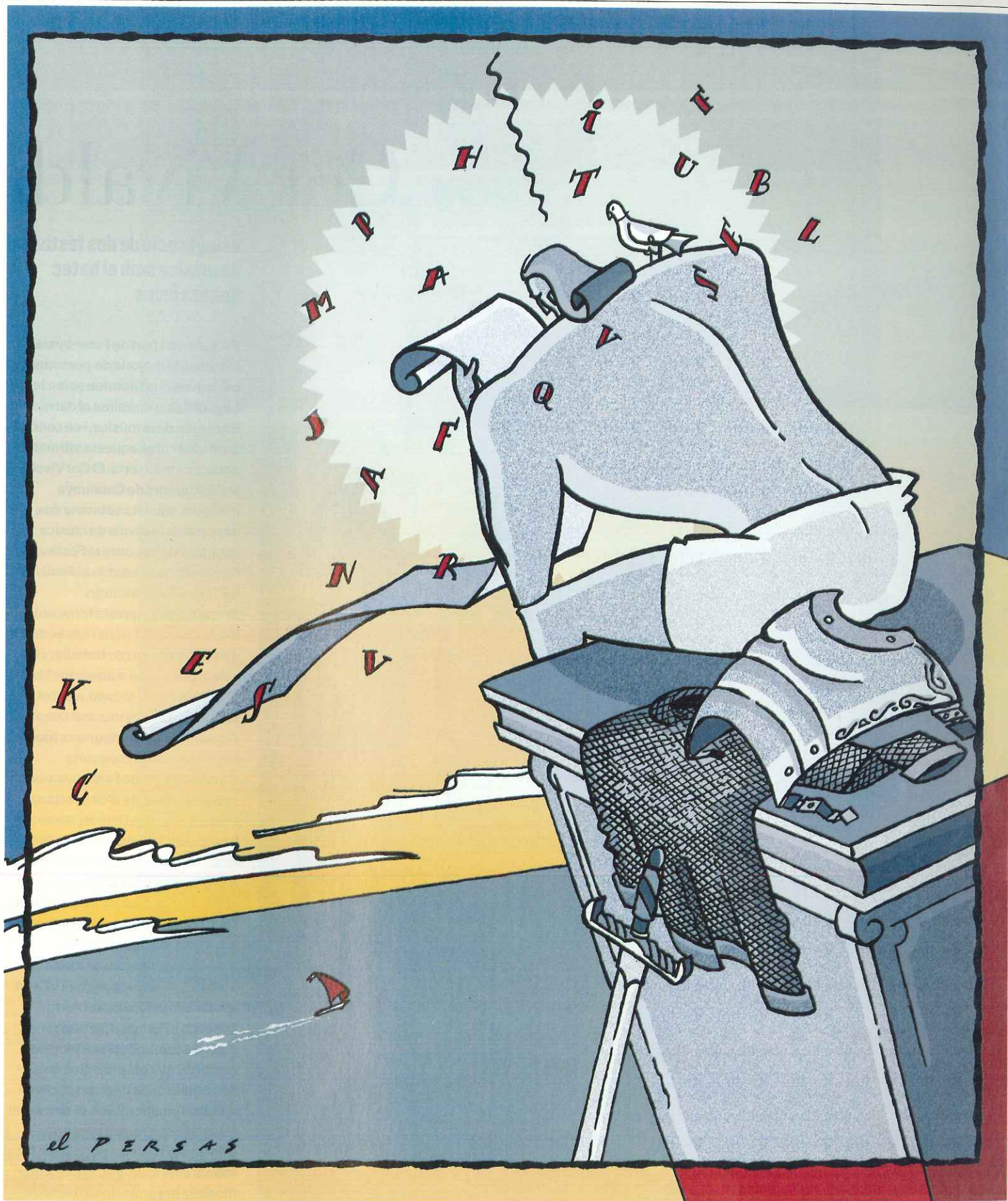
Lliure de què? De moviments. De responsabilitats. Ja no calia conquerir ni rendir comptes. El Mediterrani feia temps que s'havia perdut per als catalans. El país s'encongia a mesura que la seva gent es multiplicava, i aquell era un punt fort i dolorós en les meditacions de Roger de Llúria. "A la merda les armes, els honors i els comandaments", s'havia dit i repetit. De fet, la seva rebel·lió present era el resultat de llargues i mantingudes decepcions.

I allà, assegut, es decidí a llegir per primera vegada el paper que de sempre li havien posat a la mà esquerra. Va alçar les celles, perplex: allò no eren ordres de guerra, allò eren poemes. Li costaven d'entendre, perquè eren escrits en català modern. Però de l'antic al modern tampoc havia evolucionat tant a causa de les repressions, i ell era home intel·ligent, de manera que anava llegint. Per què portava un rotlle de poesia a la mà? Potser el seu escultor va ser poeta? Llavors va recordar, li va néixer un somriure i va girar el cap a les finestres veïnes.

Ella era allà, que el mirava, i totes dues mirades, per fi, coincidien. L'almirall sabia de temps que al seu costat hi havia una poeta il·lustre. Tots dos sentien l'enyorament del mar, per motius distints. Com li havien arribat, els seus poemes?

A vegades, alguns joves arriscats solien escalar el monument per penjar-hi banderes catalanes, blaugranes i castelleres. Una vegada el pare de la poeta, de noi, li havia lligat un barret i un paraigua i tot. "Poc respecte a la meua glòria", havia pensat Roger de Llúria. I potser un escalador, en un gest de romanticisme arravatat, li havia deixat els poemes de la dona al rotlle de bronze.

Roger de Llúria va somriure a la poeta i, en un gest ja distès del tot, la saludà amb complicitat. Ara l'almirall navegaria de nou, no en embarcacions de guerra, sinó sobre versos també lliures.

El descans del guerrer comportava certes humiliacions, rumiava Roger. Però, per sobre de tot, se sentia feliç perquè es notava lliure de moviments i de responsabilitats

La bena movia el seu extrem inferior amb una lassitud mandrosa, semblant a una carícia; la brisa l'ajudà a entortolligar-se als peus de la noia. Suaument, dolçament

La bena

Olga Xirinacs

La bena, impulsada pel fortíssim mestral, prenia formes variades, totes possessives: abraçava les branques dels pins de l'estació, fregava els parabrises, s'entortolligava en cames i braços i s'estrenyia fort a les maletes de les andanes fins que els viatgers se la treien de sobre amb gestos de fàstic. La bena, de tant de rodar, s'havia esfilagarsat i prenia colors tirant a cendra.

Darrere de les cases de l'estació hi havia un pati gran, on la canalla jugava a pilota i les dones estenien la roba a les finestres. La bena, cansada de córrer, va aprofitar un impuls del vent i va reposar en un estenedor al costat d'una dotzena de tovallons. Les palmeres brandaven amb bogeria, la pols s'alçava enterbolint la tarda i la canalla es fregava els ulls irritats per les partícules de terra.

La dona del tercer va decidir plegar la roba, no fos cas que el vent la prengués; al costat dels tovallons cixuts hi havia la bena que es refeia. La dona la va alçar amb dos dits, mirant-se-la: era bruta i gastada pel temps. O per qui sap què. La va llen-

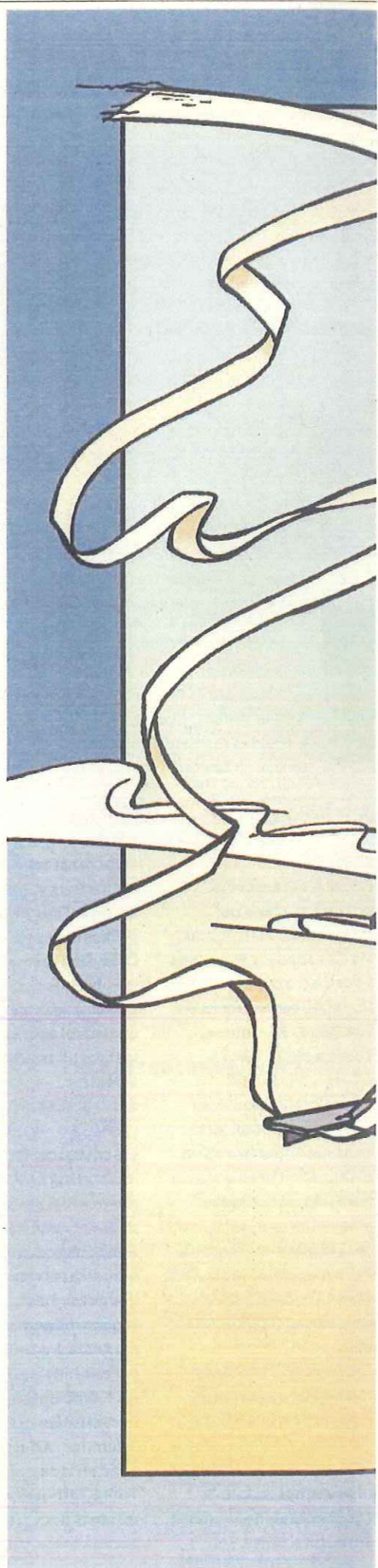
çar amb fàstic i va córrer a rentar-se les mans amb aprensió.

La llarga bena queia amb desgana entre remolins d'aire. A la vorera del pati es va cargolar al coll d'un bebè que prenia el sol en un cotxet arrecerat en una entrada. El bebè, amb la maneta molla de saliva, buscava treure's del coll la nosa que hi sentia, però no ho acabava d'aconseguir. Estrenyia la bena, s'ofegava i es posà a plorar. La seva germana petita, que llegia còmics asseguda al primer esglaó, va ser a temps de treure amb compte la tira de roba, humida de saliva i mocs. La va llençar al pati terrós i la bena s'hi quedà, tova i afeblida.

Quan el fortíssim vent la va haver eixugat, amb la lleugeresa d'un estel que s'enlaira, la bena va

buscar un corrent càlid i passà per sobre les teulades per baixar a la rotonda on els cotxes giraven. Es va acumular sencera sobre un parabrisa, i el conductor, sorprès, no va ser a

EL CONTE

temps de frenar en el pas de vianants, quan dos estudiants amb les bosses tornaven del tren cap a casa. A la carretera van quedar els nois estirats, les bosses rebentades i la sang que començava a escoltar-se carrer avall. Abans que l'ambulància arribés, la bena ja tafanejava un niu de tòrtors construït a les primeres palmes d'una palmera vella. El xòfer no es va poder justificar.

A la palmera hi vivien pardals i tòrtors, i de tant en tant hi cantava la merla. Els pardals s'espantaven del refrec de la bena contra els nius, que feia caure els ouets tan fràgils; a terra quedaven senyals minúsculs, clares i rovellets que el vent va eixugar en un tres i no res.

La bena se sentia incòmoda a la palmera. Punxes de palma i rugositats dels rams de dàtils començaven a esquinçar-la amb la força del vent. Si s'esquinçava, perdria tota la potència que li donava la llargària que encara tenia. De manera que va fer un esforç per desenganxar-se i flotà amunt, anònima entre un núvol de plàstics i fulls de diari.

L'atreien les banderes de l'hotel, que flamejaven al sol de la tarda, i s'hi acostà, serpejant. Les banderes la fuctejaven i se la passaven de l'una a l'altra, de manera que en un giravolt va cargolar-se al balcó del tercer pis de l'hotel, al costat d'un vestit de bany blau.

La porta de vidre del balcó estava oberta i una dona jove dormia allit, nua. La bena, empesa per una ràfega violenta, s'acostà al cos de la noia. Dins de l'habitació l'aire era més lleu i feia onejar suaument els cabells de la dona.

Li va agradar, a la bena, ser allà. S'endormiscà també sobre el cos tebi i provà d'endevinar quines olors eren aquelles que sentia de nou, perquè no les reconeixia. La bena sabia prou bé les olors d'un cos nu: aspres, ceroses, àcides, salades, ferroses, descompostes, fermentades. Però el cos d'aquella dona feia olors diferents: de flors, sobretot de flors, però de flors allà no se'n veien.

La bena movia el seu extrem inferior amb una lassitud mandrosa, semblant a una carícia; la brisa l'ajudà a entortolligar-se als peus de la noia. Suaument, dolçament, perquè la bena ja era tova de tant de brandar pels accidents exteriors. Li agradava cobrir els peus; les cames, seria més difícil si la noia continuava ajaguda. Per això amb el seu extrem superior va provar d'encerclar els cabells i el cap. Com que l'arc del coll feia un buit, s'hi va esmunyir per sota. Sentia la tebior de la pell palpitant, neta. La bena enyorava la netedat que havia tingut al principi dels seus dies. Una netedat fragant, de bon teixit de fil, resistent.

La bena havia estat teixida per durar, i havia durat, i tant si havia durat. Fins que una cllavisada de terres va destrossar el cementiri. Pluges i vents van ajudar la bena a alliberar-se d'un cos eixut que ja no tenia secrets, perquè tots els havia absorbit ella. Però després del llarg i duríssim viatge, la bena va enyorar un cos tendre com el que havia embolicat tants anys, estret en l'última abraçada d'amor: pell amb pell, secrets que fugien i que la bena recollia, generosa.

Ara, per fi, trobava el descans d'un cos viu. S'hi estrenyè amb avidesa.

el PERSAS

Necròpolis

L'esquelet d'Horaci, brillant i polit al seu davant, semblava una anunciació gloriosa: ell encara vivia en un cos; ells, ja no. Els residents de la necròpolis, polsosos i decaiguts, en veure'l van alçar les calaveres

Una nit de juliol que l'higròmetre assenyalava un 86% d'humitat ambiental, Horaci Vergés, begut i rendit, va entrar en un son profund; no l'hauria despertat ni una bomba. Li acabaven de premiar una obra en la biennial de pintura i ho havia celebrat brindant sense parar amb uns i altres. Ara, per fi, roncava satisfet com un gatot.

Cosa que el seu esquelet va aprofitar per fer una visita que tenia pensada de temps enrere: aniria a la necròpolis a veure què deien els seus semblants. Uns esquelets tan antics com els dels tardoromans devien tenir coses per explicar. Quan els havia visitat amb Horaci es veien més aviat avorridots. Sobretot els prestatges abarrotats de calaveres, que el miraven amb uns ulls implorants, envejoses dels cossos que podien circular sencers. La persona no és sensible a aquests detalls, però l'esquelet refinat sap detectar els matisos, i l'esquelet d'Horaci era de mena meditativa i atenta.

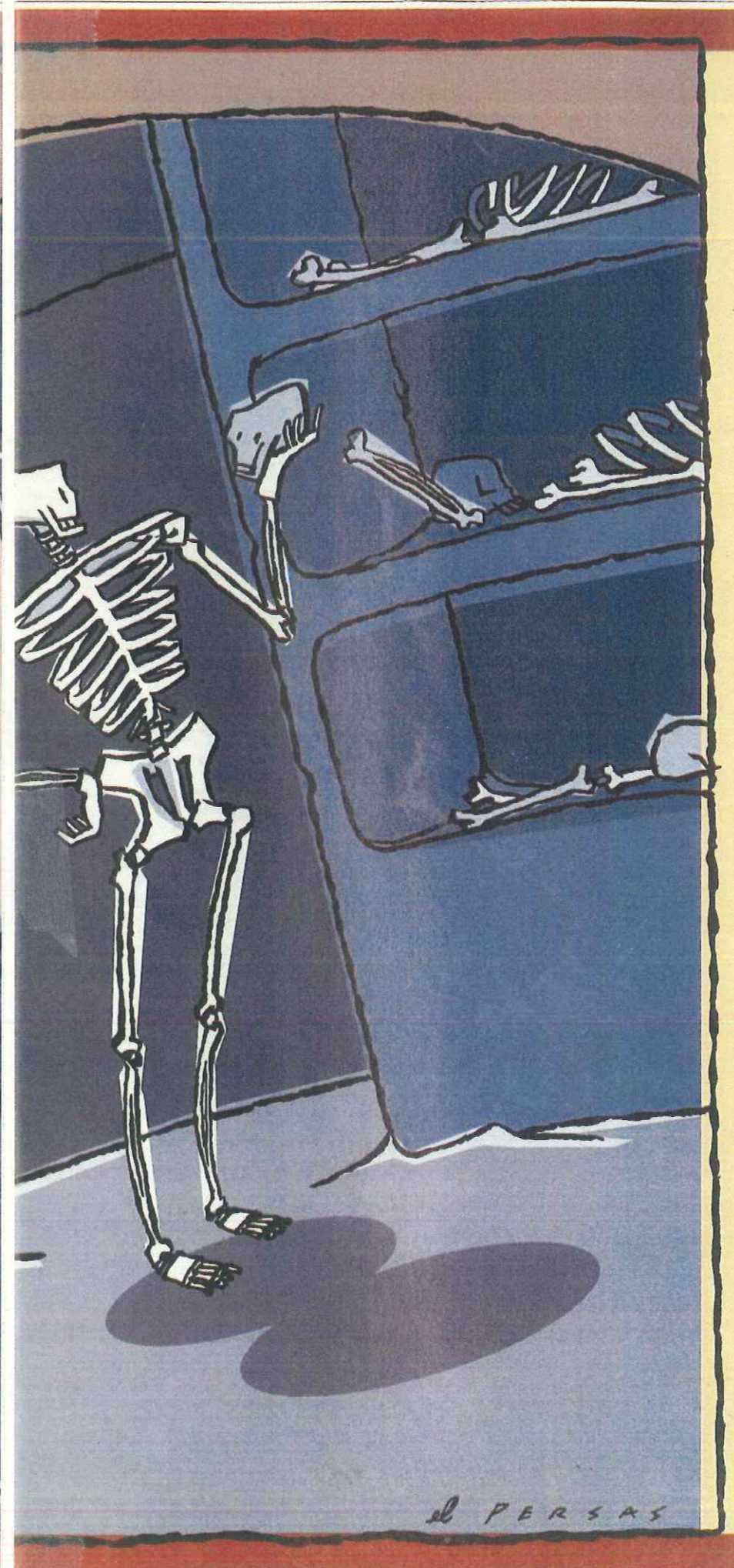
Era la segona vegada que sortia de nit sol. La primera per poc li costa la vida, però el cos d'Ho-

raci Vergés era d'una fortalesa extraordinària i es va refer de l'aventura del seu esquelet sense arribar a saber què havia passat.

La nit càlida ja li anava bé, a l'esquelet, perquè el fred a os nu l'espantava. De manera que va sortir discret com sempre i, dissimulat entre les ombres de cases i arbres, va fer cap a la necròpolis. La necròpolis és a la part baixa de la ciutat, vora el riu, entre zones de molt trànsit; els jardins que la voregen són un petit oasi, però no basta a garantir la quietud que necessiten els morts per cavil·lar sobre els seus destins singulars.

Els primers esquelets que trobà scien a les vores de dos sepulcres de pedra esculpida, com el mariner desvagat que seu a l'orla i deixa lliscar els ulls amb peresa. O com els esquelets mediatibunds gravats per Durer, que vetllen armes ja sense destí. L'esquelet d'Horaci, brillant i polit al seu davant, semblava una anunciació gloriosa: ell encara vivia en un cos;

EL CONTE

ells, ja no. Els residents de la necròpolis, polsosos i decaiguts, en veure'l van alçar les calaveres amb una llum d'esperança a les òrbites.

Tots plegats es van asseure a l'herba del jardí. L'esquelet d'Horaci havia proposat ajeure-s'hi, perquè volia sentir a l'os el contacte sedós i fresc de la gespa, però l'esquelet d'un difunt, li van fer veure, mai no accepta la posició ajaguda, perquè li recorda una mort que ell no hauria volgut de cap manera.

La tragèdia dels esquelets és la supervivència. No entenen quin càstig injust els fa durar més que el cos que aguantaven i els condemna a suportar la podridura o el foc. Ells es consideraven supervivents perquè no els havien cremat a la pira, i dubtaven si no hauria estat millor ser reduïts a cendra que suportar la tristesa i l'enyor del cos durant segles i segles.

Aquestes converses tenien, nimbats tots per una aura roja i malsana provinent de les indústries químiques. L'esquelet d'Horaci els escoltava sorprès, i la seva natural arrogància a poc a poc es tenyia d'amargor. La idea de la incineració l'havia esfercit, i ara es trobava els romans que potser l'haurien desitjada. No, ell no suportaria veure el cos d'Horaci, a qui estimava i aguantava, com s'anava podrint al seu damunt; com es descomponia en sucus nauseabunds; com es reduïa a filaments rosegats per insectes i cucs tenebrosos. I s'estremí amb aprensió. No. La polidesa setinada de l'esquelet d'Horaci no podia suportar aquelles consideracions suggerides pels romans cavil·losos, i així els ho va dir.

L'esquelet d'Horaci era franc i comunicatiu, i els romans van saber apreciar aquella vitalitat fresca que els visitava sense aprensions, entre iguals, i li van somriure, esdentegats. Contrastava la impecable dentadura de l'esquelet d'Horaci amb aquelles boques faltades, que reien pentant de barres quan ja li van fer confiança.

Volia veure les calaveres dels prestatges, que l'havien impressionat en la visita amb Horaci. Mirar una altra vegada aquelles òrbites suplicants commovia l'esquelet d'Horaci. Va proposar als seus acompanyants prendre una calavera a cada mà i sortir al jardí, perquè participessin ells també de la conversa i rodolessin per la gespa tendra.

La nit, així, resultava un joc de suaus carícies vegetals i d'originals converses sobre els últims moments de la vida. Les reflexions rebotaven a les tombes de pedra, de teules i d'àmfora, i s'enlairaven per un cel dens, d'estrelles velades pels vapors industrials.

L'esquelet d'Horaci repenjava la mandíbula als canells. No havia suposat aquella malenconia existencial en els seus semblants de la ciutat romana. Ell era un esquelet nou, amb tota l'energia del cos d'Horaci Vergés, i encara no es plantejava problemes. Però, i si un dia li faltava Horaci? Què hi feia, allà, abandonant el cos?

De sobte es va acomiadar dels esquelets que el voltaven i va córrer ciutat amunt, a cop d'os pelat, fins a retrobar el cos dormint d'Horaci. I se'l va estimar.

Crítica amorosa

Es van conèixer a la platja mateix, quan Pastor Ximenis, alt, enlluernador amb el seu cabell blanc i gloriós com una aura, entrà per la porta enreixada amb un volum de poemes d'Heracli a la mà i l'abraçà amb entusiasme

Heracli Vila? Som de la policia. Podem passar? Fins a aquell moment, Heracli Vila havia estat meditant amb el cap entre les mans. Era a la seva casa de la platja, amb la reixa del jardí oberta de cara al mar, sobre la sorra mateix. En aquella hora, les dues de la nit, la lleu claror de les estrelles permetia veure la bromera imprecisa de les ones fregant la vora. Era el ritme dels dies d'Heracli, un compàs viu, un recordatori que a vegades, com ara, el feria amb greus malenconies. Home robust i morè, de 38 anys, Heracli temia el pas del temps. No era pas gaire original, però els grans sentiments sempre són comuns.

—On és el senyor Pastor Ximenis? Perquè viu aquí amb vostè, oi?—Heracli va notar que a ell no l'havien tractat de senyor, i en canvi a Pastor sí.

Heracli Vila era l'escriptor triomfant, estimat de públic i de crítics, cosa ben difícil d'aconseguir

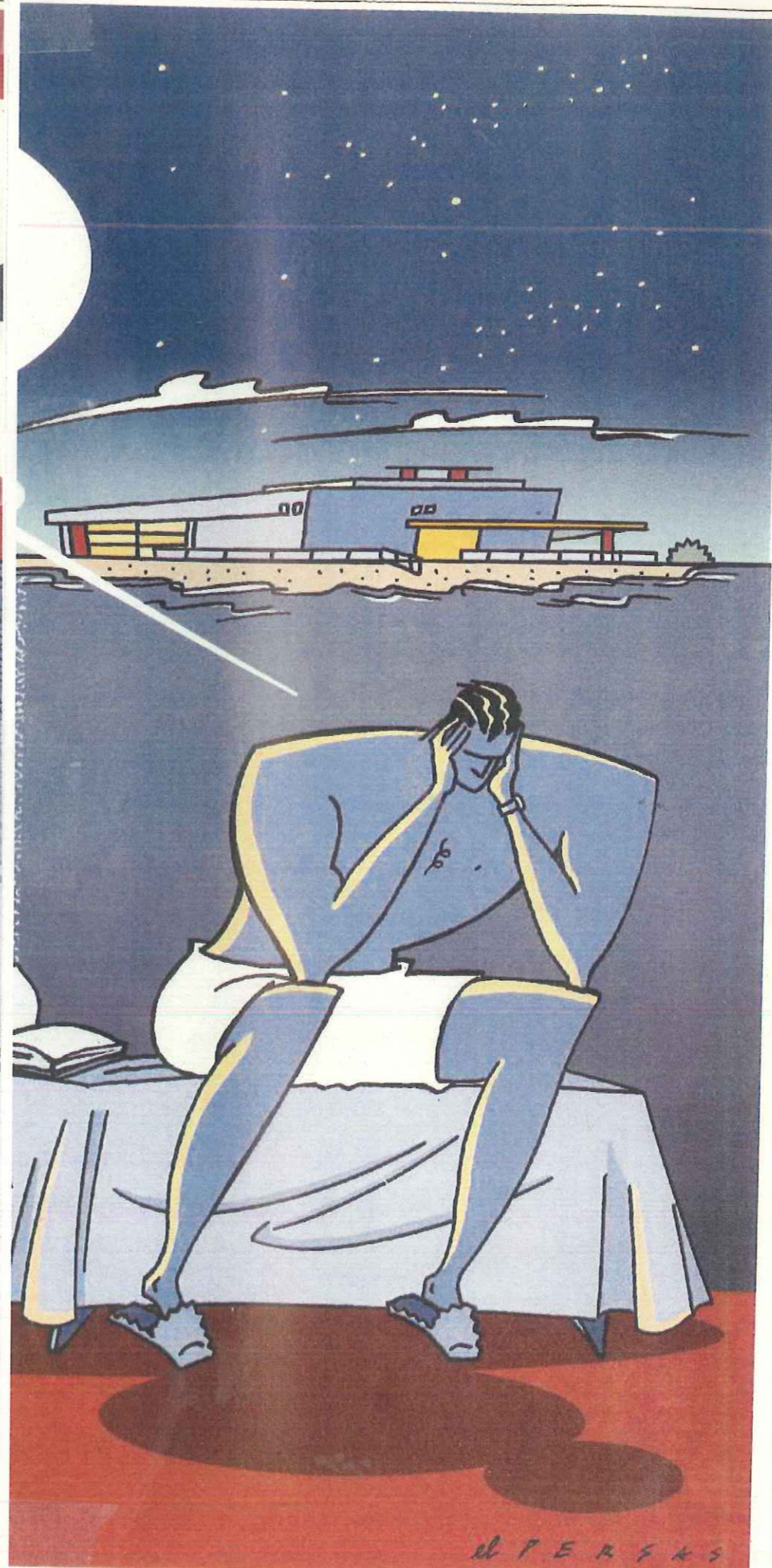
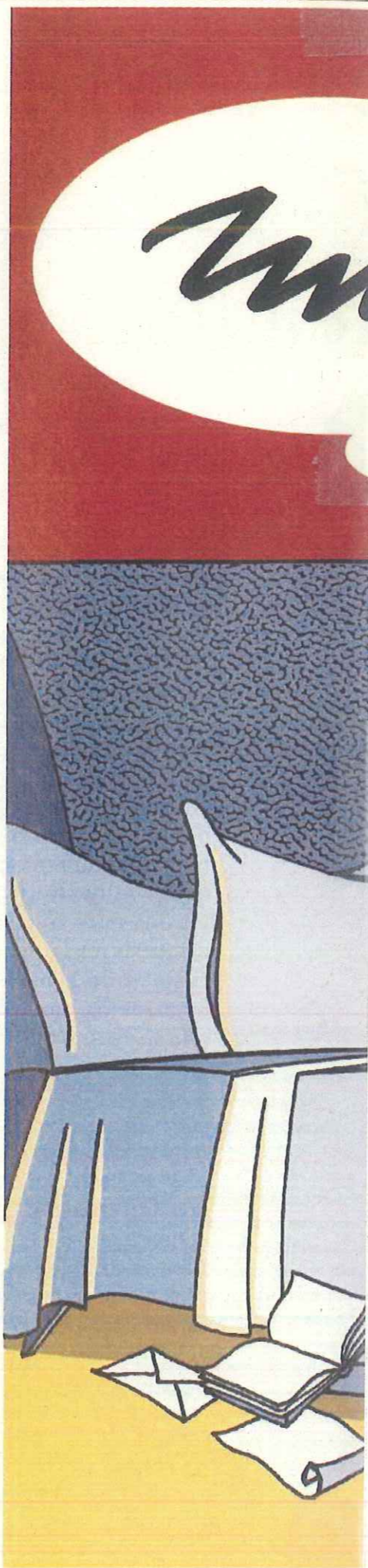
per a la resta del gremi de lletres. Sens dubte hi influïa la convivència d'Heracli amb Pastor Ximenis, el crític i novel·lista d'exportació, candidat al Nobel i sever martell de dissidents: Pastor marcava les pautes i tothom obeïa, més per comoditat que per temor. Pensar costa, i Pastor ho sabia, per això ell pensava pels altres i els ho cobrava en crítiques, comentaris i adulacions favorables als seus interessos. Fins a aquell moment, el seu interès era Heracli Vila.

—Reconeix aquesta carta? És seva i va adreçada al senyor Ximenis. Què ens en pot dir?—li

EL CONTE

ensenyaven un paper rebregat i brut de sang que li provocà esgarriances i mareig. Negà que la carta fos seva.

Es van conèixer a la platja mateix, quan Pastor Ximenis, alt,

enlluernador amb el seu cabell blanc i gloriós com una aura, entrà per la porta enreixada amb un volum de poemes d'Heracli a la mà i l'abraçà amb entusiasme. Una abraçada que va durar deu minuts, mentre el cos de Pastor Ximenis es demorava i reconeixia el cos d'Horaci en volums i cavitats, goludament. Però Heracli no escrivia a Pastor. No li calia. No s'havien deixat mai en quatre anys. La carta duia el nom de tots dos i signava Heracli. ¿On devia ser, Pastor, a aquelles hores?

—No, eh? Només un escriptor tindria aquesta ment retorta, i vostè n'és una estona, de recargolat, amb els seus llibres macabres. Ja ho sabem. ¿Com se li va acudir ficar la carta i les fotografies de vostès dos en dos cors de vedella? Es pensava que no ho trobaríem? Per acabar-ho d'adobar, traspasa els cors amb punxons i els penja dins d'una xarxa en una palmera, a pocs metres d'aquí. L'italià que hi dormia a sota s'ha trobat sang que li regalimava per la cara, i una ferum desagradable, amb la calor. Es dedica al vudú, potser? Aquest fet l'interpretem com una amenaça de mort, de manera que digui: on és el senyor Pastor Ximenis?

Heracli, ara, completament confús sense el seu valedor, ajuntava bocins de pensaments com papers esquinçats d'una paperera, i redescobria certes actituds recents de Pastor: absències sense justificar, gestos de fredor, respostes dures fora de lloc. El cor d'Heracli sí que sagnava i patia, però pensava que en amor sempre s'havia de dissimular i perdonar, i ell confiava cegament en Pastor. Com tothom. Ara, recollint els fragments del perdó i ordenant-los, s'adonava que eren causa de la seva malenconia. El pas del temps n'era l'excusa última, però en realitat temia com la mort l'abandó de Pastor, i no se'l volia plantejar quan la idea brandava al seu davant com un insecte molest. Tremolava de pensar que Pastor marxés, i reprimia amb força aquell pensament. Llavors s'espantà, com si al seu davant s'obrís la terra i ell s'hi veïés abocat. On devia ser, Pastor, aquella nit?

—Tremola i tot. Més val que ens ho digui d'una vegada, que ja fa massa estona que ens esperem. On és el senyor Pastor Ximenis?

Heracli Vila començava a veure les coses clares. Més clares ara a les tres que quan havia començat a meditar aquella nit. De poc li havia servit narcotitzar Pastor i tirar-lo mar endins des de la barca que tenien tots dos. De poc li havia servit, perquè, com sempre, Pastor sabia pensar, i ell no. Ell només era al capdamunt de les llistes de vendes, i per això no es volia morir, perquè el triomf és dolç i crea addicció. Pastor li havia portat el triomf, però els darrers senyals indicaven que tota aquella meravella es podia fondre, i Heracli la volia per sempre. I volia Pastor per sempre. Però ara descobria amb horror que Pastor havia previst i actuat. I actuat d'una manera fatal i irreversible, amb proves macabres que Heracli no podia rebatre. Per això va començar a córrer cap al mar en la nit blava i negra. No van saber si fugia o buscava.

Els panteons alegres

A les primeres sepultures i mausoleus ja va veure detalls familiars: els àngels tenien els cabells de color viu, com les túniques, i totes les calaveres somreien amb traços alegres, convidant els visitants a entrar

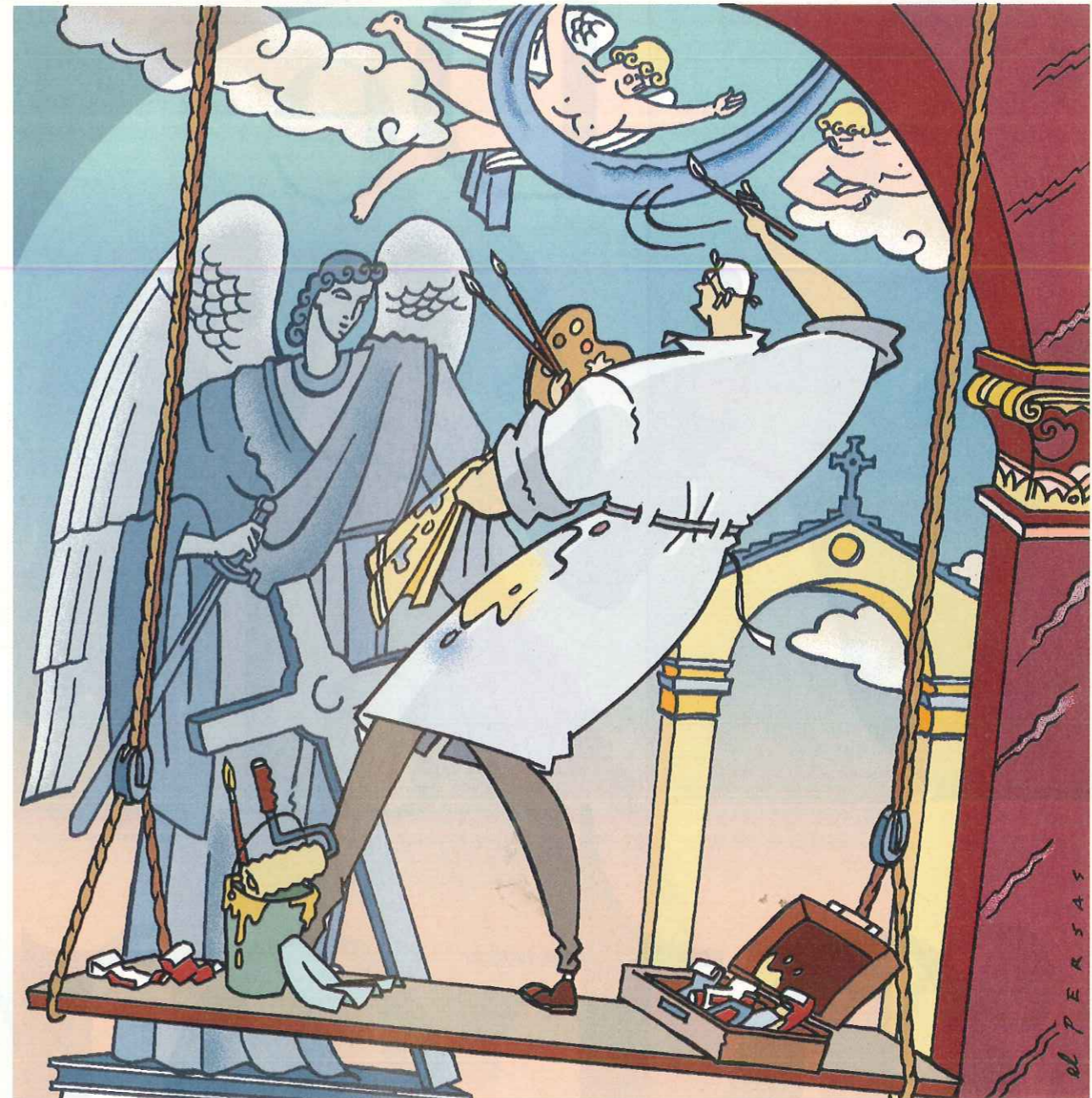
A mitjan setembre, Horaci Vergés va acceptar un encàrrec especial: decorar el mausoleu de la família Albareda de Ferran-Sobirà. Era un mausoleu antic, amb glorieta de marbre, sis sales i una cripta. L'actual propietària, la senyora Consolació Albareda, volia canviar la pintura interior, blanca i asèptica, per frescos amb motius mitològics festius i de colors atrevits. "Em vull sentir acompanyada i alegre. El que quedi de mi, és clar", li deia a Horaci mentre reia amb mitja boca i les dents estretes. "No em ve d'aquí pel que fa als diners. Tampoc me'ls emportaré. Vostè pinti amb ganes, i que faci patxoca".

Horaci li va presentar el projecte, que va ser acceptat de seguida. S'hi veien ballarines amb vels transparents de sanefa daurada que flotaven pels aires a l'estil Chagall, i matrones amb els braços oberts oferint dons terrenals i divins des d'uns núvols radiants que recordaven el Tiepolo. Horaci Vergés no renunciava a les seves abstraccions contemporànies, i les danses macabres les representava amb columnes lluminoses i vaporoses. Després de tot, la

vida futura no es reduïa a quatre esquelets espellifats i avorrits entre làpides.

El mausoleu Albareda de Ferran-Sobirà era a l'extrem nord del cementiri, en una placeta de xiprers vells i acàcies joves. Per arribar-hi, Horaci havia de passar tot el recinte, cosa que per a ell era un passeig estimulants en la fresca del matí. Dinava allà mateix, perquè la dona del jardiner feia uns romescos de conill amb cargols i un bacallà a la planxa amb bolets que prefiguraven el paradís. Horaci feia la migdiada en una hamaca lligada a les columnes de la glorieta de marbre, mentre escoltava les merles i les cadeneres. Si allò no era el cel, s'hi assemblava prou.

L'esquelet d'Horaci, en canvi, patia molt de ser allà. Passant els carrers de nínxols no veia altra cosa que caparrons d'àngels plorosos, làpides amb relleus d'esquelets, esquelets que repenjaven el cap al genoll, calaveres amb corona i dues tíbies creuades sota les barres com una aspa, àngels de cos sencer que traslladaven morts no se sabia on, figures mig persona mig esquelet. I totes amb el cap cot, tristes, derrotades, amb un vel que a vegades els cobria la cara. L'esquelet d'Horaci trobava que tot plegat era el més depriment que havia contemplat mai, més que els gravats de Doré i de Dürer que tenia Horaci al seu estudi.

Cada dia havia de veure allò dues vegades, i s'anava entrant a mesura que passaven els dies. El lector ja coneix el tarannà de l'esquelet d'Horaci: filòsof contemplatiu, sensible i temorós, company fidel del cos que li havia correspost. No suportava la idea de la mort, perquè era sobreviure al cos que estimava i entrar en un destí incert i errant, d'allò més lamentable.

Les primeres tardes de ser allà, l'esquelet aprofitava les migdiades d'Horaci per vagar una estona a veure si trobava escultures o làpides amb representacions positives. No n'hi havia cap. De tant en tant, visitants endolats deixaven flors en una tomba o s'agenollaven a plorar, resar i parlar sols. Llavors va prendre un determini, però calia que s'afanyés, perquè disposava de poc temps cada migdia.

Si veia venir gent, l'esquelet d'Horaci, amb la seva prudència habitual, adoptava formes de figura funerària al costat d'alguna sepultura. Normalment abraçava la làpida i hi repenjava el cap, en senyal de sentiment. Com que era nou i setinat, el preni per una escultura recent i l'admiraven pel seu realisme.

Corria el temps i la feina decorativa del mausoleu ja era gairebé acabada. Horaci Vergés, que sempre passava pel mateix carrer de nínxols, ara va voler canviar de ruta i visitar tot

el cementiri. Però notà que alguna cosa se li resistia: els ossos no el portaven i li fallaven els genolls. "Plourà", va pensar.

A les primeres sepultures i mausoleus ja va veure detalls familiars: els àngels tenien els cabells de color viu, com les túniques, i totes les calaveres somreien amb traços alegres, convidant els visitants a entrar. Algunes làpides presentaven suaus coloracions irisades, i d'altres figuraven prades verdes i rierols on alguna nimfa saltironava amb gràcia. Totes aquestes transgressions es repetien pel recinte, menys al carrer per on passava Horaci Vergés habitualment. Horaci estava sorprès: algú, d'amagat, li feia la competència amb una elegància exquisida. I no en va dir res a ningú: prou que s'ho trobarien.

Així va ser que els visitants s'alegraven i somreien en comptes d'entrar trist. La dona del jardiner ja servia dinars i tot en una terrassa improvisada entre semprevives i acants. Tórtors i pardals entomaven les molles de bon pa cruixent.

De tant en tant, el vigilant nocturn detectava una figura que canviava de lloc, però s'ho guardava per a ell. Algunes nits l'esquelet d'Horaci deixava el cos reposat al llit i sortia a repassar la seva obra anònima; llavors, ell i el vigilant nocturn seien a la glorieta del panteó i mantenien plàcides converses sobre vius i morts.

L'ample quadrat de la finestra l'ocupava sencer una forma imprecisa, blanca i molla, que li humitejava la cara. La feble llum de la pantalla groga es reflectia en la boira

El bosc ja és dins

El bosc vol entrar", es deia i repetia Dido Virgili quan obria les finestres al matí. En efecte, els pins i les alzines havien crescut i avançat amb els anys, i feien ombres blaves i compactes sobre la teulada. El pi roig de davant l'habitació on dormia provocava una esquerda a la paret, i amb el vent gratava els porticons de fusta. De nit, Dido recordava amb un calfred l'escena d'*El Doctor Jivago*, quan el petit orfe es desvetlla pel frec de les branques glaçades contra els vidres i pensa en la mare morta; mort amb blonda blanca; blanc el paisatge desolat; pàl·lid i esquerp el desempar del fill. Una cançó tristíssima es perdia a les estepes.

"El bosc demana el que és seu", reconeixia Dido quan trescava pels senderons de muntanya. Entre l'espesset vegetal, els antics mar-

EL CONTE

ges de pedra grisa menjats de líquens encara formaven paret, resistents, fidels als morts que els havien construït. A vegades figuraven túmuls funeraris i llavors feien

basarda: ¿què hi podia haver sota aquells amuntegaments de pedres?

Pedres, i també lloses d'enterraments furtius. No feia gaire s'havia descobert al bosc de la Font Freda una de les tombes que els no-morts utilitzaven en les seves migracions. Dido podia imaginar els llargs ullals i les ungles transparents i esmolades de Nosferatu rascant els vidres per entrar a les vides tèbies: era l'afany dels maleïts per destruir la seguretat confortable que els prenia els cossos però els deixava la consciència. Dido es preguntava si aquells refugis devien ser actius encara. Les lloses de cobertura es veien netes, però tot al voltant la malesa era intacta: un no-mort no té cap necessitat de trepitjar el terra; s'envola i prou.

En realitat, el bosc havia vençut els esforços titànics dels qui un dia pensaven dominar la terra amb la suor del front; les petites parades de conreus, les estretes llenques de terra espedregada amb esforç, eren els esglaons del fracàs. Ara potents lianes de vidalba i traïdors enfilalls d'arítjol penjaven de pins i aurons com eficaces xarxes dissuasòries; arços i esbarzers barraven el pas per terra. Una espessor de boixos arborescents, teixos, grèvolis i moixeres s'atorgaven el dret de conquesta. Encara, vora restes de masies arruïnades,

malmorien cirerers i avellaners perduts, colgats de fenàs i argelagues; alguna figuera escapçada allargava miserables branques demanant sol.

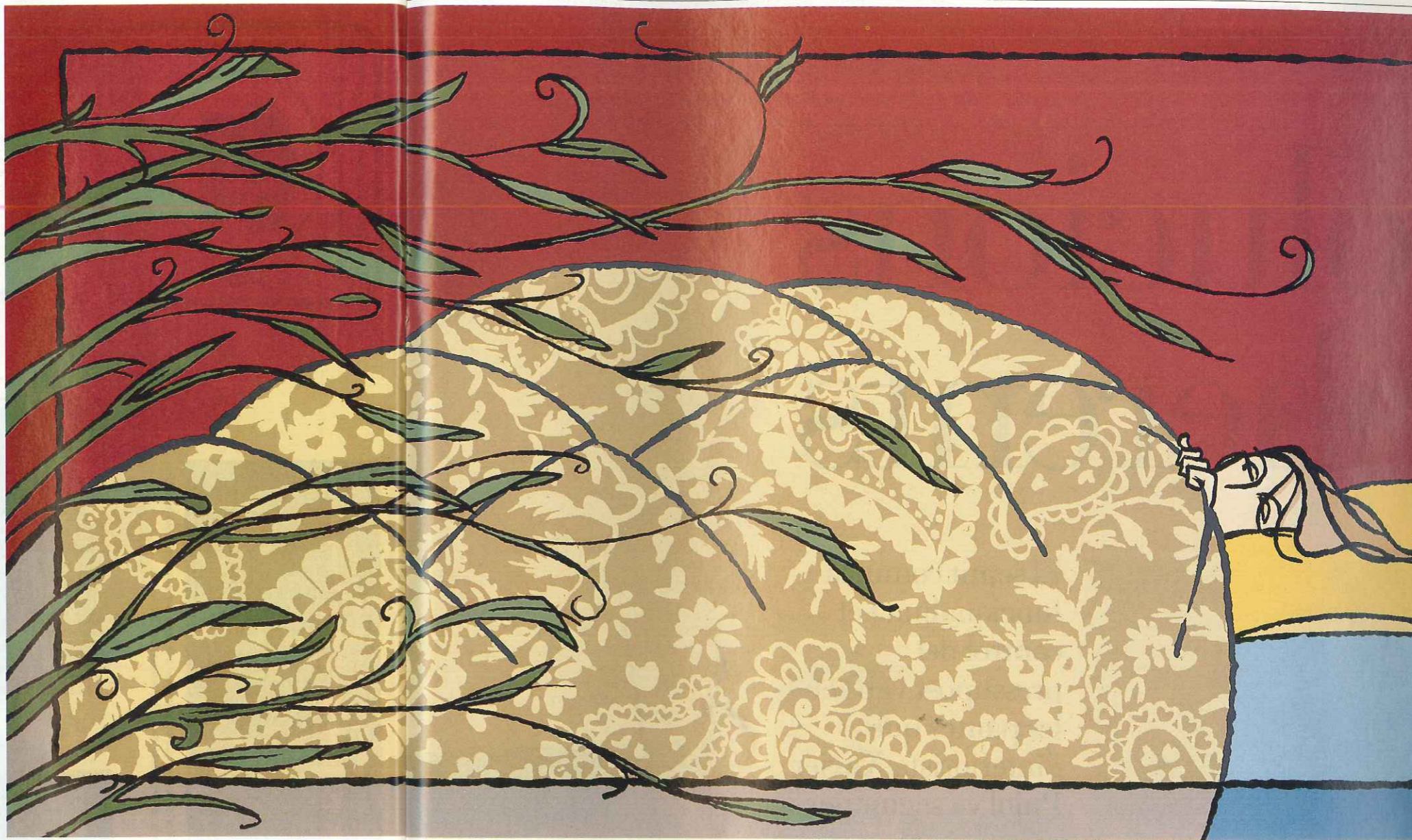
A Dido Virgili la força del bosc la fascinava i l'atemoria alhora. Hi vivia a prop. De fet, la seva casa era també una agressió d'antics conreus contra el bosc. Un petit jardí tot al voltant feia pensar en un intent d'urbanisme rústic, i li costava mantenir-lo a ratlla de l'avançada constant de cards, alzines, pins i esbarzers. De nit, en el silenci compacte, era conscient que dormia en un refugi precari, enmig d'un sord corrent venjatiu: què havia envaït què? El bosc era primer i devorava lentament els qui l'havien esquarterat. Ella, instal·lada allà, prenia partit pel bosc, però sabia que a curt termini el bosc i ella ho perdrien tot, engolits pel foc. I llavors s'abrigava amb l'edredó de plomes.

Un vespre de primers de setembre, quan les baies maduraven, els aurons refulgien i el sotabosc es podia lentament, pujava com sempre la boira del sud-oest i absorbia el paisatge. Llavors semblava que totes les coses retinguessin l'alè, i Dido pensava en la tremolor dels tudons i tórtores a les seves branques mirant d'esquivar el vol rasant i mortal del xoriguer.

Dido llegia vora el foc quan la gata negra va arrossegar l'espina, mirant la finestra amb atenció. "Tancaré els porticons, que ja és prou tard", va decidir, tranquil·litzant la gata i posant el punt al llibre. A mitja tarda Dido ja tancava les finestres, però deixava obertes les del menjador perquè li agradava veure les últimes clarors rosades o grises, que acariciaven els mobles i es reflectien en gerros, llibres i cortines, donant-los un moment fugaç de llum gloriosa.

Aquella precisa tarda, quan obria els vidres i avançava els braços cap enfora per desfermar els porticons de fusta gruixuda, subjectes pels avions de ferro, ho va veure, sentir i olorar. L'ample quadrat de la finestra l'ocupava sencer una forma imprecisa, blanca i molla, que li humitejava la cara. La feble llum de la pantalla groga es reflectia en la boira espessa i li donava volums inquietants. El murmuri del vent despertava les branques i les fregava a les parets i els braços de Dido, que no tenia esma de fer-se enrere. S'acostava un moviment furtiu d'ales rapinyaires vigilant la presa. Hi havia olor de falguera morta i de fusta descomposta i xopa.

D'una cosa n'estava segura, Dido: fosforescent, poderós, nocturn, el bosc acabava d'entrar.

Olga Xirinacs

Els homes de la Royal

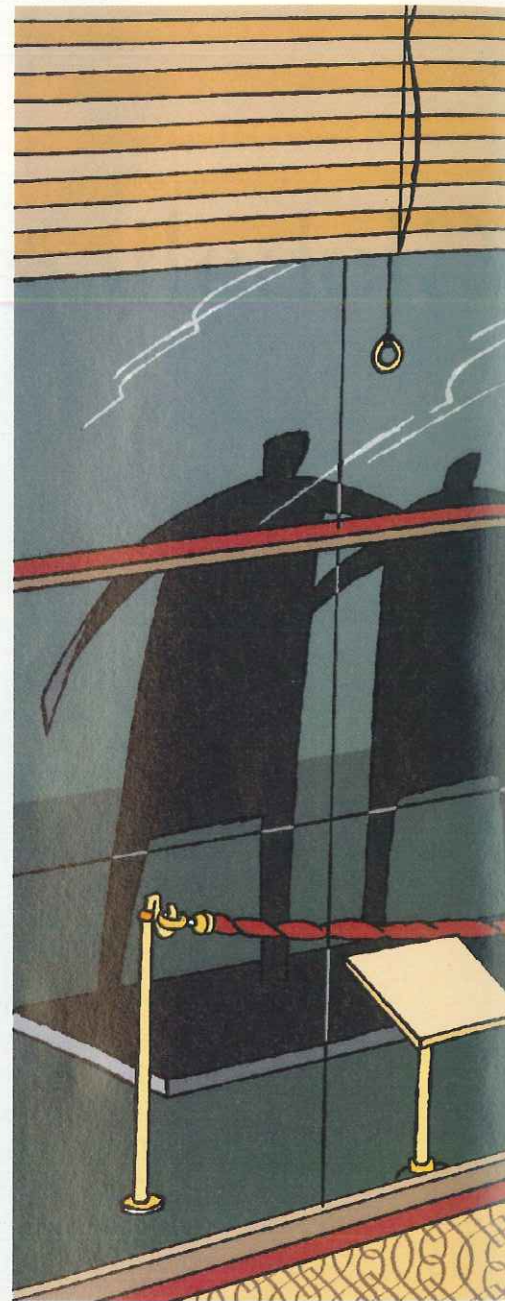
No hauria dit a ningú la basarda que li feia passar pel mig del grup de figures; les veia amenaçadores, totes iguals, sense ulls ni boca i en posicions absurdes

La tardor es notava. Bob Allen es fregava les mans enfredorid. S'acostava l'hora de plegar i ell es preparava l'últim te a la seva saleta de consergeria de la Royal Academy, a Piccadilly. Els cambrers de la cafeteria endreçaven plats i tasses, i Evangeline fregava els vàters i escorria la baieta. L'últim visitant havia comprat un catàleg de l'exposició sobre Marc Chagall i el teatre soviètic.

Al conserge li agradaven aquelles caricatures del tal Chagall, que dansaven pels aires vestides de blau i granat. Deliris d'artista. Ja hi estava acostumat, després de tants anys. Científics i artistes de tota mena desfilaven per l'edifici, cadascú a la seva secció corresponent.

Abans de treballar a la Royal, Bob havia pensat que artistes i científics eren una mena de gent de natural pacífic. Anava ben errat. Baralles, res-

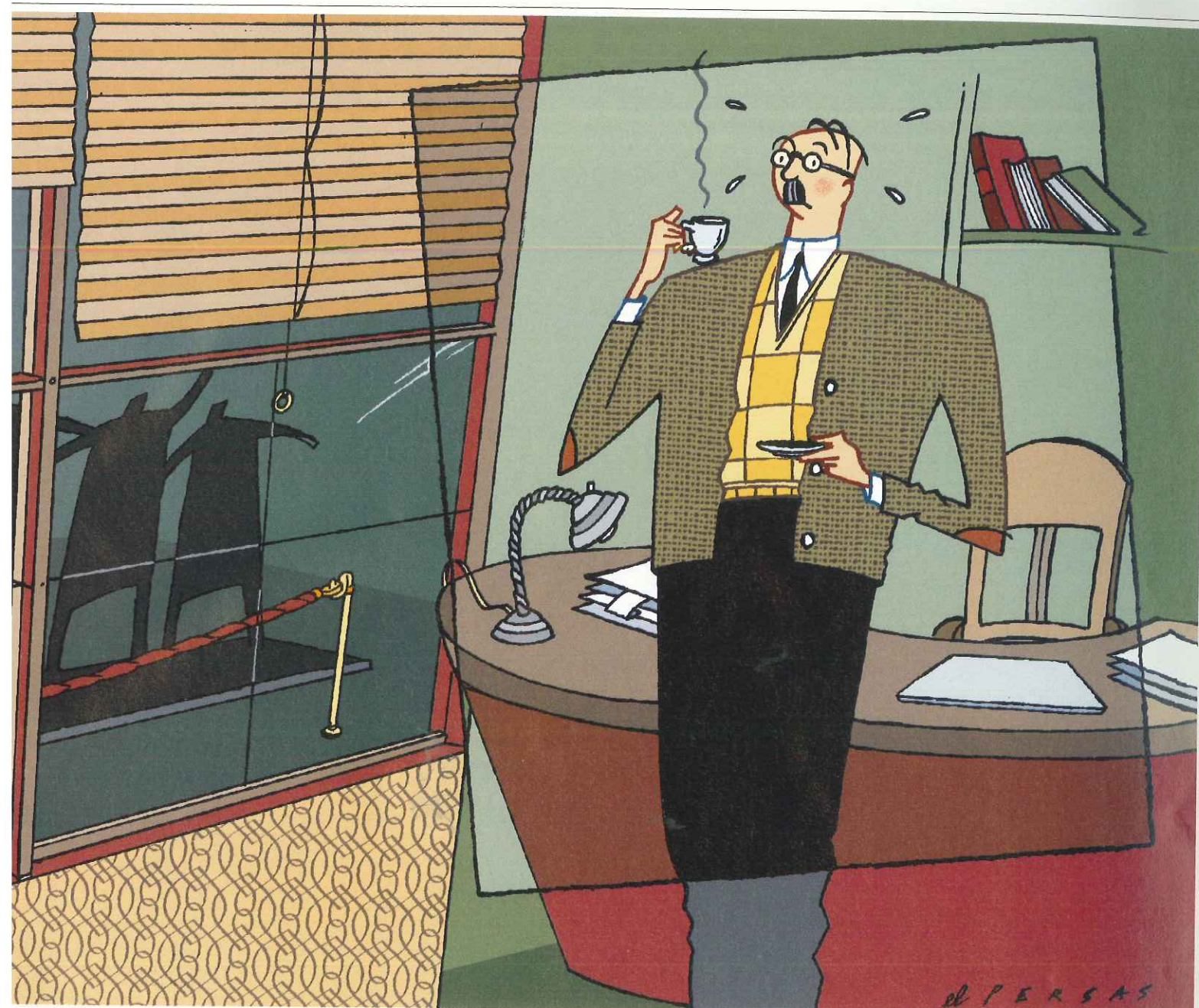
EL CONTE

sentiments i recels flotaven pel vell edifici i s'arrapaven a les parets. Com a tot arreu, havia decidit Bob, brandant el cap; i se n'havia desentès. Ara es prenia l'últim te de la tarda mentre contemplava inquiet les figures del pati.

Al gran pati quadrat, passat l'arc d'entrada, hi havia una exposició estranya. Vint figures de ferro fosc i mida natural representaven homes nus en posicions diverses i forçades; n'hi havia d'estesos a terra; d'altres penjaven cap per avall lligats pels peus amb cables des del terrat, i arribaven a les finestres principals. Els que treballaven dins veien el cap d'un penjat que els mirava. Altres figures es repenjaven a la paret en angles obscurs, però la majoria s'amuntegaven al mig, on el pati fa una placeta. Ell, Bob Allen, no les hauria deixat exposar allà. Eren d'un carallot dit Anthony Gormley, a qui anomenaven *l'Àngel del Nord*. Obra de dimonis i no d'àngels, li semblava allò a Bob.

Feia dos dies que, mentre es prenia l'últim te i mirava el pati per la vidriera, com feia sempre, notava un moviment al grup central de figures. A

vegades s'hi havia ficat gent per retratar-s'hi, o s'hi amagava canalla. Però llavors era tard i els vigilants ja tancaven. Allà no hi quedava públic, només el personal. Bob havia sortit amb precaució per veure què passava, però no va trobar cap variació. No hauria dit a ningú la basarda que li feia passar pel mig del grup de figures; les veia amenaçadores, totes iguals, sense ulls ni boca i en posicions absurdes. Si l'atrapaven allà dins, se li glaçaria el cor.

Per això, ara, escalfant-se les mans i la tassa i pensant que havia de marxar, ja mirava amb por el grup de negres figures, que en la penombra del pati semblaven aplegar-se per conspirar. Li tocava sortir l'últim i no gosava dir als de seguretat que l'acompanyessin. Com riurien, si sabessin de què tenia por el veterà Bob Allen. Va veure amb recança com desfilava tot el personal, i els va envejar; fins i tot a Evangeline Dickinson, la negra dels vàters.

Va plegar i tancar la porta, i a les escales es va quadrar per tal de passar el pati amb aire marcial. Sabia que no ho podria fer. Que miraria les figu-

res de cua d'ull per observar si es movien. I així va ser. Va mirar i ho va veure: havien avançat, n'estava segur, però ho feien com autòmats; com la canalla quan juguen a "un, dos, tres, botifarra de pagès". I a Bob Allen se li van posar els pèls de punta. Fins on arribaria la seva fidelitat a l'Academy? Fins a la mort?

Era incapaç de moure's, estava fascinat. Ja era negra nit i el focus de l'art d'entrada posava més ombres al grup. Bob s'hi va acostar. Un per un, va picar els homes de ferro amb la punta del peu. Què es pensava que trobaria? ¿Un tou de carn on enfonsar la bota? ¿Una reacció a la seva puntada de peu? Va tocar els de fora, i en no trobar resposta s'arriscà amb el de dins. Avançava tot mirant el cartell blanc que anunciava Anthony Gormley, al mig de les seves remaleïdes figures. I quan hi va ser davant, comprovà que el cercle s'havia estret al seu voltant i que no en sortiria. Almenys aquella nit.

Del Green arribava un vent fred que regolfava al pati empedrat, i entraven fulles en remolins que corrien entre els homes. Sentia el trànsit de

Piccadilly, però les parets gruixudes tancaven el recinte com una fortalesa. Quan notà una peça freda de ferro que se li posava al coll, va caure de genolls sobre un home estirat, que tancà els braços al seu voltant sense ofegar-lo; era una abraçada metàl·lica. A Bob Allen el van trobar mort d'un atac de por. No presentava contusions de cap mena. El personal no sabia què diastre hi feia Bob Allen entremig dels homes de ferro.

Anthony Gormley, l'Àngel del Nord, desmuntava l'exposició, satisfet de l'èxit però lamentant la mort accidental d'un home. L'Àngel del Nord es va guardar prou bé de revelar el seu secret: alguns dels homes de ferro portaven mecanismes que es podien activar a distància o amb un contacte determinat, i llavors canviaven lleugerament de posició. Ell mateix l'activava de tant en tant i pocs se n'adonaven, però en alguns llocs on havia exposat s'havien donat casos d'accidents fortuïts. Allò passava quan els intrusos atacaven les figures, que era atacar l'art. I si les atacaven, si es fotien de l'art, l'Àngel del Nord pensava que els ignorants s'ho tenien ben merescut.

Les persones que
en dieu bruixes
són guaridores de
cos i esperit,
endevines,
estudioses,
psicòlogues

Nit de bruixes

No has escrit mai res sobre bruixes –em va mig retreure Aparegut Ribé, un vespre que sèiem quatre amics vora el foc, a muntanya.

–Home... –vaig dubtar una mica, perquè eren tantes les consideracions a fer sobre les bruixes que havia de triar bé el que deia-. No, no n'he vist cap, jo, però n'hi pot haver, i ara no vull fer bo el tòpic gallec. Les que en dieu bruixes són persones guaridores de cos i esperit, endevines, estudioses, psicòlogues. En fi, gent inofensiva que, pel fet de saber més que el comú d'ignorants han estat durant segles motiu d'enveja, tortura i mort. Menys ara, que s'ha girat la truita social i s'anuncien per televisió.

Escalivàvem pebrots, albergínies, cebes, moniatos i quatre mocoses i bolets d'alzina que havíem trobat pel bosc. Ara l'un, ara l'altre, giràvem les peces a la graella i les anàvem posant a les plates sobre la cendra calenta.

Al bosc havíem topat amb restes de velles construccions entre marges i barrancs feréstecs. Alguna maia de les que en Bertrana en deia tràgiques. Allà entre el fosc entrellat d'arbres i lianes, havia començat la conversa de bruixes que continuava a casa. El vent creixia i la casa oferia bona escalfor.

– Simplifiques molt –afirmava Aristarc Falcó-. Tot ho refereixes a curacions i bondat, i

oblides els malefics i enverinaments. Hi ha maldat, entre les bruixes, ara encara.

– ¿Què me'n dieu del vudú, de les figuretes clavades d'agulles i dels aquelarres? –preguntava Posidó Dalmau, buscant la complicitat dels altres dos.

El vaig tallar en sec:

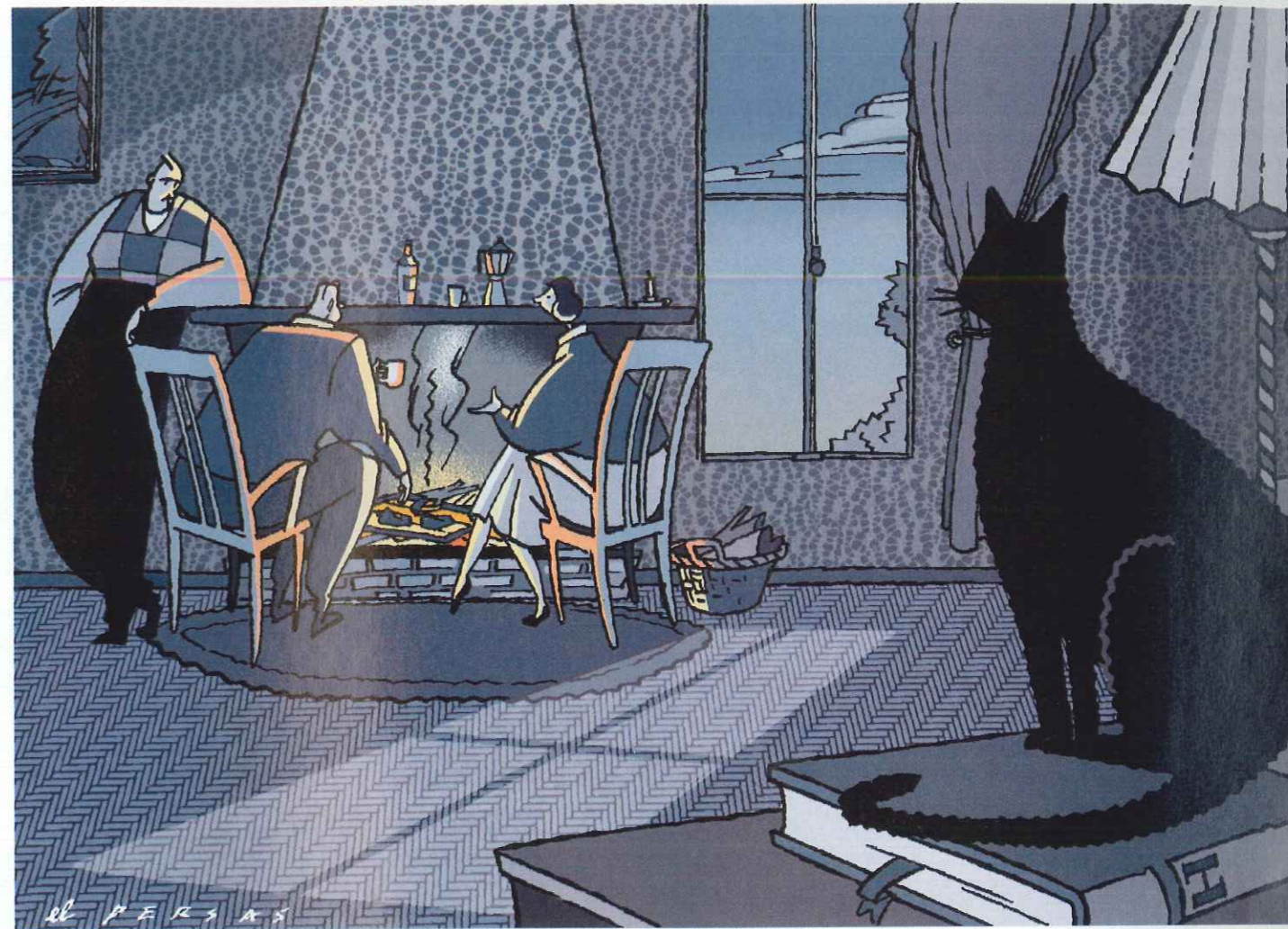
– Són representacions que es proposen mantenir l'interès i treure'n benefici. Els anuncis a televisió valen diners, senyal que en tenen gràcies a la gent devota. Pel que fa a vudús i trobades, els homes també hi estan implicats. I, com en totes les religions, en els casos de culte al diable oficien els mascles, i les dones es limiten a fer d'acòlits, ha, ha, ha! Les dones no se'n surten ni amb Déu ni amb el diable.

– Els jaios de casa van conèixer la Tia Bruixa, de la Caseta del Rellotge d'Alcanar. Diu que els mariners la maleïen quan tornaven de buit o amb les xarxes estripades.

– Sí, els homes potser sí, però les dones hi anaven a buscar unguent de freixe i de jonc, i la bruixa les senyava contra les febres –vaig saltar jo.

Posidó Dalmau girava amb cura les baldanes a la graella i les bra-

EL CONTE

ses espetegaven amb la untuositat del greix que degotava.

– Xecs, això ja és a punt – anava dient -. Però us vull fer memòria de la bruixa de la platja de la Marquesa, al Delta. Vivia entre els sorrals i els canyissos perquè al poble no la volien. Diu que feia parlar els corbs marins, i els dies de tempesta els enviava als terrats i xemeneies de les cases amb missatges de mort.

– Nois, això sí que és mentida. La bruixa de la Marquesa feia unguent de serp per curar les inflamacions, i com que les curava de debò, deien que tenia poders i l'apedregaven. El que passa és que a la gent li convé justificar la seva maldat. Acusant un altre es descarreguen de la pròpia malícia. I com més feble és l'altre, millor.

Llavors vaig decidir que els ensenyaria l'arqueta.

L'arqueta contenia una mà negra momificada. Ben momificada, de manera que s'hi apreciava el panxell dels dits i la falta d'ungles. La mà fosca reposava sobre un tou de vellut blanc. Els amics em van mirar, intrigats, i jo somreia.

– És una mà del que en dieu bruixa. Prové d'una botiga d'antiguitats. Una mà dreta que sabia curar i posar-se sobre els fronts entristits, per consolar-los. Una mà sense unghes, perquè li van ser arrencades en la tortura prèvia al foc.

– Què dius! – ara em miraven a mi.

– La van cremar. Vull dir, la persona sencera. La mà es va desprendre del braç, de tan fort que van lligar la dona. Va rebotar a terra, ja fumada, fins als peus d'una noia a qui la dona cremada havia curat de mals d'amor. Ella la va guardar al davantal i la conservà tota la vida. La va passar a la filla gran, i aquesta a la néta, i així fou heretada per totes les dones de la família.

– I com és que ara la tenien els antiquaris? – demanava Aparegut.

– Una antiquària, la meua mare. Diu que ja em correspon tenir-la a mi.

– Noia, aquesta relíquia ha resistit bé el pas del temps –s'admirà Aristarc.

Tots tres homes examinaven la mà i els vaig deixar una lupa ben potent.

– ¿Com és que cap dona de la família se n'ha desfet? – indagà Posidó.

– És una mà que cura, nosaltres ho sabem. Aquesta dona, que es deia Primavera com jo, la van assassinar cruelment per enveja. Les que en dieu bruixes també moren. Si de veritat hi hagués bruixes, penseu que es deixarien matar? No, encara no he escrit res sobre bruixes. És massa dolorós.

El foc crepitava i el vent empenyia portes i finestres. Un vent que procedia de la negra nit i de tota la por dels homes. Ens vam acostar més al foc i ens vam prendre el cafè en silenci.

Olga Xir

Càrrega furtiva

La nit del dos de novembre va resultar especialment suculenta per als habitants del bosc del Pou. Guineus, gossos, gats, ratpenats i genets van ser els primers a adonar-se'n, eixamplant els badius i ensumant amb excitació. De seguida una cridòria exaltada va inquietar la fauna que caçava i la que reposava als arbres i als caus. El bosc sencer palpitava, embogit.

Els senglars que descolgaven arrels es van deturar en sec i les mosteles van deixar els rastres per seguir-ne de nous. Els ducs es van dreçar a les seves branques oblidant ratolins i musaranyes. Ben amagats, els conills i perdius sobrevivents de cruels caceres tremolaven de sentir tants gemecs i lladrucs. Corbs i falcons es desvetllaren, inquiets, però la nit era negra i ells no la dominaven; s'espolsaren les ales sense tornar a agafar el son.

Els formiguers que eren més a prop de la carretera es van negar de substància viscosa, i les formigues van transmetre l'alarma de seguida. Els escarabats s'acostaven a temptejar el terreny, que es començava a humitejar, i algun regalim s'escorria als caus dels talpons, als forats on s'estiraven els cucs de terra i a les esclotxes on niaven els corgols.

El camió cisterna havia sortit al vespre per anar a carregar als magatzems, que en deien ells. Els magatzems eren a mitja muntanya. Havent carregat, calia encara passar el coll del Pou, on els tombs i retombs del bosc resultaven sinistres en una nit com aquella, freda i fosca, i ja eren les dotze. Oleguer Fonts es llogava a bon preu per a aquestes i altres feines que poca gent acceptava. L'acompanyava la seva dona, Desempar Solana, que llavors dormia a la llitera. Els quedaven encara tres hores de camí fins a descarregar als magatzems de destinació. Matèria d'escor-

xadors furtius. Malalta. Contaminada.

Feia fred. Oleguer escoltava la ràdio, que anunciava tempestes i riuades. "Exageracions", pensava Oleguer; el bosc era eixut i no veia llampecs per enlloc. Va fer un glop llarg de cervesa; ja podia tronar i ploure, que en portava bona provisió. Després de dir el maleït temps, la ràdio va oferir amb veu melosa un consultori eròtic. Oleguer ja l'esperava; es deixava portar per la veu sinuosa i per les corbes de la carretera estreta, per on no solia circular ningú a aquelles hores de la nit.

La negror de la nit feréstega li impedia a Oleguer adonar-se del moviment al vessant esquerre de la muntanya. Els fars, poc potents, anunciaven la rutina d'un vell camí conegut. Al pas del camió, multitud de cossos elàstics s'amuntegaven a les vores herboses i el seguien; els ratpenats el sobrevolaven i s'aferraven a la cisterna, que perdia càrrega lentament. Havien fallat els mecanismes de precinte del compartiment estanc.

La marxa era lenta per la forta pujada, i Oleguer assaboria la veu incitant i la cervesa. Desempar es regirava en somnis a la seva llitera tèbia. Passat el coll del Pou, a Oleguer li semblà que el camió anava més lleuger de baixada. Potser l'aire eixut o el vent sec l'afavorien. Quan ja era al fons, on un pont petit salvava els escorrancs de la banda dreta de la muntanya, va haver de frenar tan en sec que l'ampolla de cervesa va petar contra el parabrisa. Desempar es fregava els ulls, mal desperta, i preguntava què havia passat.

EL CONTE

"Aigua", va respondre Oleguer, desentelant els vidres, "no hi

ha pont". Desempar es va tirar l'anorac per sobre i es va calçar per sortir. Volia veure si Oleguer exagerava o havia fet una mala maniobra. Va prendre la llanterna i va baixar per la banda dreta. Una forta avinguda d'aigua corria sobre el pont, oburat per roques i branques. L'aigua arribava fins al camió en onades fangoses, i creixia.

Desempar es va posar una mà a la boca per ofegar un crit: a la llum de la llanterna l'aigua es veia de color de sang. Mentre intentava pujar de nou a la cabina, va sentir una mossegada al tou de la cama, i alguna cosa l'estirà enrere. Llavors sí que va cridar, i la llanterna va rodolar cap a l'aigua fosca.

Alarmat, Oleguer va baixar amb la seva llanterna, més potent, i voltà el camió per examinar la part del darrere. No va poder ni llançar una blasfèmia. La càrrega que portava era sang d'escorxador i s'havia escolat tota per la carretera, vés a saber quanta estona feia. Per això el camió corria lleuger de baixada. La cisterna s'havia buidat lentament, abocant-se al vessant esquerre, sobre el pendent boscos. Però allò no era el pitjor.

Seguint el rastre de la sang, gossos, guineus, genets, mosteles, gats i ratpenats feien un seguici espantós; ara que els enfocava li mostraven els ullals, plantant cara i grunyint. A l'altra banda, sota la porta oberta de la cabina, uns quants animals furiosos atacaven Desempar. La seva sang neta i la de la cisterna, contaminada, es barrejaven amb l'aigua, que pujava a poc a poc.

El crit d'Oleguer va ressonar pel congost, confós amb el primer tro de tempesta que ja descarregava feia hores muntanyes enllà, al nord. Els corbs i els falcons es van remoure de nou a les seves branques, neguitosos. Durant la nit i fins a la matinada l'aigua va rentar tots els rastres.

La càrrega que portava era sang d'escorxador s'havia escolat tota per la carretera, vés a saber quanta estona feia

Horaci Vergés va rebre l'encàrrec de decorar la Secció de Ciències Naturals de l'Acadèmia Marítima, aprofitant els mesos d'estiu. L'Acadèmia Marítima és en un edifici noble de la plaça dels Carros, i la Secció de Ciències consta de dues aules, laboratori, biblioteca i sala museu, alhora sala de reunions.

Horaci va restaurar els sostres originals de la casa i les garlandes barroques que emmarquen els panys de paret del saló principal, ara sala museu. La biblioteca va ser creació seva, i al sostre verd pàl·lid hi va pintar paisatges de profunditats submarines, amb cartes de navegació als quatre angles.

Dels dies que Horaci va treballar a l'Acadèmia, els més feliços van ser els que passà a la sala museu. No sabia per què, s'hi trobava còmode, i si marxava tenia tendència a tornar-hi sovint. Horaci no ho va atribuir mai al seu esquelet, però la realitat era aquella: l'esquelet d'Horaci se sentia fascinat per l'esquelet mig humà que penjava d'un suport al museu. Al cartellet explicatiu hi deia: "Esquelet de sirena trobat el 1909 a la Punta del Fangar, delta de l'Ebre". Res més. De cintura per avall, l'esquelet presentava una malformació òssia que ajuntava les dues cames i acabava en dos peus estrafets, oberts als costats, formant el que semblava una cura de tonyina.

Quan Horaci va acabar la seva feina decorativa a l'Acadèmia, el seu esquelet va decidir que tornaria tot sol al museu per visitar l'estrany esquelet i conversar-hi una estona. La primera nit va ser a mig setembre i encara feia calor, cosa que convenia als ossos nus de l'esquelet d'Horaci. El fred l'esgarriava i el feia petar de dents, cosa del tot desagradable.

La sala museu era acollidora en extrem; l'esquelet d'Horaci hi entrà de puntetes per no torbar els qui hi dormien. Els esquelets inferiors també mereixien respecte: catxalots, peixos espasa, cormorans, albatros, cavallets de mar, eriçons i estrelles, tot havia de reposar en pau.

La sirena brillava, setinada, a la claror dels fanals del carrer. L'esquelet d'Horaci s'hi va acostar suaument i li va agafar la mà. Amb aquest moviment, els ossos de la sirena penjada es van moure

amb gràcia, com en una ondulació d'aigua marina. Ell li somreia.

—Ets preciosa, i m'agradaria veure't a la llum de la lluna.

—Però sóc aquí penjada d'un ganxo, ja veus quina glòria més trista.

—Com vas anar a parar al fang del riu?

—La meua sirena es va suïcidar. No va pensar en mi.

—Cap persona pensa en nosaltres. Només ens fan servir d'espantall terrible i de senyal de mort. Tens raó quan dius que és una trista glòria. Jo encara visc al cos: és el del pintor que decorava el museu, recordes? Bon home. No li vull cap mal i només surto quan ell dorm. Però estic intrigat. Per què es va suïcidar la teua sirena?

—No sé si parlar-ne, ara que ens trobem per primera vegada.

Quan Horaci
va acabar
la seva feina
decorativa a
l'Acadèmia,
el seu esquelet
va decidir que
tornaria tot sol
al museu per
visitar l'estrany
esquelet i
conversar-hi
una estona

Olga Xirinacs

La sirena penjada

—Per això he vingut. Ja em vas agradar el primer dia. Vull dir quan Horaci Vergés pintava aquí. T'escolto.

La sirena va provar de somriure i l'esquelet d'Horaci li acaricià el cap.

—Érem feliços. Veníem de Grècia aprofitant els corrents favorables. Descansàvem a les illes i a les costes solitàries. Conversàvem amb dofins i cavalcàvem amb peixos espasa. Érem lliures; les dones de la costa i els mariners ens tenien enveja. Sobretot Odisseu d'Ítaca, que va maleir la nostra veu preciosa.

—Vols dir Odisseu l'antic? Tu ja vivies llavors?

—Ho conten mares i àvies. Vinc d'un temps que el mar era net i gloriós, ple d'herois, de fades i de bellíssims monstres marins. Però també he vist naus incendiades i sang, i he sentit els crits dels que s'ofegaven. Si podíem, els consolàvem besant-los el front. Ara tot és molt més trist i brut. La podridura s'amuntega a les fosses marines, on abans només hi havia perles, coralls i aletes transparents.

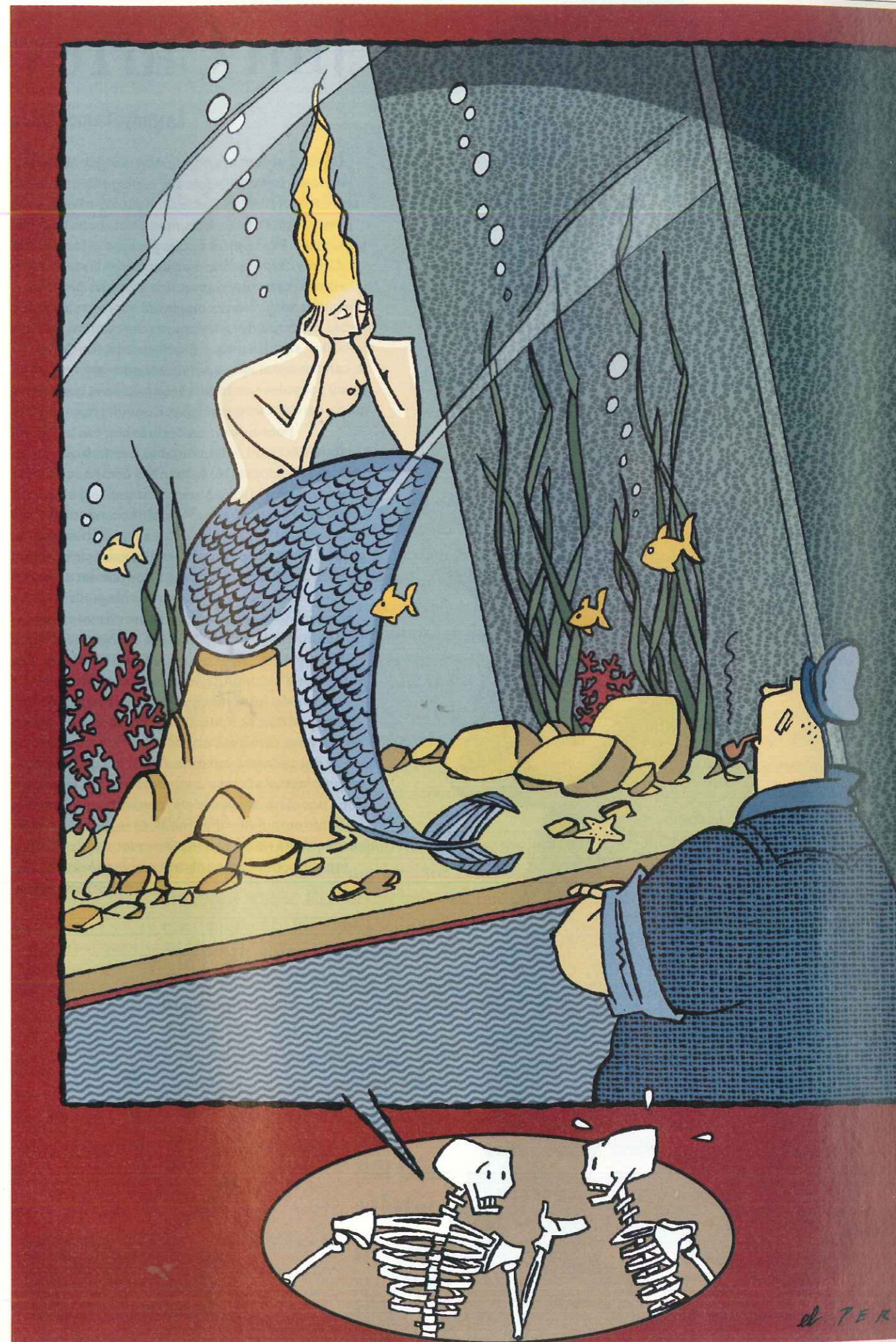
—Dius coses precioses i terribles, però, què et va passar realment?

—Jo dormia i un pescador em va atrapar amb la xarxa. Va fer un aquari per a mi sola i m'hi va tancar. El cos se'm va morir d'enyorament, sense voler menjar. El pescador vivia al delta de l'Ebre, i em va llançar entre les canyes perquè em roseguessin les anguiles i els crancs. Va ser terrible. Tot era tèrbol i el fang m'empresonava. Els corrents em van portar avall i un temporal em deixà sobre les dunes, entre cargols de nacre i petxines de pelegrí. Les gavines em vetllaven, i jo pensava en les illes felices, tan lluny. Treu-me d'aquí, vols?

L'esquelet d'Horaci estava commogut. Havia llegit històries, però ara les històries es tornaven os i li demanaven ajut. Va mirar la sala buida. Després va pensar que ja feia estona que era fora de casa i que potser Horaci el necessitaria.

Va acariciar de nou la sirena. La va abraçar, i era fràgil. Llavors li va prometre que tornaria. La sirena, amb un lleu moviment d'ossos li feia adéu.

EL CONTE

LA BONA CASA

Text: OLGA XIRINACS

Il·lustració: IRENE BORDOY

—Ja n'hi ha prou, això no es pot aguantar! —diu Abellagroc, enfadada—. M'acaben de tallar les flors que xuclava, i si això continua no podré fer mel.

—És aquesta dona, que ens pren tot l'espígol, la poca-solta. Fixa't quin feix que en porta, i nosaltres, què? La reina ens renyarà —es lamenta Abellapica, que descansa sobre un card amb les potes plenes de pol·len.

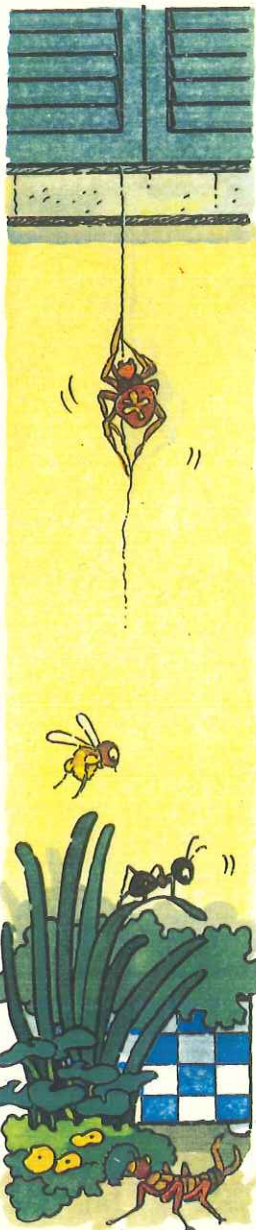
—No us queixeu, que encara us queden flors. Teniu l'arñfol, l'escabiosa, la xicoira, la vidalba, el xuclamel, i al poble encara hi ha roses —piula la mallerenga Crestona, que és xerraire de mena—. Feu com jo, que no paro en tot el dia, de branca en branca buscant insectes i cuquets.

—Mireu, la presumida: perquè porta cresta ja es pensa que és la reina i que ens pot donar consells —s'enfurismen les dues abelles alhora—. Qui hi ha, més treballadora que nosaltres?

—Jo —respon Potafina, l'aranya de paret—. Em passo el dia teixint i teixint per pescar quatre mosquits i una papallona escanyolida, ve aquesta dona que veieu amb l'escombra i em llença per la finestra. I jo, busca la paret, torna a pujar, i vinga fer teranyina per poder omplir la panxa. Això sí, la dona no ens mata mai.

—Mentida, no hi ha dona que no mati aranyes a cops d'escombra o d'espardenya —diu la formiga Picafort des d'una escorça.

—Doncs aquesta no. Jo ho sé per altres aranyes més velles. Ens fa pujar al raspall de l'escombra, treu l'escombra a la finestra i saltem avall potes ajudeu-me. Sí que ens espanten una mica, però el raspall ens fa

pellisgollés i tot. És una bona casa, creieu-me —assegura Potafina.

—Trobo que treballo molt, i és millor prendre el sol en una bona prunera. Tens la fruita madura allà mateix i només cal que estiris la trompa sense moure't gens —hi intervé la mosca Perpètua, que s'afegeix a la conversa.

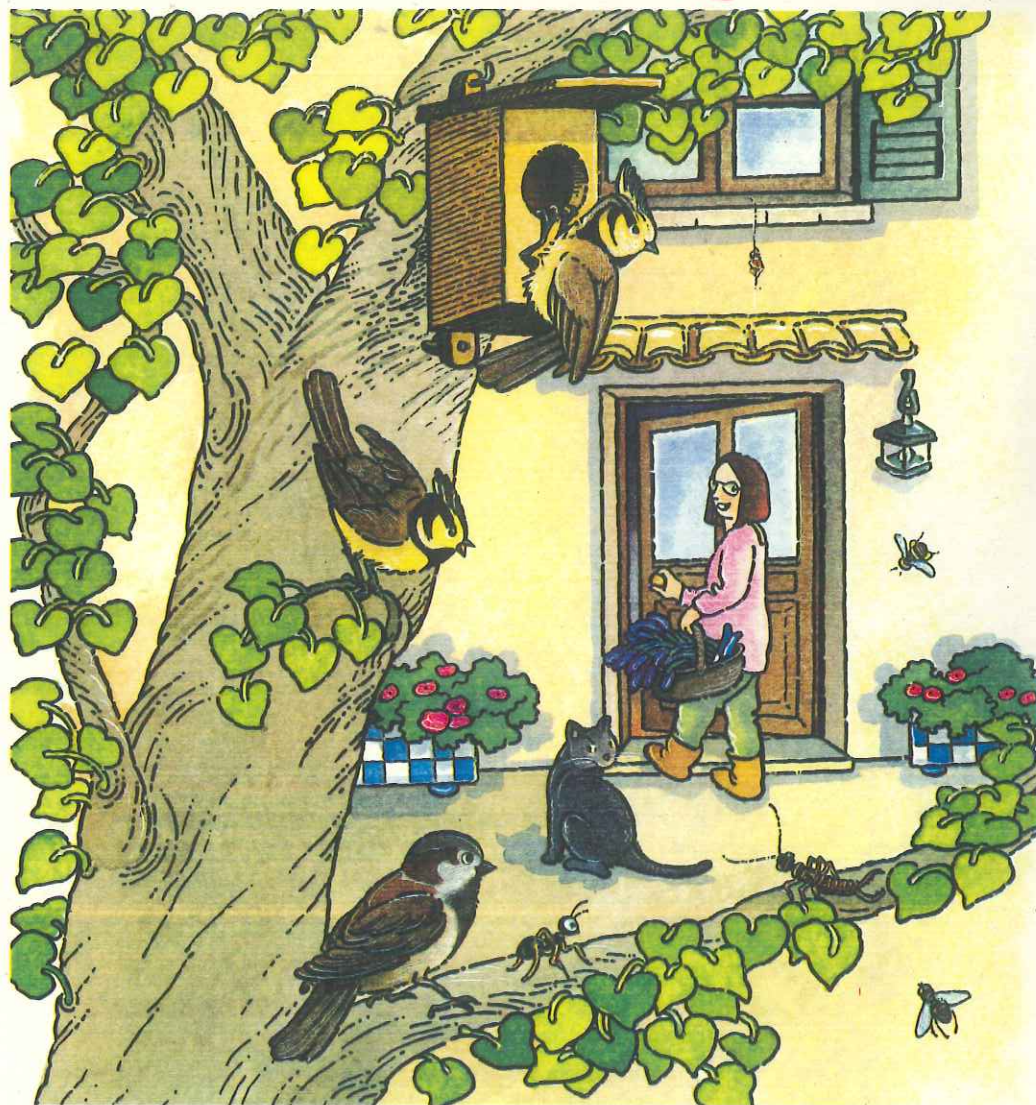
—Calla, dropa —diu l'estisoreta Papasastres—. Mireu quines fulles acabo de tallar per a la vespa Fiblona. M'han quedat rodones i perfectes, eh? L'ajudo a fer-se el niu i ella em porta bocinets de carn a la brasa que pren dels fogons dels campistes. Ella és molt valenta, però jo tinc el primer premi del concurs de Sastres Verdes.

—No parlàveu d'aquella dona de l'espígol? —el pardal Picaferm hi posa cullerada—. A nosaltres ens dona arròs. Ha penjat una menjadora d'ocells a l'alzina de l'eixida i ens atipem que fa por. Mentrestant, la veiem com escriu i escriu sense parar. Ella ens vigila de cua d'ull i es pensa que no ho sabem. Som més llestos que ningú.

—Sou uns creguts, però millor que no us moveu d'aquí —s'estira la gata Marraula, que apareix negra i lluent com un fantasma silenciós—. Millor, perquè necessitem ocellets tendres per a cruspir-nos. He d'alimentar els meus gatets, que són preciosos.

Dient això, la gata obre la boca en un terrible badall que ensenya les dents punxegudes i esmolades: obre les urpes i estira unes ungles com rasclats.

La mallerenga i els pardals s'estremeixen de por. Ja ho saben, que la gata s'enfila als arbres i pren els polls dels nius i els ocells que pot.

Amb això, la dona que collia l'espígol torna a casa i es mira la gata, els ocells, les abelles, l'aranya, l'estisoreta i la mosca.

—Ja us veig, ja, no cal que us amagueu. Tu, Marraula, que ets la més gran, hauries de tenir més coneixement. Hem hagut de penjar els nius de fusta on no puguis fer mal; ja en tens prou amb el que et dono per menjar, que n'hi ha per un regim. Però ja sé que no em faràs cas, ho veig en aquests ulls verds de traïdora que tens.

La dona entra a casa a fer poms d'espígol. La gata, amansida, acluca els ulls. Les abelles, calmades, encara han trobat flors en un esbarzer. Els pardals i la mallerenga xerren pels descosits. L'estisoreta s'emporta la fulla retallada i la formiga transmet missatges per les antenes.

L'aranya Potafina, que es torna a enfilat buscant la finestra oberta, es gira i els diu a tots ple-gats:

—Ja ho sabeu, aquesta és una bona casa.

Suite de l'últim tren

Alada Windy sortia corrents del Conservatori perquè era tard i havia d'agafar el tren. A l'últim tren de nit hi viatjava poca gent i la majoria baixaven a Vilastre; llavors els vagons oferien una buidor confortable, on Alada podia reconstruir determinats passatges musicals i somiar dins del paisatge nocturn.

El dia havia estat dur per a Alada Windy. Preparava el concert de Santa Cecília, on tocava peces de Fauré i Turina. Alada corria el teclat com el vent, de manera que estava segura de guanyar el premi de virtuosisme.

El tren foradava suburbis on les altes finestres oferien indicis de vida càlida suspesa en l'aire negre. A Alada li agradava imaginar què devia fer la petita gent als petits compartiments que fugien veloços quan el tren els tallava.

El vagó de primera venia a ser una prolongació forçosa de l'estudi d'Alada Windy; al seu seient Alada es concentrava i repassava mentalment partitures i apunts. Havia començat a escriure una suite i aspirava també al premi extraordinari de composició. Alada, de cara a la finestreta, divagava amb cada llum perduda als descampats, i sentia que era en un país sense noms ni forma, on la foscor total capgirava el món. Només el tren portava el compàs.

A Vilastre el seu vagó quedà buit; l'interventor passà fent una ullada als seients entapissats de blau amb tauleta abatible. Alada s'adonà que l'interventor era nou, jove d'uns vint-i-sis anys, i li va somriure però ell no li va correspondre. Quan Alada es començava a abaltir amb la calefacció suau, sentí l'interventor que conversava amb algú vora la porta, potser un colega.

Alada, totalment abstreta, donava forma dins del seu cap al moviment central de la seva nova suite, una obra de música innovadora. Quin títol li posaria? Potser es decidiria per Tren de nit: arrencada majestuosa i plena, breu pausa i després un seguit de cadències suaus i ben ritmades, per acabar amb un esclat de brillants acords finals que provocarien l'aplaudiment del públic.

Per un moment Alada va tenir la sensació que el tren no feia les parades de costum fins a la ciutat, però se sentia tan bé que no li hauria fet res continuar un viatge indefinit. Es va adonar, molesta, que el nou interventor seia al seu costat i repassava els talonaris amb la calculadora. "No hi ha prou lloc al vagó que s'ha hagut de posar aquí", remugà. L'home no la mirava, absorbt en els seus càlculs. Alada es mogué al seu seient, incòmoda.

Ja ben desperta, es mirà el rellotge i va veure, alarmada, que eren vora les dotze. Les dotze! Havia passat de llarg la seva estació, on baixava a dos quarts d'onze. Es notava una suor freda i va decidir parlar amb l'interventor.

-Sisplau, em podria dir on som?

L'home saltà com si l'haguessin picat les vespes i mirà el seient d'Alada Windy. Després va fer un gest estrany de passar la mà pel buit, buscant alguna cosa incerta a la butaca del seu costat. Tornà a sentir:

EL CONTE

-Senyor, vol dir-me on va aquest tren?

A l'interventor se li van posar els pèls de punta mentre desava la calculadora a la bossa de costat. Sense dir res va recular mirant el seient

d'Alada Windy, fins a arribar a la porta del vagó, per on va sortir escuat cap a la cabina de comandament.

Quan el conductor el va veure, pàl·lid i petant de barres, va moure el cap fent mig somriure; l'home era un gat vell que considerava seu el tren de nit.

-O tens fred o l'has sentit. A ella, vull dir.

-Ella?

-Als nous no els avisem, perquè volem que cada membre del personal del tren hi tingui la seva experiència. Ara ja ho saps.

-No sé res, jo. Què passa al primera?

-Era una noia molt bonica. Estudiava piano i componia música, també. La família ens van dir que volia guanyar un premi amb una peça sobre el tren, el nostre, el de nit. Malaguanyada. Sempre la vèiem treballar aquí. Com altres estudiants, és clar. Va morir una nit quan tornava a casa, ara fa dos anys. Un cop de pedra tirat des de fora va trencar la finestra on seia ella i la va tocar. Un d'aquests atemptats que tenim de tant en tant.

-I vols dir que encara segueix el viatge...

-Sí, sempre al mateix seient i sempre de nit.

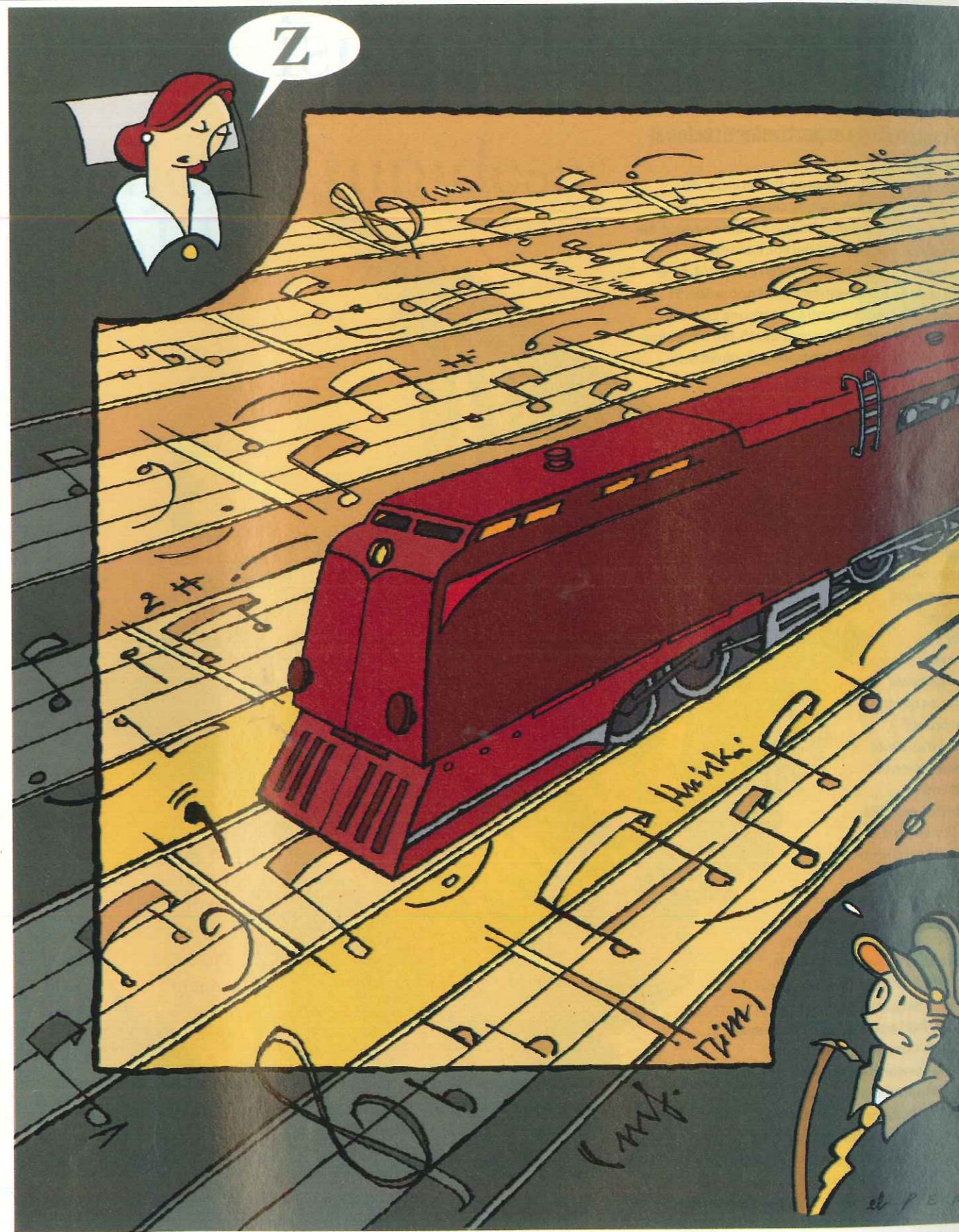
-Nno... s'hi asseu ningú al damunt?

-Mai. Al costat sí, com ho has fet tu; avui es deu haver passat d'estació.

-La companyia no hi fa res?

-No els ho hem dit. És un secret nostre, d'aquest tren, i no ho ha de saber ningú més. Volem que ella s'hi senti bé, aquí, perquè pugui acabar la seva suite en pau. Espero que siguis discret, tu també.

El nou interventor en va ser, de discret. Va tornar al primera i va somriure a Alada Windy, que aquella nit dormiria més lluny de casa.

“No hi ha prou lloc al vagó que s'ha hagut de posar aquí”, remugà. Alada es mogué al seu seient, incòmoda

A la vora del riu

No es veia ningú en tota la carretera, ni als nusos d'enllaç, ni al llarg mur de contenció que encaixonava el riu. Era diumenge al matí i Elisi havia sortit aviat per retratar ocells a la desembocadura del riu. Volia prendre cafè a cal Xec, però estava tancat; un gros cadenat i la brutícia acumulada fora feien pensar que l'estiu ja era lluny. Ni un trist cafè, remugava Elisi, contrariat, mentre vo-rejava la tanca metàl·lica que corria a tocar de les vies rovellades.

Ja feia estona que havia saludat el civil de la gar-rita; pensava trobar pescadors per xerrar una es-toneta, però el panorama es presentava desolat. Un núvol va tapar el sol i Elisi s'estremí per l'aire humit i fred que arribava del mar. Va ser llavors que sentí una vibració a la tanca ondulada, com si algú piqués amb un pal. Es va girar vivament, però allò era desert.

Elisi passava ara prop de les altes sitges volta-des d'escaletes en espiral; es veia petit entre dipòsits enormes i magatzems tancats. Començava a sentir-se estrany i instintivament s'apressà. Encara faltava tros per arribar al tram final del riu quan la vibració metàl·lica es tornà a produir. La tanca tocava la via en desús, on en-cara es veien vagons vells de fusta despintada.

I si era algú que s'amagava als vagons? La idea de ser observat el neguitejava. De sobte s'acabà la paret de pedra i el braç de riu aparegué lliure sota un talús de quatre metres, brillant en la seva tonalitat verdosa. Més que riu, el braç era mar que s'endinsava a terra per la poca força del cabal després d'un estiu massa eixut. Preparà la màquina per captar un vol d'ànecs collverds que grallaven volant en cercles.

Mentre els retratava ho va veure de cua d'ull:

les mates d'artemisia i de salicària entre la via i la tanca s'havien bellugat com si algú s'hi amagués, però quan ell les mirà de cara tot estava en calma. Als vagons tampoc s'hi veia moviment; malgrat el fred, li començaven a suar les mans.

S'apartà de la tanca per baixar al marge dret del riu, de fang groc setinat, enganyós en la seva aparent fermesa. Estols de salpes i llisses xucla-ven amb avidesa els residus que rajaven de la de-puradora. Allò era un bullider. Per sobre, un desordre de gavines mandrejaven fartes. El cel s'havia emboirat del tot i l'aigua apareixia grisa. Tan grisa com el berrat pescaire que desplejava les ales amb gest condescendent per situar-se a l'altra riba.

Mentre Elisi seguia el vol del berrat, va notar un sondroll sota els peus i va relliscar talús avall fins a quedar clavet de talons al llot verdós; l'aigua s'ondulava lleument als seus turmells, i les salpes es van enretirar, inquietes. Seguint l'evolució de l'au, havia avançat massa i es produí una esclavissada. No sabia com sortir-ne, però es va poder aferrar a les canyes, llefiscoses d'humit-at. Va treure els peus, i les sabates eren pesants i llacosos; amb prou feines podia avançar, i amb fatiga pujà el desnivell fins a la carretera.

Un cop dalt, amb el cor descompassat, es va asseure al marge sorrenc per eixugar-se la suor del front i escurar les sabates amb un bocí de canya. Se li havien posat els pèls de punta: sabia que al riu hi havia xucla-dors, que canviaven de lloc segons els movi-ments de l'aigua i les aportacions de fang. Als bars del port havia sentit moltes històries de ne-gats per imprudència.

Les mates d'artemisia a la seva esquena tre-molaven com quan algú hi passa la mà, però Elisi no se n'adonava. Ja més aquietat, observà un parell de cormorans que festejaven sobre una roca. També es fixà en una soca angular que sor-tia de l'aigua. La soca no l'havia vist abans, i Elisi hauria jurat que no hi era; tampoc hi havia el corrent necessari per arrossegar-la, però la soca era allà, surant just al lloc on Elisi havia caigut.

Mentre la mirava, fascinat, pensà que podria retratar aquella fusta negra, potser d'ametller vés a saber de quant de temps arrencat. En ajus-tar l'objectiu, Elisi va veure esgarifat que la branca desfeia el seu angle, es redreçava amb una lenta elasticitat i es replegava per desapar-èixer al fang, sota on ell seia. Les salpes i les gavi-nes havien desaparegut, i el silenci era espès. Havia retratat la soca, però la mà d'Elisi era glaçada. A l'aigua només hi quedà un borbolleig groc, i els canyars i les mates es van remoure sense vent.

Tornà esfereït pel mig de la carretera morta, empaitat per la vibració contínua de la tanca on-dulada i l'agitació de l'herba. Quan arribà a la caseta del guarda, aquest, en veure'l alterat, el va fer entrar i li serví cafè del seu termos.

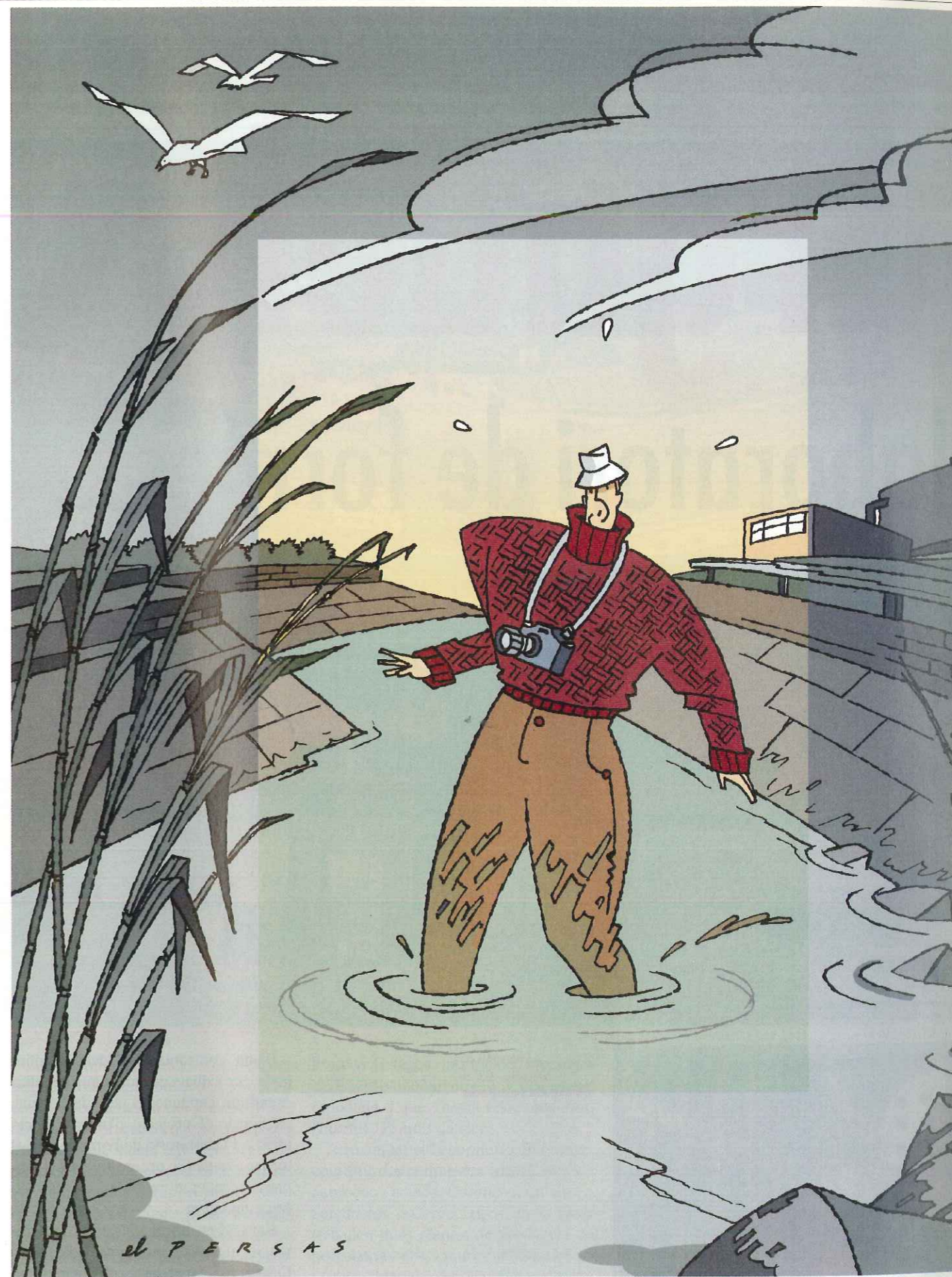
—L'has vist, oi? No cal que m'ho juris. Viu sota les vies. Pesca al riu, per això tothom el confon amb una soca o amb una canonada vella, restes que l'aigua arrossega. Però, quan pot, també es-tira algun pescador desprevingut. Per això no hi has vist ningú, allà. Aquesta vegada has estat de sort. No tots tornen.

Elisi es prenia el cafè bullint i es refeia.

—A ningú se li ha ocorregut fotre-li un tret?

—Sí, és clar. Però torna. Sempre torna...

I el guarda, fatalista, es va quedar amb els ulls perduts en la llunyania.

“Començava a sentir-se estrany i instintivament s'apressà: la idea de ser observat el neguitejava”